Overdrachtsdossier

028-1

Wat is de impact van **vergrijzing** op Wassenaar?

Welke keuzes maakt Wassenaar op basis van de **Omgevingswet**?

Hoe wordt de **weerbaarheid** vergroot?

Welke keuzes zijn er nodig om **financieel gezond** te blijven?

Hoe wordt de veiligheid en **leefbaarheid** van Wassenaar geborgd?

Hoe wordt invulling gegeven aan de **woningbouwopgave**?

2026

Gemeente Wassenaar

Inhoud

Inhoud **2**
Voorwoord **6**
Inleiding **7**
Veranderende rol van de gemeente 7
Regionale samenwerking en landelijke ontwikkelingen 8
Koersvast besturen en realistisch uitvoeren 8
Leeswijzer 9
1. De staat van de samenleving **11**
1.1 Waar staan we? 12
1.1.1 Internationaal en diversiteit 12
1.1.2 Meer dan een woonplaats 12
1.2 Opgaven voor de komende jaren 13
1.2.1 Internationaal en diversiteit 14
1.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 14
2. De staat van de gemeentelijke organisatie **15**
2.1 Waar staan we? 16
2.1.1 Personeel 16
2.1.2 Gemeentelijke huisvesting 17
2.1.3 Klant Contact Centrum 17
2.1.4 Juridische zaken 17
2.1.5 Informatie- en datamanagement 18
2.1.6 Strategisch vastgoedbeleid 18
2.2 Opgaven voor de komende jaren 19
2.2.1 Personele bezetting 19
2.2.2 Gemeentelijke huisvesting 20
2.2.3 Klant Contact Centrum 20
2.2.4 Juridische zaken 21
2.2.5 Informatie- en datamanagement 22
2.2.6 Strategisch vastgoedbeleid 23
2.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 24
3. De financiële positie **25**
3.1 Waar staan we? 26
3.1.1.1 Ontwikkeling schuldenpositie 26
3.1.2. Ontwikkelingen na vaststelling van de begroting op 4 november 26
3.2 Opgaven voor de komende jaren 28
3.2.1 Zorgen voor een jaarlijks structureel sluitende begroting 28
3.2.2. Het financieringsvraagstuk 29
3.2.3 Welke mogelijkheden heeft de gemeente om financieel bij te sturen? 29
3.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 30

4. Regionale samenwerkingen 31
4.1 Waar staan we? 32
4.1.1 Gemeenschappelijke regelingen 32
4.1.2 Andere intergemeentelijke samenwerkingsvormen (niet GR) 33
4.2 Opgaven voor de komende jaren 34
4.2.1 Nieuwe ontwikkelingen die invloed hebben op regionale samenwerking 34
4.2.2 Rekenkameronderzoek 35
4.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 35

5. Veiligheid en leefbaarheid 37
5.1 Waar staan we? 38
5.1.1 Veiligheid, toezicht en handhaving 38
5.1.2 Toezicht en vergunningverlening in het kader van Omgevingswet 39
5.1.3 Openbare ruimte 39
5.1.4 Afvalverwerking 40
5.1.5 Wijkgericht werken 41
5.2 Opgaven voor de komende jaren 41
5.2.1 Veiligheid, toezicht en handhaving 41
5.2.2 Toezicht en vergunningverlening in het kader van Omgevingswet 43
5.2.3 Openbare ruimte 44
5.2.4 Afvalverwerking 44
5.2.3 Wijkgericht werken 45
5.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 46

6. Wonen en fysieke leefomgeving 47
6.1 Waar staan we? 48
6.1.1 Wonen 49
6.1.2 Energietransitie en klimaatadaptatie 50
6.1.3 Natuurlijke gebieden 50
6.1.4 Cultureel erfgoed 50
6.1.5 Mobiliteit 51
6.2 Opgaven voor de komende jaren 52
6.2.1 Wonen 52
6.2.2 Energietransitie en klimaatadaptatie 53
6.2.4 Natuurlijke gebieden 54
6.2.5 Cultureel erfgoed 54
6.2.6 Mobiliteit 54
6.2.7 Aanvullende opgaven 55
6.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 55

7. Sociaal Domein en asielopvang 57
7.1 Waar staan we? 58
7.1.1 Sociaal Team Wassenaar 58
7.1.2 Sociale basis 59

7.1.3 Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar *60*
7.1.4 Jeugdwet *60*
7.1.5 Wet maatschappelijke ondersteuning *62*
7.1.6 Participatiewet – Werk & Inkomen *64*
7.1.7 Asielopvang en huisvesting van statushouders *65*
7.1.8 Opvang Oekraïners *65*
7.2 Opgaven voor de komende jaren 66
7.2.1 Sociaal Team Wassenaar *66*
7.2.2 Sociale basis *67*
7.2.3 Jeugdwet *68*
7.2.4 Wmo *68*
7.2.5 Participatiewet – Werk & Inkomen *69*
7.2.6 Asielopvang en huisvesting statushouders *70*
7.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 72

8. Economie, recreatie en toerisme 74
8.1 Waar staan we? 75
8.1.1 De lokale economie *75*
8.1.2 Recreatie en toerisme *76*
8.2 Opgaven voor de komende jaren 77
8.2.1 Lokale economie *77*
8.2.2 Recreatie en toerisme *78*
8.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 79

9. Sport, cultuur en onderwijs 80
9.1 Waar staan we? 81
9.1.1 Sport *81*
9.1.2 Kunst en cultuur *82*
9.1.3 Onderwijs *83*
9.2 Opgaven voor de komende jaren 85
9.2.1 Sport *85*
9.2.2 Cultuur *86*
9.2.3 Onderwijs *87*
9.3 Aandachtspunten voor de komende jaren 89

10. Projecten 90
10.1 Woningbouwprojecten 91
10.1.1 Herontwikkeling ANWB-locatie *91*
10.1.2 Investeren in Het Kerkehout *91*
10.1.3 Herontwikkeling Gemeentewerf *91*
10.1.4 Uitbreiding woonwagenstandplaatsen *92*
10.2 Projecten niet zijnde woningbouwprojecten 92
10.2.1 Draf- en renbaan Duindigt *92*
10.2.2 Renovatie De Paauw *93*

10.2.3 Nieuwbouw fusieschool en inrichting omgeving Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW) *93*

10.2.4 Renovatie de Warenar *93*

10.3 Uitvoeringsprogramma's 94

10.3.1 Uitvoeringsprogramma Noordrand *94*

11. Langetermijnagenda 96

11.1 Wanneer komt een onderwerp op een LTA? 96

11.2 Eerste opzet LTA 97

Bijlage 1: Verwijzingen 101

Bijlage 2: Evaluatie College-uitvoeringsprogramma 2023-2026 104

Voorwoord

Geachte lezer,

De gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 zijn geweest. Ten behoeve van de bestuurlijke transitie naar de nieuwe raadsperiode is een overdrachtsdossier opgesteld.

Dit document biedt een actueel overzicht van de belangrijkste maatschappelijke (urgente) opgaven en ontwikkelingen voor de komende jaren, de stand van de ambtelijke organisatie, welke beleidslijnen al zijn ingezet, de risico's, afhankelijkheden en kansen.

In mei 2024 zijn ook onze collega's van het sociaal domein naar Wassenaar overgekomen vanuit Voorschoten. In deze periode is intensief gewerkt aan het versterken van een krachtige, wendbare en toekomstgerichte ambtelijke organisatie. Dat vormt een solide basis voor de nieuwe bestuursperiode.

Met dit overdrachtsdossier bieden wij de nieuwe raad en het toekomstige college inzicht in de opgaven die prioriteit vragen, de samenhang daartussen en de strategische keuzes die daarbij horen. Het dossier helpt om grip te krijgen op de uitdagingen en kansen die voor ons liggen en ondersteunt een soepele overgang naar een nieuwe bestuursperiode.

Dit dossier is opgesteld om kennis op een duidelijke en toegankelijke manier te delen. Het bundelt relevante inzichten, context en ervaringen, zodat waardevolle informatie behouden blijft. De structuur sluit aan bij het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), waardoor het dossier herkenbaar is en aansluit bij de manier waarop gemeenten hun beleid en middelen inzichtelijk maken.

De ambtelijke organisatie kijkt ernaar uit om, samen met de nieuwe raad en het nieuwe college, voort te bouwen op deze basis en gezamenlijk te werken aan een Wassenaar waar inwoners zich gehoord voelen, prettig kunnen wonen en vertrouwen hebben in de toekomst.

Namens de directie en de ambtelijke organisatie,

Alexander Oostermeijer,
Gemeentesecretaris

Inleiding

De gemeente Wassenaar staat de komende jaren voor grote opgaven die direct invloed hebben op de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van onze gemeente. Het gaat om woningbouw, mobiliteit, duurzaamheid en de opvang van asiel- en statushouders. Daarnaast vraagt de Omgevingswet de komende jaren om een andere manier van denken en werken. Het gaat om integraler en flexibeler werken, in nauwe samenwerking met inwoners en partners.

De gemeente staat voor grote financiële opgaven. Door de dubbele vergrijzing, waarbij zowel het aantal 65-plussers als het aantal 80-plussers groeit, neemt de vraag naar zorg, ondersteuning en passende voorzieningen verder toe. In combinatie met wijzigingen in het landelijke financieringsstelsel komen de beschikbare middelen daardoor steeds meer onder druk te staan.

Veranderende rol van de gemeente

Als overheid die dicht bij inwoners staat, vervult de gemeente een breed en veelzijdig takenpakket. De kern bestaat uit dienstverlening en het afwegen van belangen in het ruimtelijk en sociaal domein. Centrale vragen zijn: waar wordt gebouwd, voor wie, welk ambitieniveau is passend en welke voorzieningen horen daarbij. Tegelijk komen er extra opgaven bij door nieuwe wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen.

Opgaven rondom wonen, energie, infrastructuur, het sociaal domein en leefbaarheid raken elkaar steeds meer. Door deze opgaven als een maatschappelijke opgave te benaderen en projectmatig te werken kan de samenhang beter worden benut. Een gebiedsgerichte en proactieve aanpak, waarbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners vanaf het begin worden betrokken, zorgt vervolgens voor oplossingen die aansluiten bij wat lokaal nodig is.

Het Rijk stelt meer kwaliteitseisen en verantwoordingsplichten vast, vaak zonder extra middelen. Dit verhoogt de druk op de organisatie en vraagt om duidelijke keuzes en prioriteiten. Samenwerking en flexibiliteit zijn daarbij belangrijk, omdat veel opgaven maatwerk vragen. Inwonersparticipatie helpt door tijdige informatie, vroeg meedenken en heldere communicatie. Digitalisering en kunstmatige intelligentie bieden kansen om dienstverlening te verbeteren, maar vragen ook om zorgvuldigheid en ondersteuning van inwoners die minder digitaal vaardig zijn. Inclusiviteit blijft daarom een belangrijk uitgangspunt.

Regionale samenwerking en landelijke ontwikkelingen

De afgelopen jaren was er onduidelijkheid over de koers van het landelijke beleid. Met het aantreden van het nieuwe kabinet op 23 februari jl. ontstaat meer richting, maar veel beleidskeuzes en uitvoeringsplannen moeten nog worden uitgewerkt. Dat brengt onzekerheden met zich mee. Juist daarom is het voor Wassenaar belangrijk om actief en zichtbaar te blijven in regionale samenwerkingen en binnen organisaties zoals de VNG en de M50-gemeenten (middelgrote gemeenten). Zo kan de gemeente haar invloed behouden en de belangen van inwoners goed blijven borgen.

Voor een kleinere gemeente, zoals Wassenaar, is intensieve samenwerking met partners als de Veiligheidsregio Haaglanden, Avalex, de GGD en Veilig Thuis Haaglanden, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden essentieel. Deze netwerken vergroten de gezamenlijke slagkracht bij opgaven zoals klimaatadaptatie, woningbouw en jeugdzorg.

Koersvast besturen en realistisch uitvoeren

De komende jaren vragen om een gemeenteraad en college die koersvast zijn en kunnen meebewegen met nieuwe ontwikkelingen. De ambtelijke organisatie wil deze opgaven samen met de nieuwe gemeenteraad en college oppakken. De invoering van de Omgevingswet maakt daarbij duidelijke keuzes nodig, omdat meer regie door de gemeenteraad leidt tot extra druk op capaciteit. Ook in het sociaal domein zijn keuzes nodig, met meer aandacht voor preventie en het versterken van het Sociaal Team Wassenaar.

Digitalisering, datagedreven werken en AI bieden kansen om het werk slimmer en efficiënter te organiseren. Tegelijk blijft de menselijke maat cruciaal: ‘niet alles wat waardevol is, laat zich meten, en niet alles wat meetbaar is, heeft waarde.’ Voor zorgvuldige afwegingen en het gesprek met inwoners blijft persoonlijk contact onmisbaar. Zo ontstaat een werkwijze die moderne middelen benut én dichtbij inwoners blijft.

De combinatie van taken, ambities en wettelijke veranderingen maakt het werk financieel en organisatorisch complex. Daarom is het nodig om prioriteiten te stellen en te zorgen voor voldoende middelen en capaciteit. Te hoge ambities kunnen het vertrouwen van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners schaden, terwijl een realistisch proces van plannen, besluiten en uitvoeren helpt om haalbare stappen te zetten.

Leeswijzer

Dit overdrachtsdossier bestaat uit drie delen. Elk hoofdstuk begint met een overzicht van kerncijfers over het onderwerp. De overzichten laten zien hoe de situatie nu is, welke ontwikkelingen spelen en waar kansen en knelpunten liggen[1].

De eerste vier hoofdstukken – over de staat van de gemeente *(hoofdstuk 1)*, de staat van de organisatie *(hoofdstuk 2)*, de financiële positie *(hoofdstuk 3)* en de regionale samenwerking *(hoofdstuk 4)* – geven samen een realistisch en feitelijk beeld van waar de gemeente nu staat. Deze analyse vormt het fundament voor de strategische keuzes die in de komende jaren gemaakt moeten worden.

In de hoofdstukken 5 tot en met 10 vindt u het inhoudelijke hart van het overdrachtsdossier: de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. Deze thematische hoofdstukken gaan achtereenvolgens in op veiligheid en leefbaarheid *(hoofdstuk 5)*, wonen en de fysieke leefomgeving *(hoofdstuk 6)*, het sociaal domein *(hoofdstuk 7)*, economie en toerisme (hoofdstuk 8), sport, cultuur en onderwijs *(hoofdstuk 9)* en tot slot een overzicht van de grote projecten binnen het ruimtelijk domein *(hoofdstuk 10)*. Samen bieden zij een samenhangend beeld van de vraagstukken en kansen die richting geven aan de ontwikkeling van Wassenaar.

In het derde deel is een eerste opzet voor een Langetermijnagenda opgenomen *(hoofdstuk 11).* Tot slot zijn de bijlagen te vinden ten einde het document.

[1] Veel data over de gemeente Wassenaar is ook te vinden op Wassenaar in cijfers en Waarstaatjegemeente.nl

Deel I

Stand van zaken

- Samenleving
- Gemeentelijke organisatie
- Financiële positie
- Regionale samenwerkingen

1. De staat van de samenleving

Indicator	*Wassenaar*	*Nederland*
Inwoners (1 januari 2026)	27.975	18.131.238
Verwachte ontwikkeling aantal inwoners (2040)	27.600	19.180.111
Gemiddelde leeftijd (2025)	45,9 jaar	42,8 jaar
Percentage 65+ (2026)	25,8%	20,8%
Aantal 65+ (2040 - prognose)[2]	31,1%	24,9%
Gemeente-oppervlakte	62,4 km²	
Tevreden met het leven (2024)	88,4%	85,3%
Sociale cohesie (leefbarometerscore)	7 – 8 (goed tot zeer goed)	6,5 – 7 (voldoende / stabiel)
Voorzieningenniveau (leefbarometerscore)	9 (Uitstekend)	lager dan 9
Gem. vermogen per particulier huishouden (2020–2024)	€ 317.400	€135.500
Aantal huishoudens (2025)	12.111	8.430.352
Gemiddeld aantal personen per huishouden (2025)	2,27	2,14
Huishoudens alleenstaand (2025)	36,8%	40,1%
Huishoudens alleenstaand 65+ (2025)	13,8%	13,8%
Aandeel koopwoningen	58,1%	57,5%
Gemiddelde WOZ-waarde (2025)	€ 745.000	€ 398.000
Gemiddelde verkoopprijs woningen (2025)	€ 903.570	€ 485.525
Inwoners met een migratieachtergrond[3] (2025)	40,7%	28,5%

Wassenaar is een groene en ruim opgezette woongemeente met bossen, duinen, parken en brede lanen. Het dorp biedt een rustige en veilige leefomgeving waar natuur en woonkwaliteit centraal staan. Deze omgeving trekt zowel bestaande bewoners als nieuwkomers die op zoek zijn naar rust en ruimte.

[2] Bij een gelijkblijvend inwonertal ten opzichte van 2026
[3] Iemand heeft een migratieachtergrond als ten minste één van de ouders in het buitenland is geboren.

1.1 Waar staan we?

Wassenaar telde op 1 januari 2026 27.975 inwoners. Het inwonertal groeit sinds de jaren negentig langzaam door. Huishoudens bestaan gemiddeld uit 2,2 personen en ruim een derde is alleenstaand. De gemiddelde leeftijd ligt met 45,9 jaar relatief hoog.

Met een gemiddelde WOZ-waarde van €745.000 behoort Wassenaar tot de meest welvarende gemeenten van Nederland. De woningvoorraad is dankzij twee woningcorporaties gevarieerd, met zowel luxe vrijstaande woningen als meer bescheiden eengezinswoningen en appartementen. Hierdoor kent Wassenaar uiteenlopende woon- en inkomenssituaties.

Daarnaast beschikt de gemeente over sterke voorzieningen en een hechte gemeenschap. Er zijn goede scholen, veel sport- en recreatiemogelijkheden, diverse winkels en horeca, en strand en duinen liggen dichtbij. De sociale cohesie is groot: inwoners zijn betrokken bij hun omgeving en vooral ouderen verrichten veel vrijwilligerswerk. Lokale verenigingen, buurtinitiatieven en maatschappelijke organisaties versterken het gemeenschapsgevoel.

Via de Lokale Inclusieagenda werkt de gemeente bovendien aan een toegankelijke en inclusieve samenleving, met aandacht voor een veilige leefomgeving, duidelijke communicatie en brede deelname van inwoners.

1.1.1 Internationaal en diversiteit

Wassenaar heeft een opvallend internationale uitstraling door de aanwezigheid van de Amerikaanse ambassade en de geplande vestiging van de ambassade van Qatar. In combinatie met de vele residenties van ambassadeurs geeft dit Wassenaar een uitgesproken internationaal karakter, terwijl het dorp tegelijkertijd zijn kleinschalige en rustige sfeer behoudt.

De toenemende diversiteit binnen Wassenaar draagt bij aan een breed samengestelde gemeenschap. In 2025 had ruim 40% van de inwoners een migratieachtergrond, een relatief hoog percentage dat vooral wordt verklaard door het grote aantal expats in het dorp. Dit zorgt voor een veelzijdige en internationale sfeer, met bewoners variërend van kennismigranten tot statushouders en andere inwoners met een internationale achtergrond.

1.1.2 Meer dan een woonplaats

Wassenaar is niet alleen een aantrekkelijke woonplaats maar ook een gemeente met een actief midden- en kleinbedrijf. In het dorp werken uiteenlopende ondernemers, van hoveniers en lokale winkeliers tot ambachtelijke dienstverleners en horecazaken, aangevuld met bedrijven die zich richten op internationale professionals. Het vernieuwde dorpscentrum versterkt het ondernemersklimaat en De Wassenaarse Slag trekt zowel inwoners als bezoekers, wat de lokale economie verder ondersteunt.

Duinrell vormt daarnaast een belangrijke economische en recreatieve pijler. Het attractie- en vakantiepark trekt jaarlijks veel gasten en is al decennialang een levendig onderdeel van het dorp. Op het terrein bevindt zich ook een asielzoekerscentrum, waardoor recreatie en maatschappelijke opvang hier op een bijzondere manier samenkomen.

1.2 Opgaven voor de komende jaren

Wassenaar staat er over het algemeen goed voor als aantrekkelijke, groene en veilige gemeente met betrokken inwoners en sterke voorzieningen. Tegelijkertijd zijn er belangrijke opgaven. De woningvraag is groter dan het aanbod, vooral in het middeldure en dure segment, waardoor prijzen stijgen en het voor mensen met een middeninkomen steeds moeilijker wordt om in Wassenaar een woning te kopen. De bevolking van Wassenaar vergrijst verder, met een groeiend aantal 65-plussers en een sterke toename van 80-plussers.

Deze dubbele vergrijzing vergroot de behoefte aan passende woningen, zorg en ondersteuning. Omdat meer ouderen langer thuis wonen, groeit ook de vraag naar een toegankelijke leefomgeving en voorzieningen zoals welzijnsactiviteiten, ontmoetingsplekken en passend openbaar vervoer. Tegelijk dragen veel oudere inwoners met hun vrijwilligerswerk in belangrijke mate bij aan een actief verenigingsleven.

Daarnaast zijn de verschillen in inkomen en vermogen in Wassenaar relatief groot. De gemeente kent binnen Zuid-Holland de hoogste inkomensongelijkheid, en ook de vermogensverschillen zijn aanzienlijk. Uit onderzoek blijkt dat inwoners met hogere en lagere inkomens elkaar minder vaak ontmoeten. Dat kan gevolgen hebben voor de kansen van verschillende groepen en voor de onderlinge verbondenheid in het dorp.

Het vasthouden van sociale samenhang vraagt daarom om aandacht. De inzet van vooral oudere vrijwilligers is daarbij waardevol, maar niet vanzelfsprekend voor de toekomst. Tegelijkertijd bieden buurtcontacten, verenigingen, geloofsgemeenschappen, sportclubs en vrijwilligersinitiatieven nog steeds een stevige basis voor een gemeenschap waarin inwoners elkaar weten te vinden en ondersteunen.

1.2.1 Internationaal en diversiteit

De groei van de internationale gemeenschap in Wassenaar biedt kansen voor de lokale economie[4], maar brengt ook opgaven met zich mee voor de leefbaarheid. Een grotere groep internationals vraagt om een goede aansluiting op het dorp en op lokale voorzieningen. Deelname aan verenigingen, activiteiten en vrijwilligerswerk kan helpen om meer onderlinge verbinding te creëren.

Tegelijkertijd zorgt de instroom van internationale huishoudens voor extra druk op het hogere segment van de woningmarkt en voor aandachtspunten in het onderwijs, zoals taalondersteuning en extra leerlinginstroom. Deze ontwikkelingen vragen om een zorgvuldige afstemming tussen voorzieningen, onderwijs en het sociaal leven, zodat verschillende groepen inwoners zich thuis kunnen voelen en het dorp leefbaar blijft voor iedereen.

1.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

Om een aantrekkelijke en groene woongemeente te blijven, vraagt Wassenaar om aandacht voor de dubbele vergrijzing en het behoud van sociale cohesie. De bevolking wordt ouder en de verschillen tussen groepen inwoners nemen toe. Dat maakt verbondenheid minder vanzelfsprekend. In de komende raadsperiode zijn gerichte keuzes nodig om leefkwaliteit, inclusie en economische vitaliteit in balans te houden.

Blijft sturing uit, dan kan de woningkrapte verder toenemen en kan de druk op zorg, openbare ruimte en voorzieningen oplopen. Ook kunnen kansenverschillen groeien en kan de aansluiting tussen internationals en andere inwoners verder verzwakken. Daarnaast dreigt extra drukte rond strand en recreatie, met gevolgen voor landschap, bereikbaarheid en leefbaarheid. Tijdig bijsturen is daarom nodig om Wassenaar verbonden, toegankelijk en toekomstbestendig te houden.

[4] https://wassenaar.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/0f2230a2-4f06-4add-a5e0-0e25ffa97af8

2. De staat van de gemeentelijke organisatie

Indicator	*2023*	*2024*	*2025*
Formatie gemeentelijke organisatie	203,68	253,3	259,99
Bezetting	187,66	239,7	254,47
Bezettingsgraad	92,10%	94,60%	97,90%
Aantal medewerkers	216	276	283
Percentage inhuur	30,3%	18,1%	17,5%
Aantal huwelijken voltrokken op Raadhuis De Paauw	142	211	311
Aantal huwelijken voltrokken in de gemeente (totaal)	252	315	435
Aantal afspraken aan de balie vanuit Burgerzaken	10.613	13.219	12.898
Gemiddeld aantal bezoekers gemeentelijke website per maand	20.264	23.897	32.694
Aantal WOO-verzoeken	33	45	47
Aantal geactualiseerde of nieuwe verordeningen	24	22	23
Aantal bezwaren gemiddeld per jaar[5]	90	109	170

De gemeente Wassenaar heeft sinds 1 september 2021 weer een zelfstandige gemeentelijke organisatie, doordat de gezamenlijke ambtelijke organisatie met Voorschoten is beëindigd. Deze samenwerking, die plaatsvond onder de naam Werkorganisatie Duivenvoorde, werd daarna stap voor stap ontvlochten. Met het overkomen van het sociaal domein op 1 mei 2024 is deze ontvlechting afgerond en functioneert Wassenaar weer volledig als zelfstandige organisatie.

[5] Er kunnen meerdere bezwaren tegen hetzelfde besluit zijn ingediend.

2.1 Waar staan we?

De gemeentelijke organisatie van Wassenaar telt ongeveer 300 medewerkers en kent een open, collegiale cultuur met korte lijnen en veel ruimte voor initiatief. Er wordt gewerkt vanuit vier kernwaarden: respect in de omgang met elkaar, met inwoners en maatschappelijke partners, een omgevingsgerichte benadering, verantwoordelijkheidsbesef bij het maken van keuzes en samenwerking als uitgangspunt in de organisatie.

Circa tachtig procent van het werk binnen de gemeentelijke organisatie bestaat uit wettelijke en doorlopende taken. Daardoor is de ruimte voor extra politieke ambities beperkt. Juist daarom is het belangrijk dat de organisatie flexibel blijft, goed samenwerkt en zich verder ontwikkelt, zodat de opgaven van de komende jaren effectief kunnen worden aangepakt.

2.1.1 Personeel

De afgelopen periode had Wassenaar, net als veel andere gemeenten, te maken met een krappe arbeidsmarkt. Sommige functies waren moeilijk te vervullen, waardoor wervingstrajecten langer duurden en tijdelijke oplossingen nodig waren om het werk door te laten gaan. Tegelijkertijd is de inzet van externen afgenomen en is het aantal vaste medewerkers toegenomen. Dit heeft de binding met de organisatie versterkt en gezorgd voor meer kennis in de teams.

Een grotere vaste formatie vraagt wel om zorgvuldige planning en een goede verdeling van het werk, omdat de organisatie minder flexibel kan meebewegen met wisselende werkdruk. De Ondernemingsraad (OR) heeft daarbij benadrukt dat medewerkers een hoge werkdruk ervaren. Dit maakt het extra belangrijk om te blijven letten op haalbare taken en duidelijke prioriteiten.

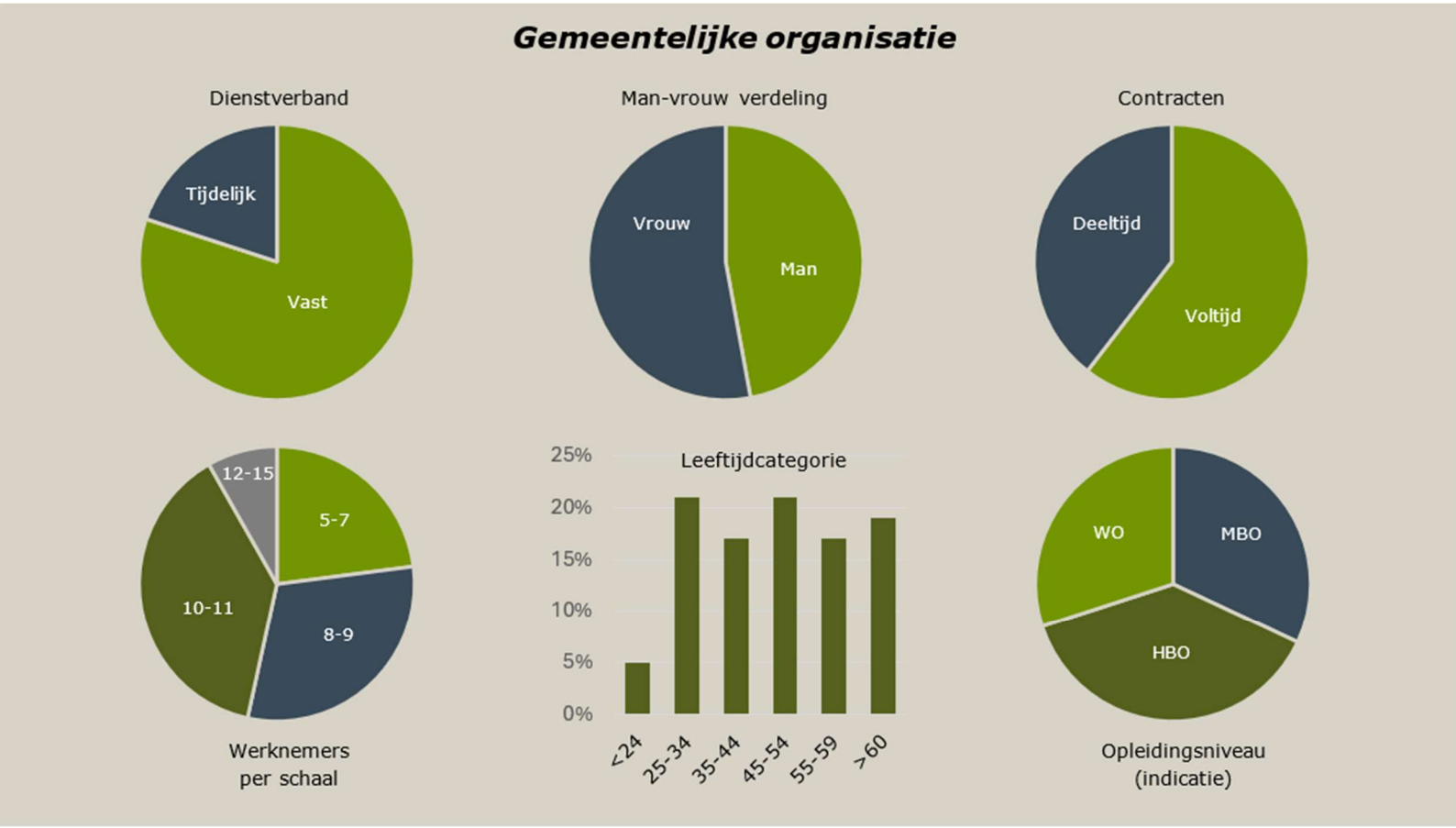

2.1.2 Gemeentelijke huisvesting

De gemeente Wassenaar maakt gebruik van verschillende locaties voor bestuur, dienstverlening en uitvoerende taken. Raadhuis De Paauw fungeert als bestuurscentrum, waar het college en de gemeenteraad zijn gehuisvest en een deel van de ambtelijke organisatie. Het gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat 45 vormt de centrale locatie voor de gemeentelijke organisatie en publieksfuncties. Achter dit kantoor bevindt zich de gemeentewerf, waar de buitendienst is gevestigd en waar ondersteunende werkzaamheden plaatsvinden. Daarnaast beschikt de gemeente over een milieustraat, die door Avalex wordt gerund, aan de Hogeboomseweg, waar inwoners hun afvalstromen kunnen aanbieden.

2.1.3 Klant Contact Centrum

Het Klant Contact Centrum (KCC) is het eerste aanspreekpunt van de gemeente Wassenaar en speelt een belangrijke rol in het versterken van vertrouwen en toegankelijkheid. Inwoners, ondernemers en organisaties kunnen terecht via telefoon, balie en digitale kanalen. De dienstverlening is gebaseerd op hostmanship: oprechte aandacht, verantwoordelijkheid nemen en de ander centraal stellen. Bij sociale vragen verbindt het KCC direct door naar het Sociaal Team Wassenaar, zodat inwoners snel de juiste ondersteuning krijgen.

Het KCC verwerkt jaarlijks duizenden vragen, meldingen en baliebezoeken, beheert de digitale kanalen en verzorgt belangrijke taken zoals de Basisregistratie Personen, de burgerlijke stand, burgerzaken en verkiezingen. Sinds de vaststelling van het Dienstverleningsmodel in december 2024 heeft het KCC bovendien een trekkende rol in de verdere ontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening. Het model geldt voor de hele organisatie en helpt om dienstverlening consistent, toegankelijk en toekomstgericht vorm te geven.

2.1.4 Juridische zaken

Wassenaar heeft, vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang, relatief veel juristen in dienst en schakelt regelmatig extra deskundigheid in. Dit komt onder andere doordat inwoners vaker bereid zijn om bezwaar of beroep in te dienen, wat leidt tot een constante stroom aan juridische dossiers. Ook het aantal verzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo) ligt hoger dan gemiddeld, wat de druk op de juridische uitvoering verder vergroot.

In de afgelopen jaren zijn verordeningen en beleidsregels geactualiseerd, zodat ze beter aansluiten op recente wet- en regelgeving. Hierdoor zijn duidelijkere en juridisch stevigere kaders beschikbaar voor inwoners en organisaties. Juristen spelen daarbij een belangrijke rol, zowel bij het opstellen en aanpassen van beleid als bij het borgen van juridische kwaliteit binnen de organisatie.

Daarnaast vraagt nieuwe en gewijzigde wetgeving om voortdurende interpretatie, implementatie en advies. Dit geldt onder andere voor het omgevingsrecht, de Wet open overheid en andere bestuursrechtelijke domeinen, waardoor de behoefte aan juridische expertise structureel groot blijft.

2.1.5 Informatie- en datamanagement

Sinds 2021 voert Wassenaar de wettelijke taken op het gebied van informatie, data en ICT uit voor zowel Wassenaar als Voorschoten. In deze periode is gewerkt aan een stabiel digitaal fundament, betere informatievoorziening en het op orde brengen van basisregistraties, privacy- en informatiebeveiliging en de bredere datahuishouding.

Daarnaast verschuift de manier van werken steeds meer naar een aanpak waarin informatie en data centraal staan. De gemeente investeert in digitale toegankelijkheid, zodat online diensten voor iedereen bruikbaar zijn, ook voor inwoners die minder digivaardig zijn. Daarom blijft er naast digitale verbeteringen ook ruimte voor persoonlijke en fysieke dienstverlening. Verder is er veel aandacht voor verantwoord gebruik van technologie, zoals algoritmen en AI, en voor de risico's van afhankelijkheid van grote marktpartijen.

Tegelijk groeit het belang van maatschappelijke weerbaarheid. Door toenemende digitale dreigingen, geopolitieke spanningen en klimaat gerelateerde risico's is het noodzakelijk om de cyberveiligheid verder te versterken en de organisatie crisisbestendiger te maken. Dit vraagt om blijvende alertheid en zorgvuldige keuzes. Een gemeentelijk projectteam houdt zich bezig met deze opgave.

2.1.6 Strategisch vastgoedbeleid

Het vastgoedbeleid is een overkoepelend thema en raakt bijna alle beleidsterreinen. Het vastgoed voor onderwijs, sport, scouting, cultuur, zorg, welzijn en dienstverlening levert een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijk en leefbaar Wassenaar. De organisatie beweegt naar een meer strategische en professionele aanpak, met een duidelijke taakverdeling en sterkere samenwerking tussen de betrokken teams.

2.2 Opgaven voor de komende jaren

Wassenaar staat voor organisatorische uitdagingen die vragen om een wendbare en toekomstgerichte manier van werken. De beweging naar een actievere en meer gebiedsgerichte gemeentelijke rol brengt samenhangende opgaven met zich mee. Dit vraagt om versterking van integraal samenwerken, professioneel vakmanschap en goed ingerichte processen. Met deze ontwikkeling kan de organisatie beter inspelen op complexe opgaven en het bestuur en de samenleving effectief ondersteunen.

2.2.1 Personele bezetting

Wassenaar staat, net als veel andere gemeenten, voor de uitdaging van een krappe arbeidsmarkt. Met name functies waarvoor landelijk een beperkt aanbod aan kandidaten bestaat, zijn moeilijk te vervullen. Dit leidt tot langere wervingstrajecten en vraagt om creatieve oplossingen. Als relatief kleine gemeente, met bijbehorende salarisschalen, is het bovendien lastiger om schaarse specialisten aan te trekken en te behouden dan voor grotere gemeenten. Daarnaast is Wassenaar gelegen in een regio met grote omliggende gemeenten en ministeries, wat de concurrentie op de arbeidsmarkt vergroot. Dit vraagt om een gerichte inzet op het creëren en behouden van een aantrekkelijke werkomgeving.

De groei van het aantal vaste medewerkers versterkt de continuïteit, maar verkleint de flexibiliteit. Bij uitval van collega's, bijvoorbeeld door ziekte, hebben planningen en afspraken direct last van vertraging. Dat kan wringen wanneer politieke ambities of doorlooptijden korter zijn dan de capaciteit toelaat.

2.1.1.1 Capaciteit vs. politieke ambities

Bij het formuleren van nieuwe politieke ambities is het essentieel dat deze passen binnen de beschikbare capaciteit, zeker bij een krappe arbeidsmarkt. Extra taken of projecten vragen om een zorgvuldige afweging: wat kan binnen de huidige bezetting en waar is uitbreiding of samenwerking met partners noodzakelijk? Zo houden we ambities en uitvoering in balans.

Daarnaast speelt een spanningsveld tussen planmatig werken en het inspelen op actuele ontwikkelingen. De vele raadsvragen in Wassenaar, gecombineerd met korte doorlooptijden voor beantwoording, zorgen ervoor dat een deel van de capaciteit wordt ingezet voor ad-hoc werkzaamheden.

2.2.1 Rol op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen

Het is belangrijk om telkens te bepalen welke rol de gemeente kan en wil spelen in de ruimtelijke ontwikkeling. Het Rijk en de provincie moedigen gemeenten aan om actiever op te treden onder andere om de woningbouw te stimuleren.

De hoeveelheid projecten en (maatschappelijke) initiatieven in het ruimtelijk domein vraagt om een aanpassing van de bedrijfsvoering (zie ook hoofdstuk 10). Daarom wordt in 2026 een projectgerichte structuur binnen de organisatie ingericht. Hierdoor kunnen ruimtelijke projecten effectiever en meer integraal worden aangestuurd.

Om deze belangrijke opgave goed uit te kunnen voeren, wordt de eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling opnieuw gepositioneerd in twee afzonderlijke eenheden: het RO-projectenbureau en RO-beleid. Op deze manier kan de gemeente beter sturen op kwaliteit, voortgang en samenhang. Per initiatief kan de gemeente daardoor beter afwegen of zij de regie voert, het project zelfstandig uitvoert of – in het geval van initiatieven van derden – vooral faciliteert.

2.2.2 Gemeentelijke huisvesting

De renovatie en restauratie van Raadhuis De Paauw is gestart, waardoor het raadhuis vanaf mei 2026 voor ongeveer tweeënhalf jaar sluit om de werkzaamheden veilig en effectief te kunnen uitvoeren. In deze periode worden alle functies van het raadhuis tijdelijk elders ondergebracht en werken medewerkers die normaal in De Paauw gevestigd zijn vanuit het gemeentekantoor.

De renovatie brengt een aanzienlijke logistieke uitdaging met zich mee en vraagt flexibiliteit van college, gemeenteraad en medewerkers, zodat het werk gedurende de sluitingsperiode zorgvuldig kan doorgaan.

Tijdens de renovatie blijft de publieksdienstverlening beschikbaar vanuit het gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat 45. Huwelijken worden gedurende deze periode op een alternatieve locatie voltrokken, zodat ook deze dienstverlening zonder onderbreking kan doorgaan.

2.2.3 Klant Contact Centrum

De gemeente werkt verder aan het Dienstverleningsmodel en richt zich op beter georganiseerd klantcontact. Belangrijke aandachtspunten zijn de telefonische bereikbaarheid, Engelstalige dienstverlening, professioneel gebruik van sociale media en het vergroten van de toegankelijkheid, zowel online als persoonlijk. Door beter gebruik van data ontstaat sneller inzicht in wat inwoners nodig hebben en waar processen kunnen worden verbeterd. De ambitie is een dienstverlening waarbij inwoners zelf het kanaal kunnen kiezen.

Digitalisering en AI bieden kansen voor snellere en duidelijke service, terwijl persoonlijk contact belangrijk blijft voor mensen met complexere of minder digitale vragen. De komende jaren liggen er kansen in digitale vernieuwing en het verder versterken van datagedreven werken, met aandacht voor goede bereikbaarheid en een evenwichtige balans tussen technologie en menselijkheid.

2.2.4 Juridische zaken

Nieuwe landelijke wetgeving vraagt om voortdurende interpretatie en zorgvuldige implementatie. De Omgevingswet blijft de komende jaren wijzigen om uitvoeringsknelpunten op te lossen. Daarnaast wordt de Wet open overheid (Woo) gefaseerd uitgebreid, waardoor steeds meer informatie automatisch openbaar moet worden. Dit vergroot de actieve informatieplicht en vraagt om aangepaste werkprocessen, technische ondersteuning en duidelijke interne afspraken. Ook de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer is sinds 1 januari 2026 grotendeels in werking, met nieuwe Awb-regels voor digitaal berichtenverkeer.

De actualisatie van verordeningen en beleidsregels in de afgelopen periode zorgt voor duidelijkere en striktere kaders, maar heeft ook een keerzijde. Aanvragen, onder meer binnen de Wmo en Jeugdhulp, worden vaker afgewezen, wat kan leiden tot meer bezwaarprocedures. Daarnaast neemt het aantal bezwaren óók op andere terreinen toe, aangevuld met meer beroepen en Woo-verzoeken, waardoor de druk op de juridische ondersteuning verder stijgt. Dit hangt samen met kenmerken van het dorp: een relatief grote expatpopulatie, 80% beschermd dorpsgezicht, een diverse leefomgeving met strand, toerisme en landgoederen en een procesbereide groep inwoners die snel in actie komt wanneer besluiten hun belangen raken.

Daarnaast veranderen bestuursrechtelijke en digitale kaders in hoog tempo. Deze ontwikkelingen vragen om voortdurende duiding voordat processen kunnen worden aangepast. Dit stelt hogere eisen aan wendbaarheid, deskundigheid en samenwerking binnen de organisatie. Door kennis en ervaring te versterken, kan de continuïteit en kwaliteit van de juridische ondersteuning beter worden geborgd.

2.2.5 Informatie- en datamanagement

Om goed te kunnen sturen is betrouwbare, actuele en goed beveiligde data nodig, zodat beleid beter gevolgd en geëvalueerd kan worden. Dat vraagt om een stabiel digitaal fundament: duidelijke regie op systemen, heldere afspraken over data, processen en samenwerking, en blijvende aandacht voor toegankelijkheid en inclusie. Deze uitgangspunten vormen de basis voor de verdere uitwerking van informatie- en datamanagement.

Kunstmatige intelligentie (AI) biedt kansen, maar vraagt om zorgvuldigheid. Eerdere ervaringen met algoritmen laten risico's op uitsluiting zien. Verder spelen afhankelijkheid van grote techbedrijven en de milieubelasting een rol. Daarom gelden duidelijke spelregels voor privacy, informatiebeveiliging en ethiek en blijft de mens aan het stuur.

2.2.5.1 Kaders AI

AI biedt kansen wanneer deze duidelijk maatschappelijke meerwaarde heeft en opschaalbaar is. De inzet blijft mensgericht: mensen houden de regie en eindverantwoordelijkheid, terwijl wordt erkend dat AI-grenzen kent. Verantwoorde toepassing vraagt om duidelijke spelregels voor privacy, informatiebeveiliging, transparantie en ethiek, en om goede samenwerking binnen de organisatie en met andere overheden. Afhankelijkheid van grote leveranciers wordt beperkt door stevig leveranciersmanagement en zorgvuldige inkoopafspraken, met aandacht voor milieubelasting zodat keuzes passen bij de duurzaamheidsambities.

2.2.5.2 Toegankelijke digitale samenleving

Digitale drempels moeten verdwijnen, net zoals fysieke drempels op straat. Digitale dienstverlening voldoet aan internationale toegankelijkheidsstandaarden, cruciaal voor miljoenen Nederlanders met een beperking of chronische ziekte en voor mensen met tijdelijke beperkingen. Investeringen in digitale vaardigheden van inwoners loopt o.a. via de bibliotheek. Fysieke en persoonlijke dienstverlening blijft beschikbaar als alternatief.

2.2.5.3 Weerbaarheid en cybersecurity

Door geopolitieke spanningen, desinformatie en kwetsbare vitale voorzieningen groeit de noodzaak van een hoge digitale weerbaarheid. Informatiebeveiliging en privacy krijgen een vaste plek in sturing en verantwoording, net zo vanzelfsprekend als financiën. Dat begint bij: "*de eigen organisatie op orde*".

Afhankelijkheid van Amerikaanse clouddiensten, zoals Microsoft 365 en Azure, vraagt om strategische keuzes. Rijksbrede initiatieven en de Nederlandse Digitaliseringsstrategie benadrukken dat data het belangrijkste productiemiddel van de 21e eeuw zijn. Investeren in een soevereine overheidscloud en het opstellen van exitplannen is noodzakelijk om grip op data te behouden.

2.2.6 Strategisch vastgoedbeleid

De komende periode werkt de gemeente aan een meer strategische samenhangende aanpak voor alle vastgoedvraagstukken. Het gaat daarbij om gebouwen, gronden en terreinen die de gemeente zelf gebruikt, maar ook om locaties waar maatschappelijke partners hun activiteiten uitvoeren.

Zo nodig kan hierbij een onderscheid gemaakt worden tussen het formuleren van de vastgoedvraag, de maatschappelijke behoefte aan voorzieningen (accommodatiebeleid) en het vastgoedaanbod.

Een belangrijk onderdeel van het strategisch vastgoedbeleid is de invoering van kostprijsdekkende huren, waarbij tegelijk wordt gekeken hoe maatschappelijke organisaties passend kunnen worden ondersteund. Daarnaast krijgen enkele grote trajecten prioriteit, zoals de ontwikkeling van de Warenar, de toekomstige huisvesting van medewerkers en het verbeteren van de informatievoorziening via één centraal systeem voor vastgoeddata, onderhoud, energie en contracten.

Ook het onderhoud van sportvelden wordt ingericht volgens de vastgestelde sportvisie en wordt het vastgoedbeleid vernieuwd. Strengere duurzaamheidseisen, zoals hogere energielabels en de versnelling van de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, vragen om concrete aanpassingen in beheer en uitvoering.

Door deze stappen ontstaat meer grip op de vastgoedportefeuille als geheel en wordt gewerkt aan een toekomstbestendige inzet van gebouwen en gronden, zowel voor de gemeente als voor haar maatschappelijke partners.

2.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

De komende jaren vraagt Wassenaar om een wendbare organisatie die gebiedsgericht werkt en goed samenwerkt. Omdat circa 80% van het werk bestaat uit wettelijke taken, is de ruimte voor extra ambities beperkt. Een realistische balans tussen doelen en beschikbare capaciteit is daarom noodzakelijk, zeker in een krappe arbeidsmarkt. Heldere prioriteiten voorkomen dat werkzaamheden vertragen of versnipperen. De invoering van de Omgevingswet vraagt bovendien de komende jaren om extra capaciteit en medewerkers die integraal en gebiedsgericht kunnen werken, binnen zowel het fysieke domein als de domeinen die hier direct mee verbonden zijn.

Daarnaast vragen grote ruimtelijke ontwikkelingen om een actievere gemeentelijke rol, met duidelijke sturing, voldoende deskundigheid en een professionele projectmatige aanpak. Deze opgaven maken zichtbaar dat niet alles tegelijk kan worden opgepakt. Daarom is het nodig om scherpe keuzes te maken en de beschikbare capaciteit te richten op de meest urgente en uitvoerbare thema's.

Tegelijkertijd neemt de druk op het juridische domein toe door complexere vraagstukken, veranderende regelgeving en de groeiende instroom van dossiers. Dit vraagt om snelle en duidelijke keuzes. Om de continuïteit en kwaliteit van de juridische ondersteuning te waarborgen, is het nodig gericht te investeren in deskundigheid, samenwerking en wendbaarheid. Alleen zo kan de organisatie zorgvuldig en rechtmatig blijven handelen in een steeds veranderende omgeving.

Hoewel aandacht voor vastgoed niet vanzelfsprekend centraal staat, is het wel steeds urgenter om dit onderwerp structureel mee te nemen. Gebouwen, gronden en terreinen vormen immers de basis voor voorzieningen zoals onderwijs, sport, scouting, cultuur en zorg. Om toekomstige opgaven goed aan te kunnen, is integrale samenwerking nodig, zodat kennis en verantwoordelijkheden bij elkaar komen. Zonder voldoende focus op vastgoed kunnen risico's ontstaan, zoals oplopende kosten, onveilige of niet-duurzame gebouwen en vertraging in belangrijke ontwikkelingen. Bovendien wordt het lastiger om aan wet- en regelgeving te voldoen en investeringen tijdig en goed onderbouwd te plannen.

Ook op het gebied van informatie en data zijn richtinggevende keuzes nodig, zoals het bouwen aan een stabiel digitaal fundament, heldere kaders voor veilig en verantwoord datagebruik en AI, en het versterken van cyberweerbaarheid en digitale toegankelijkheid. Daarbij kunnen lastige keuzes ontstaan, bijvoorbeeld rond de afhankelijkheid van grote Amerikaanse techbedrijven en de vraag hoe de gemeente daar op een verantwoorde en toekomstbestendige manier mee om kan gaan.

Deze keuzes tezamen bepalen hoe de gemeente Wassenaar de toenemende complexiteit het hoofd biedt en hoe de organisatie voor de toekomst wordt gepositioneerd.

3. De financiële positie

*Ontwikkeling Begrotingssaldo Wassenaar**	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
Begroting 2026	40	193	-864	-864
Begrotingswijziging Najaarsnota 2025	-620	-271	-294	-44
Begrotingswijziging Decembercirculaire 2025	449	595	742	769
Actueel Begrotingssaldo	**-131**	**517**	**-416**	**-139**

*Alle bedragen zijn x € 1.000

De financiële positie van een gemeente bepaalt voor een belangrijk deel welke keuzes kunnen worden gemaakt en hoeveel ruimte er is voor nieuw beleid. Het budgetrecht van de gemeenteraad speelt hierin een belangrijke rol: de gemeenteraad stelt de begroting vast en stuurt daarmee de inzet van publiek geld. Dit zorgt voor heldere financiële kaders, doelmatige besteding en democratische transparantie.

Wassenaar gebruikt een planning- en controlcyclus gebaseerd op landelijke regels en gemeentelijk beleid, zoals het BBV en artikel 212 van de Gemeentewet, om beleid, financiën en uitvoering te monitoren. De planning- en control-cyclus (P&C-cyclus) is het jaarlijkse proces waarin de gemeente plannen maakt, geld verdeelt, uitvoering volgt en verantwoording aflegt. Dit zorgt voor grip op beleid en financiën.

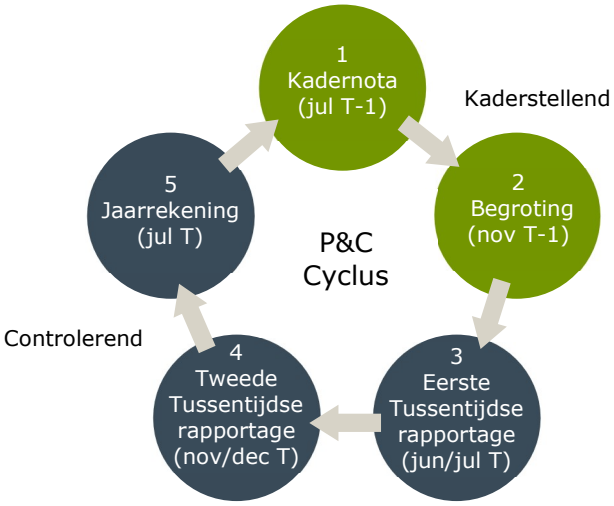

- **Kadernota (of kaderbrief in verkiezingsjaar)** – bepaalt de financiële en beleidsmatige richting voor het volgende jaar. Dit document vormt de basis voor de begroting.
- **Programmabegroting** – vertaalt die keuzes naar concrete programma's, doelen en budgetten voor het komende jaar.
  De gemeenteraad stelt de begroting vast; de provincie ziet toe op tijdige indiening.
- **Voorjaarsnota** – "Eerste Tussentijdse rapportage"; een eerste tussenstand van het lopende jaar en vooruitblik op de meerjarenbegroting. Hiermee kan de gemeenteraad tijdig bijsturen.
- **Najaarsnota** – "Tweede Tussentijdse rapportage"; een laatste moment in het jaar om bij te sturen op beleid en financiën.
- **Jaarrekening** – laat zien wat er daadwerkelijk is bereikt en hoe het geld is besteed. Hierop controleert de gemeenteraad het college.

De provincie controleert de begroting. Een externe accountant checkt jaarlijks de jaarrekening. Interne sturing en extern toezicht zorgen dat uitvoering binnen financiële en wettelijke kaders blijft.

3.1 Waar staan we?

Op 4 november 2025 heeft de gemeenteraad de begroting voor 2026 vastgesteld. Wassenaar staat er voor 2026 financieel stabiel voor, met een structureel sluitende begroting en een weerstandsvermogen dat voldoende is om financiële schommelingen en risico's op te vangen. Door eerder doorgevoerde ombuigingen en aanvullende middelen vanuit het Rijk is het verwachte financiële dal voor gemeenten in 2026 opgevangen, waardoor de beleidsambities op het gebied van leefbaarheid, zorg, duurzaamheid en investeringen kunnen worden voortgezet.

De gemeente beschikt daarnaast over reserves die bijdragen aan continuïteit en een robuuste financiële positie. Voor 2026 bedragen de begrote inkomsten en lasten samen ongeveer € 95 miljoen.

De provinciaal toezichthouder heeft de begroting 2026 positief beoordeeld en Wassenaar opnieuw onder het laagste toezichtsregime geplaatst. De financiële stukken zoals de begroting 2026 worden jaarlijks gepubliceerd op de website van de gemeente Wassenaar: https://www.wassenaar.nl/financien.

3.1.1.1 Ontwikkeling schuldenpositie

Wassenaar is tot op heden schuldenvrij, omdat de gemeente jarenlang alle investeringen uit eigen middelen heeft kunnen financieren en daardoor geen externe leningen hoefde aan te trekken.

Tegelijkertijd verandert dit beeld: door een reeks omvangrijke en meerjarige investeringsopgaven gaat de gemeente vanaf 2026 lenen. Deze toekomstige leningen zijn verwerkt in de begroting voor 2026.

3.1.2. Ontwikkelingen na vaststelling van de begroting op 4 november

Een gemeentelijke begroting is altijd in ontwikkeling. Actuele informatie leidt tot nieuwe inzichten en bijstellingen van de begroting en het meerjarenperspectief. Via raadsinformatiebrief 011 van 28 januari jl. is de gemeenteraad geïnformeerd over het actuele meerjarenperspectief. In dit overzicht zijn alle financiële ontwikkelingen meegenomen die na het vaststellen van de begroting 2026 bekend zijn geworden.

Uit het huidige meerjarenperspectief blijkt dat de gemeente vanaf 2028 keuzes moet maken om de begroting blijvend in balans te houden. Bij de Voorjaarsnota 2026 en de Kaderbrief 2027 wordt het financiële beeld opnieuw geactualiseerd, waarbij naar verwachting ook de effecten van het nieuwe regeerakkoord worden verwerkt. Op basis daarvan wordt duidelijk wat de financiële opgave voor de gemeente in 2027 en de jaren daarna daadwerkelijk zal zijn.

BEGROTING 2026 IN EEN OOGOPSLAG

Gemeente Wassenaar

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?

Het Rijk
€ 57.757.000

Algemene uitkering en specifieke uitkeringen

Uit reserves
€ 452.000

Inzet algemene – en bestemmingsreserves

Overige inkomsten
€ 7.792.000

O.a. huur, rente, dividend en overige uitkeringen

TOTALE INKOMSTEN
€ 95.560.000

Lokale heffingen
€ 29.559.000

Toeristenbelasting	€ 2.387.000
Hondenbelasting	€ 220.000
Begrafenisrechten	€ 57.000
Precariobelasting	€ 146.000
Vergunningen en leges	€ 2.759.000
Rioolheffing	€ 3.049.000
Onroerendezaakbelasting	€ 14.171.000
Afvalstoffenheffing	€ 6.539.000
Overige belastingen	€ 231.000

WAAR GAAT DE GEMEENTE WASSENAAR HAAR GELD AAN UITGEVEN?

P1 Veiligheid en Handhaving
- *Crisisbeheersing en brandweer*
- *Openbare orde en Veiligheid*
- *Handhaving*
- *Ondermijning*
- *Wassenaarse Reddingsbrigade*

€ 4.641.000

Begrotingssaldo 2026 *€ 40.000*

P2 Mens en Maatschappij
- *Onderwijsbeleid en Leerlingzaken*
- *Leerlingenvervoer*
- *Leer-en kwalificatieplicht*
- *Voor- en vroegschoolse educatie*
- *Preventief jeugdbeleid*
- *Sport- en scoutingbeleid*
- *Kunst en cultuur*
- *Bibliotheek en media*
- *Samenkracht en burgerparticipatie*
- *Wijkteams*
- *Inkomensregelingen (bijstand, participatie en re-integratie)*
- *Jeugdzorg*
- *Jeugdgezondheidszorg*
- *GGD en Veilig Thuis*
- *Maatschappelijke ondersteuning*

€ 41.536.000

P3 Bestuur en Middelen
- *Financiën*
- *Bedrijfsvoering/organisatie*
- *Personeel*
- *Informatievoorziening/ICT*
- *Juridische ondersteuning*
- *Huisvesting*
- *Bestuur*
- *Klantcontactcentrum (KCC) en burgerzaken*
- *Beheer gebouwen en gronden*
- *Treasury*
- *Belastingen*
- *Verduurzamen eigen panden*

€ 24.433.000

P5 Natuur, Klimaat en Mobiliteit
- *Verkeer en vervoer*
- *Parkeren*
- *Verkeersveiligheid*
- *Onderhoud wegen, openbare verlichting, straatmeubilair en bruggen*
- *Straatreiniging en zwerfafval*
- *Economische ontwikkeling en promotie*
- *Riolering*
- *Afval*
- *Milieubeheer en Omgevingsdienst Haaglanden*
- *Openbaar groen en recreatie*
- *Energie- en warmtetransitie*

€ 20.412.000

P4 Fysieke leefomgeving
- *Ruimtelijke ordening en omgevingsplannen*
- *Omgevingswet/omgevingsvisie*
- *Wonen, bouwen en omgevingskwaliteit*
- *Onderwijshuisvesting*
- *Begraafplaatsen*
- *Cultureel erfgoed*
- *Verduurzamen monumenten, scholen en huizen*

€ 4.498.000

MEER WETEN? KIJK OP WWW.WASSENAAR.NL

3.2 Opgaven voor de komende jaren

De belangrijkste financiële opgaven voor de komende jaren voor Wassenaar zijn:

- Zorgen voor een jaarlijks structureel sluitende begroting; en
- het financieringsvraagstuk.

3.2.1 Zorgen voor een jaarlijks structureel sluitende begroting

Op basis van de huidige inzichten zullen vooral bestuurlijke keuzes nodig zijn om de begroting vanaf 2028 structureel sluitend te krijgen en te behouden. Het merendeel van de gemeentelijke taken is wettelijk verplicht, waardoor de financiële ruimte beperkt is. Ter illustratie: door de dubbele vergrijzing groeit in Wassenaar de vraag naar Wmo-voorzieningen. Omdat de Wmo een openeindevoorziening is, waarbij de gemeente alle noodzakelijke ondersteuning moet blijven leveren, kunnen deze ontwikkelingen tot oplopende en moeilijk te beïnvloeden kosten leiden.

De ontwikkeling van de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente is uiterst onzeker.

De inkomsten uit het gemeentefonds vormen meer dan 50% van de totale middelen. Hoe deze inkomsten zich de komende jaren ontwikkelen hangt af van meerdere onzekere factoren:

- Wat is het effect van het regeerakkoord van het nieuwe kabinet?
- Nu het "ravijnjaar" is verschoven naar 2028 (de Rijksbezuiniging op het gemeentefonds in 2028 ten opzichte van 2027), blijft de vraag of het Rijk met een structurele oplossing komt.
- Leidt de actualisatie van het "verdeelmodel" eind 2026 – het model dat bepaalt hoe het gemeentefonds over alle gemeenten wordt verdeeld – tot een nadelig of juist voordelig herverdeeleffect voor Wassenaar?
- Is de "loon- en prijscompensatie" in het gemeentefonds voldoende om de stijgende kosten bij de gemeente op te vangen?

Een antwoord op deze vragen volgt in de toekomstige circulaires van het gemeentefonds. Het Rijk informeert gemeenten jaarlijks via drie vaste circulaires: de meicirculaire, de septembercirculaire en de decembercirculaire. De meicirculaire verschijnt op basis van de Voorjaarsnota, de septembercirculaire op basis van de Miljoenennota en de decembercirculaire vormt de afronding van het lopende jaar. Verwacht wordt dat de meicirculaire 2026 meer duidelijkheid zal geven over de effecten van het regeerakkoord.

3.2.2. Het financieringsvraagstuk

De komende jaren staan er aanzienlijke investeringen op de planning, waaronder de renovatie van Raadhuis De Paauw en diverse projecten op het gebied van onderwijshuisvesting. Deze uitgaven kunnen vanaf 2026 niet langer volledig uit eigen middelen worden bekostigd. De gemeente zal daarom leningen moeten aangaan om deze investeringen te financieren. Dat betekent dat vanaf 2026 de lasten voor rente en aflossing toenemen, terwijl de structurele financiële ruimte beperkt blijft.

3.2.3 Welke mogelijkheden heeft de gemeente om financieel bij te sturen?

De mogelijkheden van de gemeente om financiële tekorten op te vangen zijn door landelijke regelgeving beperkt. Een groot deel van de begroting is verplicht gekoppeld aan wettelijke taken, waardoor er weinig ruimte is voor eigen keuzes. Soms kan in de uitvoering worden gekozen voor een soberder aanpak, maar deze speelruimte is beperkt. De Raad voor het Openbaar Bestuur concludeert in het adviesrapport 'Beleidsvrijheid geduid'[6] dat gemeenten slechts over beperkte beleidsvrijheid beschikken. Die vrijheid richt zich voornamelijk op de terreinen Sport, Cultuur, Economie, Wonen en de lokale belastingen.

Een manier waarop gemeenten wel hun financiële basis kunnen versterken, is door te groeien in het aantal woningen en aantal inwoners. Nieuwe woningen zorgen voor extra inkomsten uit het gemeentefonds en uit de onroerendezaakbelasting (ozb). Daarmee neemt het aantal huishoudens toe dat gebruikmaakt van en bijdraagt aan lokale voorzieningen. Zo helpt woningbouw om het financiële draagvlak van de gemeente duurzaam te vergroten.

Andere mogelijkheden om de inkomsten te verhogen, maar met een beperkte impact:

- Het vergroten van de inkomsten uit het eigen belastinggebied
  - door bestaande belastingen sterker te laten stijgen dan de inflatie;
  - door nieuwe vormen van belastingheffing in te voeren, zoals de "vermakelijkheidsretributie".
- Het verhogen van de kostendekkendheid van leges en rechten. Een hogere kostendekkingsgraad zorgt ervoor dat de kosten van deze diensten worden betaald door de gebruikers zelf, en niet uit de algemene middelen.
- Inzetten op subsidies van hogere overheden. Door gerichte coördinatie of het inschakelen van gespecialiseerde expertise kunnen mogelijk meer regelingen worden benut, waardoor projecten deels extern gefinancierd kunnen worden.
- Huurtarieven voor gemeentelijk vastgoed marktconform maken.

Op deze manier ontstaat een helder beeld van de kosten en van de keuzes die daarbij horen, zowel voor de maatschappelijke opgaven als voor de bijbehorende gebouwen en terreinen. Het financiële voordeel hiervan blijft voorlopig echter beperkt, omdat veel van deze gebouwen worden verhuurd aan maatschappelijke organisaties die tegelijkertijd gemeentelijke subsidie ontvangen.

---

[6] https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/2019/03/14/advies-beleidsvrijheid-geduid

3.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

De gemeente staat voor urgente financiële keuzes om de komende jaren een gezonde positie te behouden. Dit vraagt om een duidelijke richting: welke beleidsaanpassingen wil het college doorvoeren, welke investeringen zijn noodzakelijk, welke kunnen worden uitgesteld en welke ambities moeten worden heroverwogen om de meerjarenbegroting houdbaar te houden? Daarbij geldt dat sommige investeringen onvermijdelijk zijn en dat bij bepaalde opgaven de kosten voorafgaan aan toekomstige baten.

Tegelijkertijd vragen wettelijke taken om uitvoering en in sommige gevallen om extra capaciteit. Hierdoor is het onvermijdelijk om te bepalen wat de gemeente wel en niet kan oppakken. Alleen door scherp te prioriteren blijft het werk financieel en organisatorisch uitvoerbaar.

Omdat de gemeente vanaf 2026 vaker leningen zal moeten aantrekken, is het belangrijk om tijdig duidelijke kaders te stellen voor het verantwoord lenen. Deze kaders kunnen worden vastgelegd in de financiële verordening of in een aparte nota. Daarnaast is het nodig om het Treasury-statuut te actualiseren. Dit statuut bevat de regels voor hoe de gemeente haar financiering, geldstromen en financiële risico’s beheert, en vormt daarmee het centrale kader voor verantwoord en transparant financieel handelen. Door dit te vernieuwen kan het beter aansluiten op de toekomstige opgaven.

Zoals het meerjarenperspectief aantoont is er vanaf 2028 geen structurele begrotingsruimte voor nieuw beleid en zal een pakket aan maatregelen moeten worden doorgevoerd om de begroting structureel vanaf 2028 sluitend te houden. Nieuw beleid kan alleen worden uitgevoerd als elders financiële ruimte ontstaat of het nieuw beleid het bestaande beleid vervangt (nieuw voor oud) Daarom is het essentieel in het collegeuitvoeringsprogramma (CUP) aandacht te besteden aan maatregelen die toewerken naar een structureel sluitende begroting vanaf 2028.

4. Regionale samenwerkingen

Gemeenschappelijke Regelingen waar Wassenaar aan deelneemt
Veiligheidsregio Haaglanden
GGD en Veilig Thuis Haaglanden
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
Avalex (afvalverwerking)
Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB)
Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)
Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
Servicebureau Jeugd Haaglanden (SbJH)
Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

De gemeente Wassenaar werkt actief samen met andere gemeenten om de bestuurskracht te versterken en maatschappelijke opgaven effectief aan te pakken. Voor een relatief kleine, zelfstandige gemeente is regionale samenwerking belangrijk om kennis, capaciteit en middelen te bundelen. Deelname aan regionale verbanden vergroot de invloed van Wassenaar, benut schaalvoordelen en maakt het mogelijk om complexe vraagstukken aan te pakken die gemeentegrenzen overstijgen, zoals wonen, mobiliteit, natuur, klimaat en economie. Gemeenten staan samen bovendien sterker richting Rijk en provincie, terwijl kennisdeling en gezamenlijke lobby-inspanningen bijdragen aan een betere positie van Wassenaar.

4.1 Waar staan we?

Wassenaar werkt op verschillende manieren samen met andere partijen om taken goed uit te voeren en regionale opgaven samen aan te pakken. Zo kan de gemeente efficiënter werken en tegelijk zelf beslissingen blijven nemen. De belangrijkste samenwerkingsvormen zijn:

- Gemeenschappelijke regelingen: waarin taken en bevoegdheden formeel en structureel regionaal worden georganiseerd.
- Regionale samenwerkingsverbanden en platforms: gericht op beleidsafstemming en gezamenlijke strategische opgaven.
- Uitvoerings- en bedrijfsvoeringssamenwerking: waarbij de uitvoering van specifieke taken gezamenlijk of extern wordt georganiseerd.
- Publiek-private samenwerking: waarin met maatschappelijke organisaties en marktpartijen wordt samengewerkt aan beleidsdoelen.
- Informele en thematische samenwerking: zoals tijdelijke netwerken en regionale overleggen voor kennisdeling en gezamenlijke verkenning.

4.1.1 Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente Wassenaar werkt voor verschillende taken samen binnen een aantal gemeenschappelijke regelingen (GR'en). Een GR is een publiekrechtelijk samenwerkingsverband waarin meerdere gemeenten afspraken maken om bepaalde taken gezamenlijk uit te voeren. Dit gebeurt wanneer de uitvoering gezamenlijk efficiënter, specialistischer of veiliger kan plaatsvinden dan door elke gemeente afzonderlijk.

Binnen elke GR vervult Wassenaar twee rollen. Als eigenaar bepaalt de gemeente, samen met andere deelnemende gemeenten, de koers van de organisatie. Dat omvat onder meer de governance, strategische prioriteiten en de financiële kaders. Daarnaast heeft de gemeente de rol van opdrachtgever, waarbij de focus ligt op de inhoud, kwaliteit, resultaten en uitvoering van de diensten die de GR levert. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om mobiliteit en economie (MRDH), publieke gezondheid (GGD) en brandweerzorg en crisisbeheersing (Veiligheidsregio Haaglanden).

De gemeenteraad van Wassenaar heeft in dit geheel een eigen kaderstellende en controlerende verantwoordelijkheid. De gemeenteraad stelt de grenzen vast, waarbinnen het college mag deelnemen aan een GR en bepaalt de financiële en maatschappelijke kaders voor regionale samenwerking. Daarnaast controleert de gemeenteraad het college door onder andere de begrotingen en jaarstukken van de GR'en te beoordelen. Op deze manier wordt de democratische legitimiteit geborgd van samenwerkingsverbanden die verder van de gemeentelijke organisatie af staan.

Elke gemeente is wettelijk verplicht een register van gemeenschappelijke regelingen bij te houden en openbaar toegankelijk te maken. Voor Wassenaar is de lijst te vinden via de website van de gemeente en deze link https://organisaties.overheid.nl/40204/Gemeente_Wassenaar.

4.1.2 Andere intergemeentelijke samenwerkingsvormen (niet GR)

De gemeente Wassenaar werkt, naast de formele samenwerking binnen gemeenschappelijke regelingen, op veel beleidsterreinen samen met andere gemeenten. Dat kan vrijwillig zijn, bijvoorbeeld in thematische netwerken waar kennis wordt gedeeld en beleid wordt afgestemd. Soms is regionale samenwerking echter verplicht, bijvoorbeeld wanneer het Rijk vaste regio-indelingen voorschrijft, zoals binnen de arbeidsmarktregio's. Ook kan een centrumgemeente bepaalde taken namens meerdere gemeenten uitvoeren, waardoor vanzelf een samenwerkingsverband ontstaat.

Door deze mix van vrijwillige, formele en verplichte samenwerkingen is regionale afstemming een vast onderdeel van het dagelijkse werk. Het helpt gemeenten om efficiënter te werken, expertise te bundelen en gezamenlijk op te treden bij opgaven die zij niet alleen kunnen uitvoeren. Soms wordt er daarbij bewust aangesloten bij een andere regio dan de gebruikelijke, omdat dit beter aansluit bij het werkveld. Een duidelijk voorbeeld is het onderwijs: veel scholen waar Wassenaar mee te maken heeft vallen onder de regio Leiden, terwijl Wassenaar bestuurlijk onder Haaglanden valt.

Ook binnen het sociaal domein is samenwerken gebruikelijk én noodzakelijk. Gemeenten stemmen de inkoop van hulpmiddelen en Wmo-maatwerkvoorzieningen regionaal af en werken samen aan beleid en uitvoering op het gebied van werk en inkomen. Afhankelijk van het onderwerp en de betrokken partners ontstaan verschillende samenstellingen en regio's. Door in uiteenlopende verbanden samen op te trekken worden processen efficiënter, blijft de kwaliteit van dienstverlening goed en ontstaat een gelijk speelveld voor zorg- en ondersteuningsaanbieders.

Daarnaast werkt Wassenaar op andere terreinen regionaal samen, bijvoorbeeld op het gebied van landschap en ruimtelijke kwaliteit. Dit gebeurt in verbanden zoals Nationaal Park Hollandse Duinen en Duin, Horst & Weide, waar gemeenten gezamenlijk werken aan natuurbeheer, recreatie en een duurzame inrichting van de leefomgeving. Ook hier sluit Wassenaar aan waar dat inhoudelijk het meest logisch is.

Ambtelijk is er regelmatig overleg tussen gemeenten over onderwerpen binnen de eigen organisatie. Zo stemmen concerncontrollers onderling financiële afspraken, werkwijzen en ontwikkelingen af. Dit helpt om als gemeenten consistent en transparant te werken en het kennisniveau op peil te houden en zaken uit te wisselen.

4.2 Opgaven voor de komende jaren

In de nieuwe bestuursperiode worden de leden van het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB) van de gemeenschappelijke regelingen opnieuw geïnstalleerd. Gemeenten kunnen hiervoor zelf kandidaten aandragen. Hoewel Wassenaar binnen veel GR'en een kleinere stem heeft, kan de gemeente toch invloed uitoefenen door zitting te nemen in de besturen waar voor Wassenaar belangrijke thema's spelen. Via inhoudelijke inbreng en goede samenwerking kan Wassenaar, ondanks haar beperkte omvang, een duidelijke bijdrage leveren aan regionale besluitvorming.

Tegelijkertijd staan alle gemeenten voor financiële keuzes. Minder middelen kunnen gevolgen hebben voor de taken en ambities van samenwerkingsverbanden, waardoor soms prioriteiten moeten worden herijkt. Voor gemeenteraadsleden is het daarom belangrijk om helder aan te geven welke opgaven voor Wassenaar voorrang hebben en welke kwaliteit van dienstverlening behouden moet blijven.

Hoe besluiten uiteindelijk worden genomen, hangt sterk af van governance de bestuurlijke inrichting van de samenwerking. Dit gaat over afspraken over besluitvorming, de verdeling van financiële bijdragen en de ruimte die gemeenten hebben om eigen accenten te zetten. Deze inrichting bepaalt hoeveel invloed Wassenaar kan uitoefenen en hoe de wensen van alle deelnemende gemeenten worden meegewogen. Duidelijke afspraken en een goede samenwerking zijn daarbij essentieel.

Aan het begin van een nieuwe gemeenteraadsperiode maken veel GR'en en andere regionale samenwerkingsverbanden een "rondje langs de velden". Daarbij worden de nieuwe coalitieakkoorden opgehaald en gebruikt om de strategische agenda voor de komende jaren te bepalen.

4.2.1 Nieuwe ontwikkelingen die invloed hebben op regionale samenwerking

De gemeente krijgt de komende periode te maken met landelijke ontwikkelingen die regionale samenwerking steeds belangrijker maken. De Wet versterking regie volkshuisvesting geeft woningmarktregio's een grotere rol bij afspraken over woningbouw, toewijzing en monitoring. Ook landelijke kaders zoals de Spreidingswet vragen om gezamenlijke besluitvorming en een goed afgestemde uitvoering, waarbij regionaal verband juist kansen biedt voor evenwichtige en werkbare oplossingen.

In het sociaal domein neemt de regionale samenwerking eveneens toe. Met de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, die op 1 januari 2026 is ingegaan, moeten gemeenten binnen vaste jeugdregio's gezamenlijk specialistische jeugdhulp inkopen, een regiovisie opstellen en zorgen voor continuïteit van zorg. Voor Wassenaar gebeurt dit via de GR Servicebureau Jeugd Haaglanden (GR SbJH).

Ook binnen het veiligheidsdomein worden gemeenten meer afhankelijk van regionale afstemming. Thema's zoals ondermijning, digitale veiligheid, maatschappelijke onrust en zorg- en veiligheidsvraagstukken overschrijden steeds vaker gemeentegrenzen.

4.2.2 Rekenkameronderzoek

Op dit moment onderzoekt de Rekenkamer Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (Rekenkamer WVOLV) de effectiviteit van zowel de formele samenwerkingen via GR'en als de informele samenwerkingsverbanden. De gemeenteraad krijgt het rapport van de Rekenkamer in de loop van 2026.

4.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

Samenwerken is geen doel op zichzelf. Voor samenwerkingsverbanden die niet verplicht zijn, is het belangrijk steeds te beoordelen of deze daadwerkelijk effectief zijn en bijdragen aan de belangen van de gemeente Wassenaar. Alleen dan is deelname zinvol.

De nieuwe bestuursperiode biedt Wassenaar de kans om richting te geven aan de regionale samenwerking. In deze fase worden niet alleen de vertegenwoordigers in het algemeen bestuur (AB) en dagelijks bestuur (DB) van de gemeenschappelijke regelingen benoemd, maar worden ook de advies- en klankbordgroepen opnieuw ingevuld, waarbij ook raadsleden kunnen participeren. Omdat deze samenwerkingsverbanden aan het begin van de periode hun strategische agenda opstellen, is dit het moment voor de gemeenteraad en het nieuwe college om duidelijke prioriteiten mee te geven en zo invloed uit te oefenen op de regionale koers.

Door de financiële druk waar alle gemeenten mee te maken hebben, kan het nodig zijn dat regionale samenwerkingsverbanden hun taken of ambities bijstellen. Dit maakt het extra belangrijk om te bepalen welke opgaven voor Wassenaar voorrang hebben en welke kwaliteit van dienstverlening behouden moet blijven. De bestuurlijke inrichting van de samenwerking, zoals afspraken over besluitvorming, middelen en ruimte voor lokale accenten, bepaalt daarbij hoeveel invloed Wassenaar kan uitoefenen. Een passende structuur is daarmee belangrijk voor een effectieve regionale samenwerking.

Deel II

De opgaven

- Veiligheid en leefbaarheid
- Wonen en fysieke leefomgeving
- Sociaal domein
- Economie en toerisme
- Sport, cultuur en onderwijs

5. Veiligheid en leefbaarheid

Indicator	Wassenaar	Nederland
Vertrouwen in instituties	64%	62%
Misdrijven per jaar per 1000 inwoners (2025)	42,3	44,7
Vermogensmisdrijven, percentage van het aantal misdrijven (2025)	68,3%	54,%
Diefstallen uit woningen per 1000 inwoners (2024)	2	1,2
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (2024)	3,9	5,7
Meldingen bij Veilig Thuis (eerste zes maanden 2025)	40	-
Meldingen partnergeweld (eerste zes maanden 2025)	25	-
Beheer openbare ruimte	3,2 km²	-
Restafval jaarlijks (nascheiding) 2024	205,3 kg	179 kg
Scheidingspercentage 2024	58,10%	68%

De meeste inwoners ervaren Wassenaar als een prettige woonplaats met een sterke onderlinge betrokkenheid. De sociale cohesie ligt hoger dan gemiddeld in Nederland, wat bijdraagt aan een positief ervaren leefbaarheid. Inwoners voelen zich verbonden met hun buurt en geven aan hun woonomgeving als rustig en aangenaam te ervaren.

5.1 Waar staan we?

Wassenaar is een relatief veilige gemeente met een beperkte criminaliteitsproblematiek. Vermogensdelicten vormen hierbij het grootste deel van de geregistreerde criminaliteit in Wassenaar. Meldingen over de openbare ruimte, zoals over overlast of onderhoud, worden structureel opgepakt en spelen een rol in het behoud van een veilige en verzorgde leefomgeving.

5.1.1 Veiligheid, toezicht en handhaving

In 2023 heeft de gemeente Wassenaar het Integraal Veiligheidsbeleid 2024–2027[7] vastgesteld. Dit beleid beschrijft hoe de gemeente werkt aan veiligheid en leefbaarheid, met aandacht voor onder meer buurtveiligheid, de verbinding tussen zorg en veiligheid en de aanpak van ondermijning.

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld en het voorgaande jaar geëvalueerd. De uitkomsten daarvan worden direct meegenomen in de nieuwe plannen.

Voor de aanpak van ondermijning zijn een apart beleidsplan en een uitvoeringsplan opgesteld. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de Wet Bibob. Deze wet biedt de gemeenteraad de mogelijkheid om vergunningen, subsidies en contracten te toetsen op integriteitsrisico's, om zo crimineel misbruik te voorkomen. De inzet van de Wet Bibob wordt ook binnen het sociaal domein versterkt, zodat zorgaanbieders en andere betrokken partijen, wanneer dit nodig is, zorgvuldiger kunnen worden gescreend.

In het genoemde Integraal Veiligheidsbeleid is digitale weerbaarheid een belangrijk speerpunt. Digitale dreigingen, zoals cyberaanvallen, datalekken en desinformatie, nemen toe en maken deel uit van bredere hybride dreigingen die samenhangen met internationale ontwikkelingen.

5.1.1.1 Zorg en veiligheid

Binnen zorg en veiligheid richt de gemeente zich op het vroegtijdig herkennen van situaties waarin veiligheid en welzijn elkaar raken, zoals geweld in de privésfeer, overlast en verward gedrag. In samenwerking met partners zoals het Sociaal Team, Veilig Thuis, woningcorporaties, scholen en de politie worden signalen snel gedeeld en gezamenlijk opgepakt. Dit zorgt voor passende ondersteuning en verkleint de kans op escalatie, waardoor de leefomgeving veiliger blijft.

[7] Integraal Veiligheidsbeleid 2024 - 2027 Gemeente Wassenaar

De Lokale Kamer Zorg en Veiligheid speelt hierin een aanvullende rol. Aan deze overlegtafel bespreken partijen zoals de politie, woningcorporaties, de GGD en het Sociaal Team Wassenaar (STW) complexere casussen waar zorg en veiligheid samenkomen. Door informatie te bundelen en vervolgstappen goed op elkaar af te stemmen, ontstaat een gezamenlijke aanpak die bijdraagt aan veiligheid, leefbaarheid en passende ondersteuning voor inwoners.

5.1.2 Toezicht en vergunningverlening in het kader van Omgevingswet

Toezicht en handhaving spelen onder de Omgevingswet een belangrijke rol in het bewaken van een veilige, nette en goed georganiseerde leefomgeving. Toezichthouders controleren of activiteiten volgens de vergunning en de regels worden uitgevoerd en grijpen in wanneer dat nodig is. Zo zorgt de gemeente ervoor dat bouwprojecten, werkzaamheden in de openbare ruimte en andere initiatieven zorgvuldig verlopen en geen onnodige risico's opleveren voor inwoners.

De Omgevingswet vraagt daarnaast om een manier van werken waarin sneller en meer integraal wordt samengewerkt. Dit betekent dat toezicht en handhaving flexibel moeten inspelen op nieuwe werkwijzen en duidelijke keuzes moeten maken in waar de beschikbare inzet het hardst nodig is. Door helder te prioriteren en goed samen te werken met andere betrokken partijen kan de gemeente effectief blijven optreden en inwoners duidelijkheid en betrouwbaarheid bieden.

5.1.3 Openbare ruimte

Een veilige en prettige leefomgeving begint bij een openbare ruimte die schoon, heel en toegankelijk is. De kwaliteit van straten, paden, parken en groen heeft veel invloed op hoe inwoners hun buurt ervaren. Een goed onderhouden omgeving draagt bij aan het gevoel van veiligheid en helpt om kleine problemen of vormen van overlast te voorkomen voordat ze groter worden.

De gemeente Wassenaar beheert een groot en afwisselend gebied van ruim 3,2 km² aan openbare ruimte. Dit bestaat uit zowel groenvoorzieningen als verharding, zoals wegen en paden. In het onderstaande overzicht zijn de kenmerkende hoeveelheden per kapitaalgoed weergegeven:

Het onderhouden van dit gebied vraagt om zorgvuldige keuzes en een goede planning. Meldingen van inwoners, bijvoorbeeld via de BuitenBeter-app[8], spelen hierbij een belangrijke rol. Ze geven waardevolle signalen over wat aandacht nodig heeft en helpen de gemeente om snel en gericht te handelen.

Toezicht en opvolging van meldingen zorgen ervoor dat problemen tijdig worden gezien en aangepakt. Door regelmatig in de wijken aanwezig te zijn en snel te reageren op signalen blijft de openbare ruimte verzorgd en veilig. Zo ontstaat een leefomgeving waarin inwoners zich prettig voelen en waarin de kwaliteit van de buitenruimte goed op peil blijft.

De gemeente werkt in de openbare ruimte samen met verschillende externe partijen, zoals Dunea, de Provincie Zuid-Holland en Avalex. Dit vraagt om goede afstemming, duidelijke rolverdeling en nauwe samenwerking met betrokken beleidsafdelingen. De Beheervisie Openbare Ruimte 2024–2028[9] en het bijbehorende uitvoeringsprogramma bieden hiervoor het kader.

Voor de landgoederen De Wittenburg, De Paauw en Backershagen is een onderhoudsplan opgesteld. In dit plan staat welke werkzaamheden nodig zijn om het onderhoud op orde te brengen en hoe deze uitgevoerd kunnen worden, bijvoorbeeld door de gemeentelijke buitendienst. Het participatieproces is afgerond en het onderhoudsplan is bijna gereed.

5.1.4 Afvalverwerking

De gemeente Wassenaar laat de inzameling van huishoudelijk afval uitvoeren door de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Avalex, een samenwerkingsverband van Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk en Wassenaar. De verwerking van het ingezamelde afval gebeurt via HVC, de Huisvuilcentrale: een publiek energie- en afvalbedrijf.

Wassenaar hanteert een hoog serviceniveau voor de inzameling van restafval. Dat draagt bij aan een relatief hoge afvalstoffenheffing.

[8] Gemeente Wassenaar: Meldingen woon en leefomgeving
[9] Beheervisie Openbare ruimte 2024 - 2028

5.1.5 Wijkgericht werken

De gemeente Wassenaar zet zich in om wijkgericht (oftewel omgevingsbewust) werken te versterken. Deze aanpak sluit aan op bestaande processen binnen de organisatie en helpt om beleid beter te verbinden met signalen, behoeften en informatie uit de samenleving. Door actief gebruik te maken van de kennis en betrokkenheid van inwoners en lokale organisaties houdt de gemeente goed zicht op wat er in de wijken speelt.

Het wijkmanagement speelt daarbij een centrale rol. Wijkmanagers onderhouden dagelijks contact met inwoners, buurtverenigingen en lokale partijen en kunnen daardoor vragen, kansen en zorgen snel oppakken. Deze werkwijze werkt bovendien preventief: door vroegtijdig signalen te herkennen, kunnen mogelijke knelpunten tijdig worden besproken en waar nodig worden aangepakt.

5.2 Opgaven voor de komende jaren

Wassenaar staat er over het algemeen goed voor op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Tegelijkertijd verandert de omgeving snel: internationale spanningen, digitale ontwikkelingen en desinformatie hebben ook lokaal hun weerslag. Bovendien is er het afgelopen jaar meer aandacht gekomen voor femicide en geweld dat plaatsvindt in de privésfeer. Hoewel hierover geen concrete lokale cijfers beschikbaar zijn, vraagt deze maatschappelijke ontwikkeling om alertheid en een integrale aanpak.

Met de beperkte beschikbare toezicht- en handhavingscapaciteit is het daarom cruciaal om duidelijke prioriteiten te stellen.

Tegelijk moet er voldoende ruimte blijven om snel te kunnen reageren op actuele en urgente situaties, waaronder signalen van geweld achter de voordeur. Door capaciteit zorgvuldig in te zetten en domeinoverstijgend samen te werken, kan Wassenaar inspelen op de veranderende veiligheidsopgaven en de leefbaarheid blijvend borgen.

Daarnaast is blijvende inzet nodig om Wassenaar zo groen, verzorgd en leefbaar te houden als inwoners gewend zijn. Dit vraagt om goed onderhoud van de openbare ruimte, betrokkenheid van inwoners en voortdurende aandacht voor een veilige en prettige leefomgeving.

5.2.1 Veiligheid, toezicht en handhaving

De gemeente staat de komende jaren voor een aantal belangrijke opgaven die samenhangen met ontwikkelingen in en buiten Wassenaar.

Een belangrijke opgave is het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid. Internationale spanningen, digitale dreigingen en de gevolgen van klimaatverandering raken ook de lokale gemeenschap. Daarom is het nodig dat inwoners, voorzieningen en processen kunnen blijven functioneren wanneer er verstoringen optreden. Het vergroten van veerkracht en aanpassingsvermogen wordt daarmee een essentieel onderdeel van de koers voor de komende jaren.

Daarnaast blijft de aanpak van ondermijnende criminaliteit een belangrijke opgave. Criminele activiteiten die zicht krijgen in het gewone leven kunnen de veiligheid en integriteit van de gemeenschap schaden. Een goed georganiseerde en duurzame aanpak is daarom nodig, waarbij signalen tijdig worden herkend en samen met partners worden opgepakt.

Internationale gebeurtenissen hebben steeds vaker direct invloed op Wassenaar. Daardoor ontstaan regelmatig snel georganiseerde demonstraties bij diplomatieke locaties, zoals de Amerikaanse ambassade. Deze demonstraties worden vaak laat aangemeld en trekken uiteenlopende groepen mensen, wat extra druk legt op de inzet van mensen en middelen. De opgave voor de gemeente is om hier flexibel en zorgvuldig op in te spelen: het demonstratierecht blijft volledig gewaarborgd volgens de Wet openbare manifestaties, terwijl tegelijkertijd goed wordt gekeken naar de gevolgen voor de openbare orde en de beschikbare capaciteit. Dit vraagt om alertheid en een aanpak die snel kan worden aangepast aan de situatie.

5.2.1.1 Informatiebeveiliging, privacy en cyberweerbaarheid

De gemeente staat voor de opgave om cyberveiligheid stevig te verbeteren en te verankeren in het dagelijkse werk. Digitale risico’s nemen toe, zoals cyberaanvallen, datalekken, uitval van systemen en misleidende online-informatie.

Deze ontwikkelingen vragen om een organisatie die goed voorbereid is op digitale verstoringen.

De gemeente moet informatiebeveiliging daarom vast onderdeel maken van alle belangrijke keuzes, het risicomanagement en de voorbereiding op incidenten. Ook moet de dienstverlening kunnen doorgaan wanneer systemen tijdelijk niet werken.

Voor inwoners betekent deze opgave dat hun persoonsgegevens beter beschermd moeten zijn en dat zij kunnen blijven rekenen op betrouwbare digitale dienstverlening. De gemeente moet snel kunnen handelen en duidelijk communiceren als er iets misgaat, zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en de dienstverlening veilig en stabiel blijft.

5.2.1.2 Zorg en veiligheid

De opgave binnen zorg en veiligheid is om kwetsbare en complexe situaties vroeg te herkennen en samen op te pakken. Het aantal inwoners dat verward gedrag vertoont neemt toe, vaak door een combinatie van psychische problemen, persoonlijke omstandigheden en maatschappelijke druk. Deze situaties raken meerdere domeinen tegelijk: zorg, veiligheid, leefbaarheid en het voorkomen van overlast.

De meest recente cijfers laten zien dat het aantal meldingen bij Veilig Thuis in Wassenaar in de eerste helft van 2025 gelijk bleef op veertig. Hoewel dit relatief weinig is vergeleken met andere gemeenten, kan de impact per geval groot zijn. Opvallend is dat dertig inwoners een melding deden van emotionele mishandeling.

Ook het aantal meldingen van partnergeweld steeg: van twintig in de eerste helft van 2024 naar vijfentwintig in dezelfde periode van 2025. Deze toename heeft nog geen duidelijke verklaring, maar benadrukt wel het belang van alertheid en vroeg ingrijpen.

Maatschappelijke partners zoals woningcorporaties, het Sociaal Team Wassenaar, scholen en andere organisaties hebben een belangrijke signalerende rol. Zij kunnen signalen van onveiligheid vroeg herkennen en met elkaar delen, waardoor sneller een volledig beeld ontstaat en passende ondersteuning kan worden ingezet.

5.2.2 Toezicht en vergunningverlening in het kader van Omgevingswet

De opgave binnen toezicht en handhaving onder de Omgevingswet is om met beperkte capaciteit effectief toezicht te houden op een groeiend en steeds complexer takenpakket. Daarnaast ligt er een uitdaging in het realiseren van de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de bijbehorende programma's.

De Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak, waarbij toezicht, handhaving, vergunningverlening en beleid beter op elkaar afgestemd worden. Dit vraagt bovendien meer samenhangend en verbindend samen te werken binnen de eenheden (Juridische Zaken, Ruimtelijke Ontwikkeling en Vergunningen, Maatschappelijke Ontwikkeling & Ondersteuning en Toezicht & Veiligheid).

Net als in veel andere gemeenten betekent dit dat scherpe keuzes nodig zijn: inzet moet gericht worden op de grootste risico's voor veiligheid, leefbaarheid en de kwaliteit van de fysieke omgeving. Ook is het op orde brengen van de capaciteit een belangrijke opgave. Tegelijkertijd is het belangrijk dat werkprocessen worden verbeterd, informatie sneller wordt gedeeld en de samenwerking met ketenpartners goed werkt. Zo kan de gemeente tijdig ingrijpen wanneer dat nodig is en blijft de uitvoering betrouwbaar en duidelijk voor inwoners en initiatiefnemers.

5.2.3 Openbare ruimte

Het beheer van de openbare ruimte in Wassenaar vraagt de komende jaren blijvende aandacht. De gemeente werkt aan beheerniveau B, wat betekent dat straten, groen en voorzieningen veilig, verzorgd en bruikbaar zijn. Kleine gebreken kunnen voor komen, maar worden binnen redelijke tijd hersteld. Goed onderhoud is belangrijk voor een prettige en leefbare woonomgeving en draagt bij aan veiligheid, gezondheid en het gebruik van de openbare ruimte door inwoners en bezoekers.

Grote projecten, zoals de revitalisering van de landgoederen De Wittenburg, Raadhuis De Paauw en Backershagen en de werkzaamheden aan de Prinsenweg, vragen om zorgvuldige voorbereiding en tijdige besluitvorming. Daarbij is niet alleen aandacht nodig voor planning en vergunningen, maar ook voor goede afstemming met de omgeving en betrokken bewoners. Door inwoners goed te betrekken en oog te hebben voor de impact op hun dagelijkse leefomgeving, blijft Wassenaar een aantrekkelijke en goed leefbare gemeente.

5.2.4 Afvalverwerking

Wassenaar werkt aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval, die nu hoger is dan in veel andere gemeenten. Minder restafval helpt om de kosten voor verwerking te beperken en de afvalstoffenheffing stabiel te houden. De gemeente richt zich daarom op afvalpreventie en bewustwording, en maakt gebruik van bestaande maatregelen zoals nascheiding van PMD en de invoering van zijbelading om inwoners te ondersteunen bij het beter scheiden van afval.

Landelijke CO_2-maatregelen, zoals hogere belastingen op restafvalverbranding, maken de verwerking van restafval duurder. Daardoor wordt het scheiden van afval financieel steeds aantrekkelijker, omdat gescheiden stromen goedkoper zijn en soms zelfs opbrengst opleveren. Daarmee zorgt het intensief scheiden van afval als demping op een almaar stijgende afvalstoffenheffing.

In september 2025 ontving de gemeenteraad via raadsinformatiebrief 095[10] een verkennend rapport dat mogelijke richtingen voor het toekomstige grondstoffenbeleid schetst. Dit rapport geeft geen keuzes, maar zet helder op een rij welke maatregelen effect kunnen hebben en welke opties de gemeente kan benutten voor goed onderbouwde vervolgstappen.

[10] https://cuatro.sim-cdn.nl/wassenaar/uploads/095_informatiebrief_bijlage_1._verkenning_reductie_restafval.pdf?cb=2LZk0WgK

Op 25 november 2025 heeft de gemeenteraad van Wassenaar een motie[11] aangenomen om uitvoering te geven aan de raadsinformatiebrief en het bijbehorende rapport:

- in 2026 een positieve communicatiecampagne te voeren over servicedifferentiatie, met aandacht voor de noodzaak van restafvalvermindering en praktische tips voor betere afvalscheiding;
- per 1 januari 2027 servicedifferentiatie van afvalstromen in te voeren via de Avalex DVO 2027, gericht op het verder terugdringen van restafval;
- de invoering van tariefdifferentiatie (diftar) te verkennen met als streefdatum 2028 en vóór het zomerreces van 2027 een raadsvoorstel aan te bieden waarin ervaringen uit andere gemeenten worden meegenomen.

5.2.3 Wijkgericht werken

Gebiedsgericht werken vraagt om korte lijnen met de wijken. In een snel veranderende samenleving en met meer aandacht voor wat er lokaal gebeurt, is het belangrijk dat de gemeente zichtbaar en goed benaderbaar is. Direct contact helpt om vroeg te signaleren wat er speelt en waar ondersteuning nodig is. Door signalen uit de buurt actief op te halen en te koppelen aan gemeentelijke opgaven kan sneller worden gehandeld en kunnen problemen worden voorkomen. Wijkmanagers spelen hierbij een belangrijke rol dankzij hun wijkgerichte benadering en hun brede netwerk in de samenleving.

[11] Document wassenaar - Motie GL PvdA D66 VVD CDA Reductie restafval en kostenbesparing afvalstoffenheffing (get.) - iBabs Publieksportaal

5.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

Wassenaar staat er over het algemeen goed voor, maar maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen in de wereld hebben steeds meer invloed op het dagelijks leven. Daarom is het belangrijk inwoners beter bewust te maken van mogelijke risico's en hun zelfredzaamheid te versterken. Maatschappelijke partijen zoals scholen, welzijnsorganisaties en verenigingen spelen hierin een grote rol, omdat zij dichtbij inwoners staan en kwetsbare groepen goed bereiken. Een stevige, blijvende samenwerking met deze partners is dan ook essentieel.

Tegelijkertijd worden lokale situaties snel complexer, met meer inwoners met verward gedrag, geweld in de privésfeer en casussen die meerdere leefgebieden raken. Dit vraagt om duidelijke keuzes in de inzet van capaciteit voor toezicht, handhaving en ondersteuning. Omdat de huidige capaciteit tekortschiet, moet helder worden welke taken de gemeente zelf uitvoert, welke bij maatschappelijke partners horen en waar extra inzet absoluut nodig is.

De samenwerking in de lokale kamer is daarbij onmisbaar: hier worden signalen gedeeld, geïnterpreteerd en omgezet in snelle actie. Dat geldt ook voor de samenwerking met de sociale basis, zoals de bibliotheek, ontmoetingsplekken en het onderwijs, waar inwoners laagdrempelig in beeld komen.

Zonder versterking van deze samenwerking worden signalen gemakkelijk te laat opgepakt, met directe gevolgen voor veiligheid en leefbaarheid.

Daarnaast vraagt de Omgevingswet om scherpe prioriteiten, omdat het takenpakket voor toezicht, handhaving en beheer groeit terwijl de beschikbare capaciteit beperkt blijft. Er moet inzicht komen in welke onderhoudsniveaus haalbaar zijn, welke projecten voorrang krijgen en hoe inwoners goed worden betrokken. Zonder duidelijke keuzes wordt het steeds moeilijker om de openbare ruimte veilig, verzorgd en leefbaar te houden, zeker wanneer omstandigheden veranderen.

Ook de afvalopgave vraagt om tijdige besluitvorming. Meer restafval verslechtert de kwaliteit van de leefomgeving en leidt tot hogere verwerkingskosten en een stijgende afvalstoffenheffing. Daarom moet vóór het zomerreces van 2027 een voorstel klaar zijn om tariefdifferentiatie (diftar) te verkennen, met een streefjaar van 2028 voor mogelijke invoering. Blijft besluitvorming uit, dan nemen zowel kosten als afval verder toe. Het rapport *Verkenning reductie restafvalgemeente Wassenaar*[12] biedt hiervoor waardevolle handvatten.

12

6. Wonen en fysieke leefomgeving

Indicator	*Wassenaar*	*Nederland*
Wonen		
Aantal woningen (december 2025)	12.456	8.274.513
Aantal huishoudens (2025)	12.111	8.430.352
Aandeel koopwoningen (2025)	58,1%	57,5%
Aandeel sociale huurwoningen (corporatiewoningen - 2025)	22,9%	27 tot 28%
Gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning	6,25 jaar	7 jaar (regio)
Woningbouwprogramma RRA (woningbouwopgave tot 2030)	991	-
Realisatie RRA (aantal opgeleverde woningen tot 1-1-2026)	214	-
Leegstand van woningen	4%	2%
Groei 85+ huishoudens (2024 – 2040)	Van 770 naar 1.209	-
Woningen voor mensen met een mobiliteitsbeperking (2024)	27%	-
Verkeer		
Bereikbaarheid openbaar vervoer	4 buslijnen	-
Verkeersongevallen binnen gemeentegrenzen (2025)	320	-
Verkeersongevallen op wegen in beheer van de gemeente (2025)	256	-
(Elektrische) fietsongevallen (2025)	78	-
(Elektrische) fietsongevallen op wegen in beheer van gemeente (2025)	67	-
Personenauto's per huishouden (2025)	1,1	-
Natuur en luchtkwaliteit		
Natura 2000 gebieden	1	-
CO2-uitstoot in kiloton	100	-
NO2 (stikstofdioxide)	15 µg/m^3	-
PM 2,5 (fijnstof)	9 µg/m^3	-
PM 10 (fijnstof - grovere deeltjes)	14 µg/m^3	-
O3 (ozon)	54 µg/m^3	-
Aantal rijksmonumenten per 1000 inwoners (2024)	12,4	-

De samenhang tussen wonen, verkeer en bereikbaarheid vormt een belangrijk uitgangspunt voor de ruimtelijke keuzes waar Wassenaar voor staat. Door de grote woningvraag, de beperkte beschikbare ruimte en de noodzaak om leefbaarheid en mobiliteit in balans te houden, is een integrale benadering noodzakelijk.

In het kader van de Omgevingswet werkt Wassenaar aan een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan, waarin de strategische koers en de regels voor de fysieke leefomgeving worden vastgelegd. Bij deze instrumenten horen gebiedsgerichte programma's die de uitvoering concreet vormgeven.

In deze programma's worden per gebied ambities, maatregelen en planningen samengebracht, zodat thema's zoals wonen, bereikbaarheid, landschap, duurzaamheid, een beweegvriendelijke openbare ruimte en de energietransitie in samenhang kunnen worden uitgewerkt en omgezet in uitvoerbare acties.

De gebiedsgerichte programma's helpen om functies als wonen, verkeer, groen, klimaat en energie beter op elkaar af te stemmen. Ze geven daarnaast een duidelijke richting voor samenwerking met inwoners, ontwikkelaars en andere partners, waardoor gerichte keuzes en afspraken kunnen worden gemaakt.

6.1 Waar staan we?

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de taken voor ruimtelijke ordening ingrijpend veranderd. De Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de uitvoeringsprogramma's vormen voortaan het centrale afwegingskader.

Voor de Omgevingsvisie vindt de participatie plaats in de eerste helft van 2026. Op basis daarvan wordt een concept opgesteld die in oktober 2026 in de gemeenteraad wordt behandeld. De definitieve omgevingsvisie zal naar verwachting in april 2027 door de gemeenteraad worden vastgesteld. Tegelijkertijd werkt Wassenaar toe naar één volledig Omgevingsplan dat uiterlijk op 1 januari 2032 gereed moet zijn en alle bestaande bestemmingsplannen en lokale regels vervangt. Het beleidshuis wordt de komende jaren stapsgewijs vernieuwd om aan te sluiten op de Omgevingswet, wat nauwe samenwerking vraagt tussen beleid, toezicht, vergunningverlening en andere domeinen.

Naast de wettelijke opgaven werkt Wassenaar via vrijwillige gebiedsgerichte programma's, zoals het Programma Groene Zone, aan het behoud en de versterking van cultuurhistorische waarden, groenstructuren en biodiversiteit. De gemeente hecht sterk aan het eigen karakter, met bijzondere aandacht voor erfgoed en het groene, waterrijke landschap.

6.1.1 Wonen

De woningmarkt in Wassenaar is al langere tijd niet in evenwicht. Vooral huishoudens met een middeninkomen hebben moeite om een betaalbare woning te vinden. Daarom is in de Nota Woonbeleid gemeente Wassenaar 2025[13] vastgelegd, dat bij nieuwbouwprojecten twee derde van de woningen betaalbaar moet zijn. De gemeente stuurt daarnaast actief op de juiste mix van woningtypen en prijssegmenten, zodat meer inwoners een passende plek kunnen vinden. Dit woonbeleid krijgt uiteindelijk een plek in het Volkshuisvestelijk programma, dat als verplicht onderdeel van de Omgevingsvisie de gemeentelijke koers voor wonen in samenhang vastlegt.

Om schaarse woonruimte eerlijk te verdelen, geldt de Huisvestingsverordening Wassenaar 2023[14]. Deze moet voorkomen dat woningtekorten leiden tot oneerlijke of ongewenste situaties. Daarnaast neemt de gemeentemaatregelen zoals een zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding.

Zodat woningen beschikbaar blijven voor mensen die er zelf willen wonen en speculatie wordt tegengegaan.

6.1.1.1 Wonen met zorg

In Wassenaar wonen steeds meer oudere mensen en is het belangrijk dat er genoeg passende woningen zijn. In februari 2026 is de Lokale Woonzorgvisie door de gemeenteraad vastgesteld. Deze visie richt zich op inwoners die naast wonen ook zorg of ondersteuning nodig hebben, zoals ouderen, mantelzorgers en mensen met een lichamelijke, verstandelijke, zintuiglijke of psychische beperking. De lokale woonzorgvisie is in nauwe samenwerking gemaakt met de Wassenaarse woningcorporaties en met zorg- en welzijnsorganisaties, zodat er samen gewerkt kan worden aan goede en haalbare woonoplossingen.

6.1.1.2 Woonwagenstandplaatsen

Wassenaar kent twee locaties met woonwagenstandplaatsen: Lagerweide en Ruigelaan, waarvan de standplaatsen grotendeels particulier bezit zijn. Omdat de vraag groter is dan het huidige aanbod, is in de Woonvisie Wassenaar 2021 - 2025[15] vastgelegd dat extra standplaatsen nodig zijn. Om dit zorgvuldig te regelen, is in december 2025 de Huisvestingsverordening aangepast. Deze wijziging legt het afstammingsbeginsel vast en geeft het college de bevoegdheid om nadere toewijzingsregels op te stellen, zodat toewijzing eerlijk en juridisch houdbaar kan plaatsvinden.

---

[13] Nota Woonbeleid gemeente Wassenaar 2025
[14] Huisvestingsverordening Wassenaar 2023
[15] Woonvisie Wassenaar 2021 - 2025: Grip op wonen

6.1.2 Energietransitie en klimaatadaptatie

De energietransitie is in Wassenaar volop in ontwikkeling. Landelijke afspraken uit het Klimaatakkoord en de Regionale Energiestrategie (RES) worden lokaal uitgewerkt in het Warmteprogramma, waarin wordt vastgelegd hoe de toekomstige warmtevoorziening en energiebesparing vorm krijgen. In 2026 start hiervoor een participatieprogramma, zodat inwoners kunnen meepraten over wat dit betekent voor hun woning en wijk. Netcongestie speelt hierbij een grote rol: door beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet zijn veel stappen afhankelijk van de planning en investeringen van netbeheerders.

Daarnaast werkt Wassenaar aan klimaatadaptatie. De stresstest van 2024 laat zien waar het gebied kwetsbaar is voor hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen. Binnen de werkregio van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) wordt samengewerkt om kennis te delen en regionale voostappen te zetten. Door inzichten uit energietransitie en klimaatadaptatie te combineren, ontstaat steeds meer samenhang in het beleid voor een toekomstbestendige leefomgeving.

6.1.3 Natuurlijke gebieden

De afgelopen jaren heeft de gemeente Wassenaar gewerkt aan het behoud en de versterking van natuur en groen in de leefomgeving. Het beschermen van groenstructuren, landschap en ecologische kwaliteiten vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. Binnen het vernieuwde participatiekader, waaronder de Klimaattafel als lokaal netwerk en ontmoetingsplek voor samenwerking aan een duurzamer Wassenaar, is extra aandacht ontstaan voor biodiversiteit en klimaatadaptatie, en krijgen inwoners informatie over natuurvriendelijke maatregelen. In het waterbeheer speelt het Hoogheemraadschap van Rijnland een centrale rol, waarmee de gemeentebeleid en maatregelen afstemt ter ondersteuning van de lokale waterkwaliteit en ecologische waarden.

Daarnaast heeft de gemeente het beleid voor groenbeheer, planten- en dierenbescherming en water- en bodembeheer geactualiseerd om de natuurlijke omgeving op een consistente manier te beheren. Grote bodemvervuilingen zijn inmiddels opgeruimd en resterende verontreinigingen, waaronder PFAS, zijn in beeld en vormen volgens de huidige inzichten geen direct risico.

6.1.4 Cultureel erfgoed

Wassenaar heeft een rijk erfgoed met vele rijks- en gemeentelijke monumenten, beschermde dorpsgezichten en historische landgoederen. De afgelopen jaren is veel gedaan aan behoud en herstel, onder andere via vergunningverlening, toezicht, het Erfgoedloket en ondersteuning bij verduurzaming. Grote opgaven, zoals Huize Ivicke en de restauratie van gemeentelijke landgoederen, zijn opgepakt. Beheerplannen en inspecties zorgen daarnaast voor structureel onderhoud.

6.1.5 Mobiliteit

Op het gebied van mobiliteit zijn belangrijke stappen gezet met de vaststelling van het Wegencategoriseringsplan. Dit plan vormt het uitgangspunt voor een veilige, leefbare en goed bereikbare inrichting van het wegennet. Naar aanleiding van het Burgerberaad Verkeer is het plan begin 2025 aangescherpt, waardoor het breder wordt gedragen en een stevige basis biedt voor toekomstige besluiten. De invoering van de nieuwe snelheidsregimes wordt vanaf december 2025 maandelijks gemonitord.

Wassenaar maakt voor het openbaar vervoer deel uit van de regionale samenwerking binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). De meeste buslijnen worden uitgevoerd door EBS, aangevuld met enkele gedooglijnen van Qbuzz.

Via het halteknooppunt bij de Van Oldenbarneveltweg zijn goede verbindingen met omliggende gemeenten. De lijnen worden intensief gebruikt, waardoor in drukke perioden grotere bussen worden ingezet.

Het aantal (fiets-)verkeersongevallen in Wassenaar is relatief hoog, mede door drukke regionale wegen en een hoge verkeersintensiteit. De registratie van ongevallen is verbeterd door gegevens uit meerdere bronnen te combineren, wat een betrouwbaarder beeld oplevert. De cijfers laten eerst een lichte stijging, gevolgd door een daling vanaf 2025 zien. Deze trend biedt aanknopingspunten om het verkeersveiligheidsbeleid verder te versterken.

6.2 Opgaven voor de komende jaren

De uitdagingen rondom de invoering van de Omgevingswet zijn fors. Wassenaar moet een Omgevingsvisie, een Omgevingsplan en uitvoeringsprogramma's opstellen, wat veel tijd, capaciteit en een andere manier van denken en handelen vraagt.

De brede participatie voor de Omgevingsvisie start in 2026, waardoor vaststelling pas in 2027 mogelijk is. Dat betekent dat er vanaf januari 2027 tijdelijk geen actueel en toetsbaar beleidskader voor ruimtelijke ontwikkelingen beschikbaar is. Tegelijkertijd moet het Omgevingsplan in 2030 gereed zijn, zodat Wassenaar uiterlijk in 2032 voldoet aan de wettelijke verplichtingen en oude regels vervallen. De belangrijkste opgaven voor de komende bestuursperiode zijn dan ook het tijdig afronden van beide instrumenten en het zorgvuldig omgaan met de periode zonder actueel beleidskader.

Voor de uitvoering van de Omgevingsvisie worden programma's opgesteld die per gebied inzicht geven in wat nodig is en hoe thema's zoals water, bodem, natuur, gezondheid, energie en wonen samenhangen. Daarbij moeten maatregelen inhoudelijk en financieel haalbaar zijn. Veel gebieden staan voor complexe opgaven, waarbij natuur en leefbaarheid soms onder druk staan door de woningbouwopgave, landbouwbelangen of de energietransitie.

Bij het opstellen van gebiedsprogramma's is vroege en actieve betrokkenheid van inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden essentieel. Dit zorgt voor draagvlak en uitvoerbare maatregelen.

Daarnaast is goede samenwerking tussen het fysieke en sociale domein, en met partners buiten de organisatie, noodzakelijk om integrale keuzes te maken die passen bij de complexiteit van het gebied en bijdragen aan de leefkwaliteit van bewoners.

6.2.1 Wonen

Zoals in heel Nederland kent de gemeente Wassenaar ook een grote opgave op het gebied van wonen. Een belangrijk aandachtspunt is het bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt, zodat huishoudens kunnen verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase. Dit is essentieel om de vastgelopen woningmarkt weer in beweging te krijgen en ruimte te creëren voor zowel starters als doorstromers.

Daarnaast staat Wassenaar voor de opgave om de woningmarkt beter in balans te brengen. De gemeente heeft zich binnen de regionale afspraken gecommitteerd aan een bruto woningbouwopgave van 991 woningen tot 2030, waarvan twee derde betaalbaar, om bij te dragen aan de woningbehoefte. Door de beperkte beschikbare ruimte is het noodzakelijk om zorgvuldig te sturen op de inzet van bouwlocaties zoals Den Deijl, Kerkehout en de gemeentewerf, waar gefaseerd en passend kan worden gebouwd.

6.2.1.1 Wonen met zorg

De zorg- en woonvraag in Wassenaar verandert, onder andere door de groeiende groep ouderen en de behoefte aan woningen die geschikt zijn om langer zelfstandig te blijven wonen. Ook een veilige en toegankelijke leefomgeving is belangrijk, omdat deze bijdraagt aan zelfstandigheid, ontmoeting en kwaliteit van leven.

Om deze ontwikkeling goed op te vangen, wordt de lokale woonzorgvisie uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De gemeente werkt hiervoor samen met woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties. Het programma beschrijft concrete stappen om passende woon- en zorgvoorzieningen te realiseren, de leefomgeving toegankelijker te maken en de doorstroming op de woningmarkt te verbeteren. Hiermee ontstaat meer ruimte voor verschillende doelgroepen en blijft Wassenaar toekomstbestendig.

Het uitvoeringsprogramma wordt uiteindelijk een belangrijk onderdeel van het Volkshuisvestelijk Programma, dat onder de Omgevingsvisie valt. Daarmee wordt de woonzorgopgave niet alleen sociaal, maar ook ruimtelijk verankerd, zodat wonen, zorg, leefomgeving en toekomstbestendige gebiedsontwikkeling goed op elkaar aansluiten.

6.2.1.2 Woonwagenstandplaatsen

De huidige woonwagenlocaties in Wassenaar bieden onvoldoende capaciteit om aan de vraag naar standplaatsen te voldoen. De meeste standplaatsen worden niet verhuurd, maar zijn in particulier eigendom, wat de doorstroming beperkt. Daarmee ligt er voor de komende jaren de opgave om het aantal woonwagenstandplaatsen uit te breiden, zodat beter kan worden aangesloten bij de lokale behoefte.

6.2.2 Energietransitie en klimaatadaptatie

De komende jaren werkt Wassenaar aan het Warmteprogramma, waarin keuzes worden vastgelegd over warmtevoorziening, energiebesparing en de fasering van de uitvoering. Dit wordt in 2026 uitgewerkt en ligt begin 2027 voor besluitvorming. Tegelijk stijgt de vraag naar elektriciteit, waardoor het regionale net vanaf 2026 tekort kan schieten. Dit raakt woningbouw, bedrijven en gebiedsontwikkelingen. De gemeente staat hiermee voor een grote opgave, maar is afhankelijk van netbeheerders. Dit vraagt om nauwe samenwerking met deze netbeheerders en het slim benutten van beschikbare netcapaciteit.

Daarnaast moet klimaatadaptatie structureel worden verankerd in beleid en uitvoering. De uitkomsten van de stresstest 2024 vragen om een samenhangend programma voor water, bodem, droogte, hitte en overstromingsrisico’s, als onderdeel van de Omgevingsvisie. Wassenaar staat daarmee voor de opgave om energie, klimaat en leefomgeving in samenhang te benaderen, zodat keuzes uitvoerbaar blijven en bijdragen aan een toekomstbestendige gemeente.

6.2.4 Natuurlijke gebieden

Wassenaar staat voor een opgave op het gebied van waterkwaliteit, omdat deze nog niet voldoet aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water voor 2027. Samen met het Hoogheemraadschap, Dunea en de Omgevingsdienst wordt gewerkt aan gerichte maatregelen, waarbij zowel de aanvoer van water uit andere gebieden als lokale omstandigheden aandacht vragen.

Ook op het gebied van natuur en milieu liggen belangrijke opgaven. Door de ligging naast een Natura 2000gebied blijft het terugdringen van stikstof noodzakelijk. De verkenning naar Schoon en Emissieloos Bouwen biedt kansen richting de strengere eisen voor bouwmaterieel vanaf 2030.

6.2.5 Cultureel erfgoed

In de komende periode ligt de focus op verdere versterking van de erfgoedzorg. Dat omvat het actualiseren van erfgoedlijsten, het vernieuwen en verbreden van de cultuurhistorische waardenkaart en het integreren van actuele thema's zoals klimaatadaptatie, Post 65-erfgoed[16] en Koude Oorlog-erfgoed. De Omgevingswet brengt daarbij een grotere zorgplicht met zich mee, wat vraagt om betere monitoring, duidelijke werkprocessen en intensieve samenwerking met eigenaren, provinciale partners en erfgoedorganisaties.

6.2.6 Mobiliteit

Wassenaar staat voor duidelijke mobiliteitsopgaven die vragen om een samenhangende aanpak. Het recent vastgestelde Wegencategoriseringsplan (WCP) vormt daarbij een belangrijk fundament en draagt bij aan betere verkeersveiligheid en doorstroming.

De extra verkeersdruk door ontwikkelingen aan de Katwijkse zijde, zoals de woonwijk Valkenhorst, en aan de Wassenaarse zijde, zoals het defensieterrein Maaldrift, maakt een goede oplossing van groot belang.

Tegelijk blijven complexe knelpunten als de N44 en het Rozenplein om aanvullende keuzes en nauwe afstemming met regionale partners vragen.

Daarnaast is een actualisatie van het parkeerbeleid nodig om beter aan te sluiten bij toekomstige ontwikkelingen en het beheer van de openbare ruimte. De gemeente werkt aan een vernieuwd, samenhangend kader dat de ruimtelijke kwaliteit moet versterken en ruimte biedt voor evenwichtige mobiliteit. Hiermee worden verkeer, parkeren en leefbaarheid beter met elkaar verbonden, zodat Wassenaar toekomstbestendig blijft.

Bij de MRDH is aandacht gevraagd voor het belang voor Wassenaar van station Voorschoten en verbindingen ermee. Een gewijzigde naam, bijvoorbeeld station Voorschoten-Wassenaar, zou dit ook kunnen ondersteunen.

[16] Hiermee wordt gedoeld op gebouwen en structuren uit de periode 1965-1990

6.2.7 Aanvullende opgaven

De Omgevingswet geeft Wassenaar meer ruimte voor lokale keuzes binnen de fysieke leefomgeving. Hierdoor krijgen onderwerpen zoals ontplofbare oorlogsresten, milieuzonering, gewasbeschermingsmiddelen, geur en trilling een duidelijke plek in het Omgevingsplan. Maatregelen zoals snelheidsverlaging en het actieplan geluid verbeteren de leefkwaliteit. Tegelijk vraagt deze fase om een toekomstgerichte aanpak van duurzaamheid en milieukwaliteit, waarbij onder meer circulariteit, geur en trilling zorgvuldig worden ingepast. De Omgevingsdienst Haaglanden ondersteunt dit met een steeds sterkere adviesrol, waardoor Wassenaar kan blijven werken aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

6.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

De invoering van de Omgevingswet vraagt de komende jaren om hoge urgentie en tijdige keuzes. De ruimte in Wassenaar is schaars, terwijl de druk op woningbouw, economie, groen en infrastructuur blijft toenemen. Daarom is een helder ruimtelijk koersdocument noodzakelijk. De Omgevingsvisie speelt hierin een centrale rol, maar doordat de participatie in 2026 start en besluitvorming pas in 2027 mogelijk is, ontstaat er vanaf 1 januari 2027 een periode zonder actueel en toetsbaar beleidskader. In die maanden kunnen ruimtelijke initiatieven moeilijker worden beoordeeld en ontstaat extra risico op vertraging en juridische kwetsbaarheid.

Uiterlijk in april 2027 moet de Omgevingsvisie daarom beschikbaar zijn, zodat deze richting geeft aan gebiedsontwikkelingen, vervolgprogramma's en de verdere uitwerking van het Omgevingsplan. Tegelijk moet het Omgevingsplan gefaseerd worden opgebouwd om in 2032 aan de wettelijke eisen te voldoen. Dit vraagt om tijdige besluiten en voldoende capaciteit: hoe meer sturing de gemeenteraad wil geven, hoe intensiever het proces wordt. Als keuzes uitblijven, blijft de regelgeving versnipperd en kunnen belangrijke ontwikkelingen niet of slechts met grote vertraging worden uitgevoerd.

Tegelijkertijd is de behoefte aan woningbouw groot. De woningmarkt staat onder druk en de dubbele vergrijzing versterkt die druk verder. Dit vraagt om scherpe keuzes binnen de bouwopgave en om het actief verbeteren van de doorstroming. Intensieve samenwerking met woningcorporaties is daarbij essentieel om passende en betaalbare woningen tijdig te realiseren. Binnen gebiedsgerichte uitwerkingen moet bovendien per gebied worden bepaald hoe woningbouw zich verhoudt tot andere belangen, zoals klimaatadaptatie, natuurbehoud en leefkwaliteit. Zonder duidelijke keuzes lopen deze belangen het risico elkaar te blokkeren, waardoor ontwikkelingen vertragen en maatregelen later meer tijd en geld kosten. Ook hierbij blijft samenwerking met corporaties en andere partners cruciaal om haalbare en integrale oplossingen te ontwikkelen.

Wassenaar moet de komende jaren keuzes maken om de energietransitie voort te zetten. Besluiten over het Warmteprogramma, het afkoppelen van wijken van aardgas en de aanpak van de groeiende vraag naar elektriciteit zijn urgent. Door beperkte netcapaciteit dreigen woningbouw, bedrijvigheid en verduurzaming te vertragen. Dit vraagt om nauwe samenwerking met netbeheerders en regionale partners en om tijdige duidelijkheid voor inwoners en ondernemers.

Daarnaast moet Wassenaar bepalen hoe klimaatadaptatie structureel wordt verankerd en hoe natuur, biodiversiteit, bodem en mobiliteit in samenhang worden ontwikkeld. Heldere prioriteiten en tijdige besluitvorming zijn cruciaal: zonder keuzes lopen projecten vast, blijven regels onduidelijk en worden maatregelen later duurder en moeilijker uitvoerbaar. Door nu richting te kiezen, kan Wassenaar blijven werken aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving.

7. Sociaal Domein en asielopvang

Indicator	*Wassenaar*	*Nederland*
Sociaal domein		
Adviesgesprekken Sociaal Team Wassenaar (2025)	500	-
Actieve jeugdwet dossiers via Sociaal Team Wassenaar (2025)	149	-
Percentage jeugdigen met jeugdzorg (eerste helft 2025)	14%	9,1%
Unieke gebruikers met maatwerkvoorziening(en) uit de Wmo (2025)	1.164	
Percentage inwoners met een bijstandsuitkering (2024)	1,14%	1,2%
Percentage huishoudens met een bijstandsuitkering (augustus 2025)	3,1%	4,8%
Percentage mensen dat leeft in armoede (2023)	3,1%	3,6%
Percentage inwoners met problematische schulden (2024)	7,4%	8,9%
Asielopvang		
Aantal inburgeraars (2026)	104	-
Aantal asielzoekers (peildatum 1 februari 2026)	930	-
Taakstelling statushouders eerste helft 2026, inclusief achterstanden	42	-
Aantal Alleenstaande minderjarige vreemdelingen zonder status (2025)	44	-
Aantal Alleenstaande minderjarige vreemdelingen met status (2025)	11	-

De verantwoordelijkheid van de gemeente binnen het sociaal domein is wettelijk verankerd in drie hoofdwetten: de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en Participatiewet. Deze wetten vormen samen het fundament voor de ondersteuning van inwoners. Daarnaast spelen andere beleidsterreinen, zoals welzijn, gezondheid, onderwijs, sport en cultuur een belangrijke rol. Zij beïnvloeden het dagelijks leven van inwoners en dragen bij aan een sterke sociale basis.

7.1 Waar staan we?

Met de overgang van de medewerkers van het sociaal domein van Voorschoten naar Wassenaar op 1 mei 2024 kreeg Wassenaar te maken met zowel de afronding van de ontvlechting als de nieuwe verantwoordelijkheid om zelfstandig beleid te ontwikkelen. In deze periode kozen consulenten en beleidsmedewerkers bewust voor Voorschoten of Wassenaar, passend bij hun werkzaamheden en toekomstperspectief. Daarna is nieuw beleid ontwikkeld en kreeg het sociaal domein in Wassenaar stap voor stap een eigen, herkenbare invulling.

Om deze eigen invulling verder vorm te geven, stelde de gemeenteraad in juni 2024 het Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar[17] vast. De gemeente richt zich de komende jaren op preventie: het versterken van de sociale basis, het verbeteren van toegankelijke informatie en het bieden van passende ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben. Binnen deze koers krijgen zowel jeugd als ouderen extra aandacht, onder meer op het gebied van mentale gezondheid, middelengebruik, onderwijsachterstanden, vergrijzing en mantelzorg. De specifieke ambities en opgaven voor jeugd zijn uitgewerkt in de Beleidsnota Lokaal Jeugdbeleid Wassenaar 2026[18], terwijl de aandacht voor ouderen is verwoord in de Beleidsnota Ouderenbeleid Wassenaar 2025[19].

Belangrijke verordeningen en beleidsregels in het sociaal domein zijn de afgelopen jaren vernieuwd, mede vanwege de relatief hoge procesbereidheid van inwoners bij Wmo- en Jeugdwetbeschikkingen.

Door deze actualisatie is duidelijker geworden waar inwoners recht op hebben, wat leidt tot meer consistente besluiten en een gerichte verwijzing naar passende ondersteuning. Inwoners krijgen daardoor sneller passende hulp. Voor consulenten bieden de vernieuwde regels heldere kaders, waardoor zij aanvragen sneller en zorgvuldiger kunnen beoordelen.

7.1.1 Sociaal Team Wassenaar

Vanaf 1 september 2023 is het Sociaal Team Wassenaar (STW) actief in de gemeente Wassenaar. Het STW is een samenwerkingsverband van professionals en maatschappelijke organisaties dat inwoners ondersteunt bij vragen over zorg, welzijn, opvoeding, geldzaken en participatie. Het STW verbindt algemene vrije toegankelijke voorzieningen, zoals vrijwilligerswerk, welzijnsorganisaties en huisartsen met hulp en ondersteuning in het kader van de Wmo en Jeugdwet. Dit alles zorgt voor samenhang en voorkomt versnippering van ondersteuning.

SociaalTeam WASSENAAR

[17] Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar 2024
[18] Lokaal Jeugdbeleid Wassenaar 2026
[19] Beleidsnota Ouderenbeleid Wassenaar 2025

Het STW richt zich op de sociale basis van inwoners en stimuleert het gebruik van eigen kracht en het netwerk. Het team is toegankelijk voor alle Wassenaarders via website, e-mail, telefoon, chat en inloopspreekuur. Waar nodig wordt ondersteuning, hulp of zorg ingezet.

Het STW is een netwerkorganisatie: een samenwerkingsverband waarin meerdere maatschappelijke partners hun expertise bundelen om brede ondersteuning te bieden. Het team bestaat uit acht vaste partners die samen diensten leveren op het gebied van zorg, jeugd, welzijn en maatschappelijke ondersteuning, te weten:

- Gemeente Wassenaar
- Stichting Gro-up Jongerenwerk
- Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (JGZ)
- Stichting Kanslokaal
- Prodeba bv
- Stichting Kwadraad
- Stichting MEE Zuid-Holland Noord
- Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar (SMOW)

7.1.2 Sociale basis

De sociale basis is het fundament van de samenleving en daarmee van het sociaal domein in Wassenaar. Het omvat alle laagdrempelige voorzieningen en ontmoetingsplekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen ondernemen en zich verbonden voelen met hun omgeving. Binnen deze sociale basis heeft welzijn een belangrijke rol. Welzijn kent een duidelijk preventief karakter, bijvoorbeeld in het ondersteunen van mensen met geldproblemen, het bieden van mantelzorgondersteuning en het begeleiden van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Een sterke sociale basis kan alleen bestaan als de verbinding met de vele verenigingen, clubs en vrijwilligersorganisaties in Wassenaar goed wordt onderhouden. Deze organisaties vormen een belangrijk netwerk rondom inwoners en dragen bij aan betrokkenheid, leefbaarheid en onderlinge steun. Binnen dit netwerk vervullen welzijns- en jongerenwerkvoorzieningen al jarenlang een cruciale rol. Zij zijn zichtbaar in het dorp, dichtbij inwoners aanwezig en in staat om vroegtijdig signalen op te vangen, waardoor tijdige ondersteuning mogelijk wordt.

7.1.2.1 Gezondheidsbeleid

Het gemeentelijk gezondheidsbeleid richt zich op het bevorderen van een gezonde leefomgeving, het voorkomen van gezondheidsproblemen, het versterken van de sociale basis in samenwerking met maatschappelijke organisaties en het vroegtijdig signaleren van risico’s.

Dit beleid strekt zich nadrukkelijk verder uit dan het sociaal domein: het omvat ook ruimtelijke keuzes, leefomgevingskwaliteit en brede preventieopgaven die onder de Omgevingswet een vaste en integrale plek hebben gekregen. Gezondheid wordt zo zowel in sociaal-maatschappelijke als in fysieke opgaven systematisch meegewogen.

Door in te zetten op preventie, vroegsignalering en toegankelijke ondersteuning draagt het gezondheidsbeleid direct bij aan het versterken van de sociale basis. GGD Haaglanden ondersteunt dit door expertise, data en wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid in te zetten voor monitoring, preventie en advies. Hierdoor kunnen initiatieven binnen de sociale basis en in de fysieke leefomgeving gerichter en effectiever worden uitgevoerd.

7.1.3 Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar

Bij alle nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het sociaal domein wordt advies gevraagd aan de Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar (ASD). Deze onafhankelijke raad van inwoners uit Wassenaar adviseert het college over nieuw beleid en uitvoering op terreinen zoals de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Naast zijn adviesrol richt de ASD zich ook op thema's die verband houden met de zorg en ondersteuning van kwetsbare groepen binnen de gemeente, waarvoor de gemeente een directe verantwoordelijkheid heeft. De adviesraad bewaakt de belangen van inwoners en zorgt ervoor dat beleid aansluit bij hun behoeften en ervaringen. Door signalen uit de samenleving op te halen en om te zetten in concrete adviezen, draagt de adviesraad bij aan transparante besluitvorming en een sociaal beleid dat breed gedragen wordt.

7.1.4 Jeugdwet

Gemeenten zijn volgens de Jeugdwet verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Dit omvat ondersteuning bij opvoeden en opgroeien, hulp bij psychische of gedragsproblemen en het uitvoeren van wettelijke maatregelen zoals jeugdbescherming en jeugdreclassering. De wet bepaalt daarnaast dat gemeenten moeten onderzoeken wat ouders en kinderen zelf kunnen organiseren. Pas wanneer problemen niet op eigen kracht of met steun uit het sociale netwerk kunnen worden opgelost, wordt professionele ondersteuning ingezet, bij voorkeur zo licht en dichtbij mogelijk. In dit kader fungeert *jeugdzorg* als overkoepelende term, terwijl *jeugdhulp* specifiek verwijst naar ondersteuning en behandeling.

Binnen de Jeugdwet zijn verschillende verwijzers aangewezen. Naast de gemeente vervullen ook huisartsen, jeugdartsen en Gecertificeerde Instellingen (GI's) een belangrijke rol als toegangspoorten tot passende jeugdhulp. GI's zijn specifiek belast met jeugdbescherming en jeugdreclassering. Alleen instellingen die hiervoor zijn gecertificeerd, mogen de door een rechter opgelegde maatregelen uitvoeren.

In Wassenaar verloopt de toegang tot jeugdhulp via het STW. Huisartsen en jeugdartsen kunnen zowel direct naar jeugdhulp verwijzen als via ZorgDomein een verwijzing naar het STW sturen. Zo krijgen kinderen, jongeren en gezinnen snel passende ondersteuning.

Een belangrijke schakel hierin zijn de Praktijkondersteuners Jeugd (POH Jeugd) in de Wassenaarse huisartsenpraktijken. Zij signaleren problemen vroeg, bieden lichte begeleiding en vormen de verbinding tussen de huisarts en de jeugdhulpexpertise. Hiermee helpen zij onnodige doorverwijzingen naar specialistische zorg voorkomen.

Voor specialistische jeugdhulp werkt Wassenaar samen met regionale partners. Deze zorg wordt ingekocht via het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH). De gemeente blijft verantwoordelijk voor tijdige ondersteuning, goede samenwerking met scholen en zorgaanbieders en het uitvoeren van wettelijke taken.

7.1.4.1 Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden

Wassenaar werkt in de regio Haaglanden samen met acht andere gemeenten, ook wel de H9 genoemd. Via het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH) worden regionale contracten afgesloten met aanbieders van jeugdbescherming, jeugdreclassering en andere vormen van ondersteuning, zoals dagbesteding en verblijf. Door regionaal samen te werken kan Wassenaar specialistische zorg inkopen die lokaal niet altijd beschikbaar is.

De gemeenteraad van Wassenaar heeft op 3 juni 2025 het inkoopkader Jeugdhulp[20] vastgesteld. Dit besluit was nodig omdat het zorglandschap de komende jaren sterk verandert. Oplopende kosten, maatschappelijke ontwikkelingen en het aflopen van bestaande contracten maken een vernieuwde en toekomstbestendige aanpak van de inkoop van jeugdhulp noodzakelijk.

7.1.4.2 Verordening

In november 2025 heeft de gemeenteraad een nieuwe Verordening Jeugdhulp[21] vastgesteld, omdat de oude regels niet langer aansloten bij wat jeugdigen en gezinnen nodig hebben. De nieuwe verordening maakt helder hoe jeugdhulp wordt toegekend en wat inwoners van de gemeente mogen verwachten. Ook zullen binnenkort de bijbehorende beleidsregels door het college worden vastgesteld. Daarmee is duidelijk hoe de regels in de praktijk werken en weten zowel inwoners als consulenten waar ze aan toe zijn.

7.1.4.3 Hervormingsagenda Jeugd

De landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 legt de nadruk op kwaliteit, innovatie, doelmatigheid, betaalbaarheid en een sterkere rol voor gemeenten. Voor Wassenaar betekent dit dat de gemeente meer verantwoordelijkheid krijgt voor veelvoorkomende jeugdhulp. Er wordt nauwer samengewerkt met huisartsen, scholen, wijkteams (lees: Sociaal Team Wassenaar) en lokale zorgaanbieders, zodat hulp toegankelijk blijft en dicht bij gezinnen wordt georganiseerd.

---

[20] Inkoopkader jeugdhulp GR SbJH
[21] Verordening Jeugdhulp gemeente Wassenaar 2025

7.1.5 Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) helpt mensen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te wonen en mee te doen in de samenleving. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inkopen en beschikbaar stellen van ondersteuning, zoals huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding, vervoer en andere maatwerkvoorzieningen.

Gemeenten moeten inwoners ondersteunen die door een beperking, ziekte of ouderdom belemmeringen ervaren in het dagelijks leven. Daarbij wordt eerst gekeken naar wat iemand zelf kan of wat het eigen netwerk kan bieden. Alleen wanneer dit onvoldoende is, wordt aanvullende ondersteuning ingezet.

De gemeente Wassenaar koopt de huishoudelijke hulp voor de Wmo zelf in. In 2025 is deze hulp opnieuw aanbesteed en zijn de afspraken geactualiseerd. De nieuwe afspraken gelden vanaf 1 januari 2026. Voor begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf werkt de gemeente samen met Lansingerland, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer. Hulpmiddelen, woningaanpassingen en trapliften worden daarnaast gezamenlijk met de Leidse regio aanbesteed.

In 2022 startte het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een onderzoek naar de houdbaarheid van de Wmo. De eindrapportage uit november 2025[22] laat zien dat de Wmo onder grote druk staat door vergrijzing, toenemende zorgvragen, financiële tekorten en personeelsschaarste. Ook ontbreekt een duidelijke afbakening van de Wmo, waardoor gemeenten sterk verschillen in uitvoering en samenhang niet altijd gewaarborgd is. Het onderzoek benadrukt dat politieke keuzes nodig zijn om ondersteuning toegankelijk en beschikbaar te houden, met een heldere rol voor de Wmo, versterking van samenredzaamheid en betere randvoorwaarden voor gemeenten.

[22] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/10/31/eindrapportage-tijd-voor-stevige-keuzes

7.1.5.1 Vergrijzing in Wassenaar

De vergrijzing is in Wassenaar een grote en groeiende opgave. Dat raakt niet alleen het sociaal domein, maar werkt breed door in wonen, zorg, welzijn, mobiliteit en de leefomgeving. Daarom is een integrale aanpak nodig waarbij domeinen nauw samenwerken. Tegelijkertijd heeft de vergrijzing directe gevolgen voor de Wmo, vooral voor de betaalbaarheid ervan.

Door de dubbele vergrijzing neemt het aantal inwoners dat Wmo-ondersteuning nodig heeft verder toe. Vooral 75-plussers maken relatief vaak gebruik van Wmo-voorzieningen, en de vraag zal ook de komende jaren stijgen. Dat legt steeds meer druk op de Wmo en op de inzet van mantelzorgers. Steeds meer ouderen wonen langer thuis, waardoor mantelzorg intensiever wordt. Dat maakt de behoefte aan respijtzorg[23] en goede mantelzorgondersteuning groter.

Om onder andere deze ontwikkeling op te vangen, heeft de gemeente een nieuwe Wmo-verordening vastgesteld. Ook werkt Wassenaar nauw samen met woningcorporaties via een Wmo-convenant. Hiermee worden afspraken gemaakt over passende huisvesting voor inwoners met een ondersteuningsvraag.

Het Ouderenbeleid en de Lokale Woonzorgvisie Wassenaar 2026 geven richting aan deze brede opgave. Beide beleidsnota's benadrukken dat alleen een integrale samenwerking, tussen gemeentelijke domeinen, woningcorporaties, zorg- en welzijnsaanbieders, zorgt voor een toegankelijke en toekomstbestendige woon- en leefomgeving, waarin ouderen langer zelfstandig en goed kunnen wonen en de druk op de Wmo beheersbaar blijft.

7.1.5.2 Verordening Wmo

Op 30 maart a.s. ligt de nieuwe Verordening Maatschappelijke ondersteuning gemeente Wassenaar 2026 ter besluitvorming voor bij de gemeenteraad. Deze actualisatie is nodig omdat de bestaande regels niet meer aansluiten bij wat inwoners met een ondersteuningsvraag nodig hebben.

De nieuwe verordening maakt duidelijk hoe Wmo wordt toegekend en wat inwoners van de gemeente mogen verwachten. Naar aanleiding van het vaststellen van de verordening stelt het college op korte termijn ook de bijbehorende beleidsregels vast. Daarmee is inzichtelijk hoe de regels in de praktijk worden toegepast en zijn deze voor zowel inwoners als consulenten duidelijk.

7.1.5.3 Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Onderdeel van de Wmo is ook beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Deze ondersteuning is bedoeld voor volwassenen die door psychische of sociale problemen niet zelfstandig kunnen wonen. De uitvoering is regionaal georganiseerd binnen Haaglanden, met Den Haag als centrumgemeente, waardoor inwoners uit Wassenaar zich daar melden.

[23] Respijtzorg betekent dat de zorg tijdelijk wordt overgenomen, zodat de mantelzorger even wordt ontlast.

Hoewel deze taken in de toekomst lokaal belegd moeten worden, is de landelijke invoering meerdere keren uitgesteld.

Regionaal bestaan wachtlijsten, waardoor gemeenten extra inzetten op het voorkomen dat mensen uitvallen. Het STW speelt hierin een belangrijke rol door vroeg te signaleren en passende ondersteuning te organiseren.

In 2025 opende in Wassenaar een woonvoorziening van het Leger des Heils met 28–31 tijdelijke plekken voor mensen die ondersteuning nodig hebben richting zelfstandig wonen. De voorziening is onderdeel van de regionale samenwerking voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Bewoners verblijven tijdelijk in Wassenaar en keren, zodra zij weer zelfstandig kunnen wonen, terug naar hun oorspronkelijke gemeente.

7.1.6 Participatiewet – Werk & Inkomen

De Participatiewet heeft als doel om zoveel mogelijk mensen, ook die met een arbeidsbeperking of een grote afstand tot de arbeidsmarkt, aan de slag te helpen (participeren) bij reguliere werkgevers. Gemeenten voeren deze wet uit en bieden maatwerk via inkomensvoorzieningen, re-integratietrajecten en ondersteuning voor inwoners met een arbeidsbeperking. De wet raakt hiermee aan meerdere domeinen, waaronder werk, inkomen, zorg en armoedebestrijding.

In oktober 2024 stelde de gemeente het Dynamisch Minimabeleid[24] vast. Dit flexibele beleid beweegt mee met maatschappelijke ontwikkelingen en richt zich op het vergroten van bestaanszekerheid voor inwoners met een laag inkomen.

Door regelingen te vereenvoudigen, de toegankelijkheid te vergroten en meer maatwerk te bieden, wil de gemeente het gebruik van de regelingen en daarmee de participatie in de samenleving van inwoners versterken. Ook het Re-integratiebeleid[16] en het Schuldhulpverleningsbeleid[17] zijn herzien, waarbij de bijbehorende verordeningen en beleidsregels zijn geactualiseerd.

7.1.6.1 Uitvoering door Leidschendam-Voorburg

De gemeente Leidschendam-Voorburg regelt voor zowel Wassenaar als Voorschoten het werk en inkomensbeleid. Dit betekent dat zij zorgen voor onder andere bijstandsverlening, re-integratie, schuldhulpverlening, inburgering en leerplicht. Bij de uitvoering van het inburgeringsbeleid ondersteunt de gemeente nieuwkomers bij het leren van de taal, het vinden van werk en het meedoen in de samenleving. De hulp aan inwoners gebeurt vooral in Wassenaar zelf: VluchtelingenWerk Nederland, het STW en organisaties zoals de Vrijwilligerscentrale werken daarbij samen om inwoners dichtbij en passend te ondersteunen.

[24] Dynamisch minimabeleid 2024 en verder Gemeente Wassenaar

7.1.6.2 Beschut werken bij Provalu

Sinds 2015 is instroom in de Wet sociale werkvoorziening gesloten. Nieuwe kandidaten maken gebruik van de regeling van Beschut Werk, dat namens Wassenaar wordt uitgevoerd door Provalu. Provalu is de uitvoeringsorganisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB).

7.1.7 Asielopvang en huisvesting van statushouders

Het asielzoekerscentrum (azc) in Wassenaar is gevestigd op het terrein van Duinrell en biedt plaats aan 930 opvangplekken voor asielzoekers. Van deze asielzoekers vangt dit azc 44 alleenstaande minderjarige asielzoekers op de locatie. De bestuursovereenkomst tussen het Centraal Overleg Asielopvang (COA) en de gemeente loopt tot maart 2028. Daarnaast zijn specifieke afspraken gemaakt, zoals het opvangen van bewoners die verder zijn in hun asielprocedure en het niet opvangen van zogenoemde 'veiligelanders', om de veiligheid en stabiliteit op en rondom de locatie te bevorderen.

7.1.7.1 Huisvesting statushouders

De huisvesting van statushouders wordt geregeld via de Huisvestingswet 2014, die bepaalt hoeveel statushouders elke gemeente moet plaatsen. Voor Wassenaar betekent dit jaarlijks circa 44 statushouders, terwijl op 1 januari 2026 nog 21 statushouders uit 2025 op een woning wachtten. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt om deze doelgroep conform de taakstelling te huisvesten.

Daarbij worden statushouders niet in nieuwe woningen geplaatst, maar in bestaande woningen die vrijkomen.

Door de achterstand in plaatsingen staat Wassenaar inmiddels op trede 4 van de Interventieladder[25], het systeem dat rijk, provincies en gemeenten gebruiken binnen het interbestuurlijk toezicht. Op deze trede houdt de provincie intensief toezicht en moet de gemeente extra maatregelen nemen om de taakstelling alsnog te halen. Iedere zes maanden bespreekt de provincie met de gemeente de voortgang. Als Wassenaar onvoldoende actie onderneemt, wordt er verder opgeschaald en kan de provincie de uitvoering van de taak op kosten van de gemeente geheel overnemen.

7.1.8 Opvang Oekraïners

Wassenaar heeft een inspanningsverplichting om 99 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden te realiseren. Deze groep valt onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming en heeft daardoor een andere status dan asielzoekers. Oekraïners hebben tijdelijk verblijfsrecht en toegang tot zorg, onderwijs en werk. Een deel van de Wassenaarse opvangopgave wordt administratief ingevuld via het ANWB-gebouw.

[25] Bij trede 4 van de Interventieladder, wordt een 'indeplaatsstelling' door Gedeputeerde Staten aangekondigd. Hierna volgen trede 5 (besluit tot een 'indeplaatsstelling') en trede 6 (uitvoering van een 'indeplaatsstelling').

In het ANWB-gebouw beheert de gemeente Den Haag 550 opvangplekken, waarvan 50 aan Wassenaar worden toegerekend. De organisatie, begeleiding en voorzieningen liggen volledig bij Den Haag; bewoners staan daar ingeschreven en maken gebruik van Haagse zorg- en onderwijsvoorzieningen.

Daarnaast organiseert Wassenaar zelf opvang op drie locaties: Villa Sijthoff, de Deijlerhoeve en er is sprake van een aangepaste woonsituatie voor één gezin. Samen met de 50 administratieve plekken in het ANWB-gebouw voldoet Wassenaar hiermee aan de invulling van de totale opvangopgave.

7.2 Opgaven voor de komende jaren

De nieuwe gemeenteraad staat voor aanzienlijke uitdagingen binnen het sociaal domein, zowel inhoudelijk als financieel. De gemeente moet meer regie nemen in een zorglandschap dat steeds complexer en versnipperder wordt, terwijl in dit domein de kosten vaak voorafgaan aan de baten. Goede samenwerking met huisartsen, scholen, zorgaanbieders, vrijwilligers en het STW is daarbij onmisbaar om ondersteuning effectief, toegankelijk en toekomstbestendig te organiseren.

Net zo belangrijk is de samenwerking binnen de eigen organisatie: vraagstukken in het sociaal domein raken direct aan het ruimtelijk domein, veiligheid, wonen en leefbaarheid. Alleen door deze domeinen goed te verbinden, kan de gemeente integrale keuzes maken die werken voor inwoners én voor de lange termijn.

7.2.1 Sociaal Team Wassenaar

Om de opgaven in het sociaal domein de komende jaren het hoofd te bieden, is een stevig toegerust Sociaal Team Wassenaar (STW) nodig. Door de dubbele vergrijzing, complexere hulpvragen en veranderingen binnen de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet komen steeds meer soorten ondersteuning binnen het STW samen. Het team wordt daarmee in toenemende mate het centrale punt waar zorg, participatie, ondersteuning en jeugdhulp elkaar raken. Dit vraagt om toegankelijke en samenhangende ondersteuning en om blijvende afstemming met partners zoals huisartsen, scholen en jeugdgezondheidszorg.

De behoefte aan voorzieningen zoals respijtzorg, mantelzorgondersteuning en preventieve schuldhulpverlening groeit en inwoners hebben vaker ondersteuning nodig om hun weg te vinden in een complexer stelsel. Daarom is het van belang dat het STW zelf meer oppakt: vroegtijdig signaleren, lichte ondersteuning bieden en sneller de juiste route bepalen. Door vroegtijdig passende hulp te bieden, kan worden voorkomen dat problemen verergeren en later specialistische zorg nodig is.

De verdere versterking van het STW richt zich dan ook op het vergroten van deze rol: consulenten die vroeg knelpunten herkennen, actief meedenken en zelf meer ondersteuning bieden waar dat passend is. Door deze aanpak wordt specialistische hulp beter inzetbaar waar het echt nodig is, en blijft de ondersteuning voor inwoners overzichtelijk en dichtbij georganiseerd.

7.2.2 Sociale basis

De sociale basis in Wassenaar staat de komende jaren voor de uitdaging om mee te bewegen met een snel veranderende samenleving. Stijgende kosten, druk op mantelzorgers en een groeiende behoefte aan ondersteuning maken het belangrijk dat welzijnsorganisaties en het STW inwoners eerder in beeld krijgen. Dat vraagt om nauwere samenwerking met organisaties waar inwoners dagelijks komen, zoals welzijnsinstellingen, verenigingen, vrijwilligersorganisaties, onderwijs, huisartsen en de bibliotheek. Door signalen sneller op te vangen en ondersteuning vroeg in te zetten, kunnen problemen zoals financiële zorgen of mantelzorgoverbelasting beter worden voorkomen.

Tegelijkertijd brengt deze samenwerking ook kwetsbaarheden aan het licht. Veel vrijwilligersorganisaties en verenigingen draaien op oudere vrijwilligers, terwijl juist deze groep steeds vaker zelf ondersteuning nodig heeft of mantelzorger wordt. Ook andere partners, zoals het onderwijs, staan onder hoge druk en hebben beperkte ruimte om extra taken op te pakken. Hierdoor is het versterken van de sociale basis niet alleen een kwestie van samenwerking zoeken, maar ook van realistisch inschatten wat partners aankunnen en hoe de gemeente hen kan ondersteunen om de continuïteit van deze netwerken te waarborgen.

7.2.2.1 Gezondheidsbeleid

Wassenaar stelt op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) een nieuwe lokale gezondheidsnota op binnen twee jaar na het verschijnen van de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2025–2028.

In deze landelijke nota staan thema’s als het verkleinen van gezondheidsverschillen, het versterken van mentale gezondheid, kansrijk opgroeien, vitaal ouder worden en het verbeteren van de leefomgeving. Voor Wassenaar betekent dit dat gezondheid een vaste plek krijgt binnen zowel het sociaal domein als de fysieke leefomgeving.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) gaan de komende jaren op in het nieuwe Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit akkoord vraagt lokaal om verdere versterking van gezonde leefstijl, mentale weerbaarheid, een stevige sociale basis en een beweegvriendelijke omgeving. Programma’s zoals Opvoeden in een Kansrijke Omgeving (OKO) sluiten hier goed bij aan, omdat een ondersteunende opvoedomgeving bijdraagt aan de gezonde ontwikkeling van jeugd. Tegelijk bestaat er onzekerheid over de financiering na 2026, omdat de GALA middelen vanaf 2027 vervallen en de exacte invulling en bekostiging van het AZWA nog niet vaststaan.

7.2.3 Jeugdwet

Wassenaar ziet, net als de rest van Nederland, dat de jeugdhulp steeds vaker te maken krijgt met zwaardere en complexere hulpvragen. De zorg wordt intensiever en daardoor duurder, terwijl wachttijden oplopen doordat meer jeugdigen langdurige ondersteuning nodig hebben. Lokale cijfers bevestigen dat ook in Wassenaar de kosten per cliënt stijgen en het gebruik van jeugdhulp toeneemt in hetzelfde tempo als landelijk.

Daarnaast staat Wassenaar de komende jaren voor belangrijke opgaven binnen het jeugddomein. De uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd vraagt om een duidelijke verschuiving van zware, specialistische zorg naar meer preventie, vroegsignalering en lichtere ondersteuning. Het wetsvoorstel Reikwijdte Jeugdwet[26], dat hier onderdeel van is, heeft als doel de inzet van jeugdhulp strakker af te bakenen, lichte ondersteuning voorrang te geven en lokale teams te versterken zodat hulp dichter bij gezinnen wordt georganiseerd.

Dit vraagt om stevige samenwerking binnen het lokale netwerk met scholen, huisartsen, welzijnsorganisaties en het STW en om betere begeleiding bij de overgang van 18 min naar 18 plus.

Tegelijkertijd moet Wassenaar rekening houden met structurele bezuinigingen, waardoor het nog belangrijker wordt om keuzes te maken, preventief te werken en het jeugdstelsel efficiënt en lokaal georganiseerd te houden.

Daarbij verandert ook de regionale samenwerking. Vanaf 1 januari 2028 wordt de jeugdhulpinkoop in de regio op een nieuwe manier georganiseerd. Dit betekent dat Wassenaar moet anticiperen op andere contractvormen, nieuwe afspraken en een mogelijke herverdeling van verantwoordelijkheden. Tijdige voorbereiding, zowel bestuurlijk als organisatorisch, is noodzakelijk om de continuïteit en kwaliteit van de jeugdhulp te kunnen blijven waarborgen.

7.2.4 Wmo

De dubbele vergrijzing zorgt voor een toenemende druk op voorzieningen en een verdere verzwaring van de casuïstiek. Steeds meer ouderen hebben zorg- en ondersteuningsvragen, waardoor de behoefte aan een toekomstbestendige aanpak groeit. Tegelijkertijd raakt een groeiende groep mantelzorgers overbelast door de intensiteit en duur van de zorg die zij verlenen. Dit maakt het noodzakelijk om respijtzorg beter beschikbaar en toegankelijk te maken, zodat mantelzorgers tijdelijk kunnen worden ontlast en hun zorgtaak vol kunnen houden.

De Rijksoverheid bereidt de herinvoering voor van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo. Deze maatregel vervangt het huidige abonnementstarief, dat heeft geleid tot meer gebruik van voorzieningen en hogere kosten voor gemeenten.

[26] https://www.internetconsultatie.nl/reikwijdtejeugdwet/b1

De nieuwe eigen bijdrage wordt naar verwachting in 2027 ingevoerd. Voor Wassenaar betekent dit waarschijnlijk een daling van het aantal aanvragen, omdat de bijdrage weer aansluit bij de draagkracht van inwoners. Daarnaast krijgen wijkverpleegkundigen vanaf 2027 meer professionele autonomie bij het indiceren van zorg. Zij kunnen dan zelfstandig zorgindicaties stellen en zorg meer op maat organiseren, wat gevolgen heeft voor de samenwerking en afstemming binnen de Wmo-uitvoering.

7.2.4.1 Wonen met zorg

Wonen met zorg raakt veel meer dan alleen de Wmo. Wassenaar staat voor toenemende sociaalmaatschappelijke opgaven door vergrijzing, complexere zorgvragen en het feit dat intensieve zorg steeds vaker thuis wordt georganiseerd. Dit vergroot de druk op mantelzorgers, vrijwilligers, zorgprofessionals en de Wmo, terwijl ook jongeren uit de jeugdhulp, mensen met psychische of verstandelijke beperkingen en (dreigend) dakloze inwoners behoefte hebben aan passende woonzorgarrangementen. Tegelijkertijd groeit het risico op eenzaamheid en afnemende zelfredzaamheid. Daarom is een sterke sociale basis met ontmoeting, preventie en vroegsignalering onmisbaar.

De komende jaren wordt uitvoering gegeven aan deze opgaven via een integrale aanpak. Waarbij samenwerking tussen woning-corporaties, zorg en welzijnsorganisaties, het Sociaal Team Wassenaar (STW) en de gemeente essentieel is.

7.2.4.2 Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

In Wassenaar neemt het aantal inwoners met psychische of psychosociale problemen toe, onder wie ook meer mensen met verward gedrag. Hierdoor groeit de vraag naar maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dit maakt het belangrijk dat problemen vroeg worden herkend en dat inwoners tijdig passende ondersteuning krijgen, zodat zwaardere vormen van opvang of beschermd wonen zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarmee neemt de rol van de lokale ondersteuning in Wassenaar verder toe. Een goede samenwerking op het gebied van zorg en veiligheid is hierbij essentieel, net als een sterke samenwerking met maatschappelijke partners.

De woonvoorziening van het Leger des Heils brengt ook nieuwe vraagstukken met zich mee. De locatie biedt plekken aan mensen die op weg zijn naar zelfstandig wonen, maar die nog begeleiding nodig hebben en daarom extra aandacht vragen op het gebied van zorg, ondersteuning en veiligheid. Een goede inbedding in de gemeente is hierbij belangrijk: met een duidelijke aansluiting op de lokale ondersteuning en een stevige samenwerking met de wijk en maatschappelijke partners.

7.2.5 Participatiewet – Werk & Inkomen

Binnen de Participatiewet liggen de komende jaren duidelijke opgaven. Wassenaar werkt verder aan de ontwikkeling van Participatiewet in Balans, waarbij nieuwe beleidsregels moeten zorgen voor doelmatige scholing, effectieve leerwerkplekken en trajecten die inwoners duurzaam richting werk helpen.

In de uitvoering worden voorzieningen beter afgestemd op kansrijke sectoren en individuele mogelijkheden, zodat inwoners gerichter worden begeleid naar toekomstbestendige arbeidsmarktkansen.

In het vierde kwartaal van 2026 verschijnt de nieuwe Beleidsnota Inburgeringsbeleid, waarin de nieuwste landelijke ontwikkelingen en financiële kaders worden verwerkt. Tot die tijd blijft het huidige beleid van kracht. De gemeente onderzoekt daarnaast of statushouders die aan Wassenaar zijn gekoppeld en in het azc op Duinrell verblijven al kunnen starten met voorinburgering, zodat zij eerder taal en participatie oppakken en sneller doorstromen wanneer zij worden gehuisvest.

In de schuldhulpverlening wordt uitvoering gegeven aan de koers uit de Beleidsnota Schuldhulpverlening 2025–2028, met een sterke focus op preventie, vroegsignalering en nazorg. De vraag naar preventieve ondersteuning groeit, onder andere doordat inwoners beter weten waar zij terecht kunnen en doordat financiële druk toeneemt. Dit vraagt om extra inzet op het vroeg herkennen van betalingsproblemen, het bieden van laagdrempelige hulp en het versterken van financiële zelfredzaamheid.

Deze preventieve aanpak sluit aan op het Dynamisch minimabeleid, dat gericht is op het voorkomen van financiële problemen en het vergroten van stabiliteit. Door tijdig te ondersteunen kunnen meer inwoners worden geholpen voordat schulden escaleren. Dit vermindert uiteindelijk de instroom in de curatieve schuldhulpverlening en leidt tot duurzamere financiële oplossingen.

7.2.6 Asielopvang en huisvesting statushouders

Wassenaar blijft de komende jaren een belangrijke rol spelen in de opvang van asielzoekers. De overeenkomst voor de opvanglocatie op Landgoed Duinrell loopt tot maart 2028. In deze periode moet de gemeente bepalen hoe het vervolg van de opvang eruitziet. Door de beperkte doorstroom van statushouders blijven opvangplekken langer bezet, waardoor de druk op het azc voortdurend hoog is.

Binnen de tweede cyclus van de Spreidingswet moet Wassenaar 150 asielopvangplaatsen realiseren. Omdat het azc relatief groot is, kan de gemeente meer opvang bieden dan de eigen taakstelling. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid tot uitruil met andere gemeenten: Wassenaar kan statushouders overdragen, waarna die gemeenten een deel van de Wassenaarse huisvestingstaak overnemen. Dit biedt uitkomst, omdat Wassenaar jaarlijks ongeveer 44 statushouders toegewezen krijgt en begin 2026 nog 21 statushouders uit 2025 op huisvesting wachtten.

Vanaf het voorjaar van 2026 kunnen regionale en provinciale overleggen worden benut om dergelijke afspraken uit te werken. Tegelijk moet Wassenaar voorbereidingen treffen voor het scenario waarin de locatie na maart 2028 sluit.

Dan vervallen alle opvangplekken, terwijl de wettelijke verantwoordelijkheid blijft. Dit vraagt om nieuwe organisatorische, politieke en ruimtelijke keuzes.

Wassenaar moet verschillende doelgroepen voor langere termijn huisvesten, terwijl de huidige opvanglocaties tijdelijk worden gehuurd. Door woonruimte voor asielzoekers, statushouders, spoedzoekers en starters te combineren, kan de gemeente toewerken naar een duurzamer aanbod. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de nieuwe Doelgroep Flexibele Regeling, die naar verwachting vóór de zomer van 2026 ingaat. Tijdige voorbereiding is hierbij noodzakelijk.

7.2.6.1 Huisvesting statushouders

Ondanks de mogelijkheden die de Spreidingswet biedt, staat Wassenaar voor een structurele opgave in de huisvesting van statushouders. De gemeente bevindt zich op trede 4 van de Interventieladder, wat betekent dat extra inzet dringend nodig is. Hiervoor is een huisvestingsplan opgesteld. Als de voortgang onvoldoende blijft, kan de provincie in 2027 de uitvoering van deze taak overnemen. Op kosten van de gemeente. Dat maakt de urgentie voor tijdige stappen groot.

Om de druk op de reguliere woningvoorraad te verlichten, werkt Wassenaar aan verschillende alternatieve woonoplossingen. Uitruil van asielopvangplekken binnen de kaders van de Spreidingswet kan helpen om de totale druk op de lokale huisvesting te verminderen. Hierdoor kan Wassenaar haar opgave voor statushouders in de periode 2026–2028 mogelijk verkleinen. Tegelijkertijd ontwikkelt het Rijk de Doelgroep Flexibele Regeling, een nieuw bekostigingskader dat gemeenten meer ruimte geeft om diverse woonvormen te realiseren. Deze regeling kan Wassenaar extra mogelijkheden bieden om de huisvestingsopgave sneller en effectiever op te pakken en zo verdere opschaling op de interventieladder te voorkomen.

7.2.6.2 Opvang Oekraïners

Wassenaar staat voor een huisvestings-opgave voor Oekraïense ontheemden. De tijdelijke bescherming voor deze groep loopt naar verwachting af in maart 2027. Daarna ontvangen zij waarschijnlijk een zogenoemd transitiedocument, een tijdelijke verblijfsvergunning die drie jaar geldig is en recht geeft op reguliere huisvesting. Dit betekent dat veel Oekraïense ontheemden ook na 2027 in Nederland passende woonruimte nodig zullen hebben. De beschikbaarheid van sociale huurwoningen is beperkt en duurzame huisvestingslocaties zijn nog niet vastgesteld. Waarschijnlijk moet de huisvesting bovendien voldoen aan de gemeentelijke normen voor statushouders, wat de opgave verder vergroot.

7.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

De gemeente staat voor grote opgaven in het sociaal domein, terwijl vanaf 2028 nog onduidelijk is hoe de financiering eruitziet. Juist daarom is het noodzakelijk om nu te investeren in ondersteuning aan de voorkant. In dit domein gaan de kosten vaak voor de baten uit: alleen door vroegtijdig meer hulp zelf te bieden kan later dure, specialistische zorg worden voorkomen. Dit vraagt om duidelijke keuzes over wat de gemeente wel en niet oppakt. Als deze keuzes uitblijven, lopen de kosten verder op, worden ondersteuningsvragen later zichtbaar en komt de toegankelijkheid van zorg onder druk te staan.

De toenemende complexiteit, de Hervormingsagenda Jeugd en de dubbele vergrijzing versterken de noodzaak om de ingeslagen weg voort te zetten. Het Sociaal Team Wassenaar (STW) krijgt een steeds centralere rol in vroegsignalering en passende ondersteuning en goede samenwerking met huisartsen, onderwijs, welzijn en verenigingen is daarbij essentieel. Door het STW en de sociale basis gericht te versterken en tijdig richting te geven, blijven ondersteuningsvragen beheersbaar en wordt voorkomen dat wachttijden oplopen of de druk op specialistische voorzieningen verder toeneemt, wat uiteindelijk meer tijd én geld zou kosten.

Daarnaast groeit de behoefte aan passende woonvormen met zorg, onder meer voor ouderen, mensen met psychische problemen en jongeren die uitstromen uit de jeugdhulp. Wanneer hierover geen keuzes worden gemaakt, ontstaan knelpunten in veiligheid, leefbaarheid en beschikbaarheid van geschikte woonplekken.

De toenemende complexiteit van de samenleving maakt dat financiële problemen sneller ontstaan en vaak samenhangen met andere hulpvragen. Vroegtijdige signalering en preventieve ondersteuning worden daardoor steeds belangrijker. Door financiële problemen in een vroeg stadium aan te pakken, kunnen schulden minder hoog oplopen en ontstaat er minder druk op andere vormen van ondersteuning. Dit vraagt wel om bewuste keuzes om preventieve schuldhulpverlening verder te versterken, zodat inwoners tijdig worden bereikt en duurzaam financieel stabiel kunnen blijven.

Ook de opgave rond asielopvang en de huisvesting van statushouders vraagt om tijdige en duidelijke besluitvorming. De overeenkomst voor het azc op Duinrell loopt in 2028 af, waardoor de gemeente verschillende toekomstscenario's moet voorbereiden. Als de opvanglocatie wegvalt, ontstaat de verantwoordelijkheid om opvang op een andere manier te organiseren, met gevolgen voor ruimte, uitvoering en financiën.

Tegelijk heeft Wassenaar een taakstelling voor de huisvesting van statushouders en bevindt de gemeente zich op trede 4 van de Interventieladder, waar provinciale sturing mogelijk wordt als de voortgang onvoldoende is. Dit maakt het belangrijk om tijdig keuzes te maken, zodat Wassenaar de regie behoudt over de wijze waarop opvang en huisvesting worden georganiseerd.

Vanaf 2027 krijgen hoogstwaarschijnlijk Oekraïense ontheemden recht op reguliere huisvesting, wat de druk op de al schaarse woningvoorraad verder vergroot. Door nu na te denken over locaties, combinaties van doelgroepen en het benutten van landelijke regelingen, kunnen toekomstige knelpunten deels worden voorkomen.

De verschillende ontwikkelingen in het sociaal domein, de zorg en de huisvesting versterken elkaar en vragen om een duidelijke richting voor de komende jaren. Zonder tijdige keuzes bestaat het risico dat opgaven zich opstapelen, de ruimte om lokaal te sturen kleiner wordt en ondersteuning minder goed aansluit bij de behoefte van inwoners. Door helder te bepalen welke koers wordt gevolgd, kan Wassenaar de beschikbare middelen doelgericht inzetten en de uitvoerbaarheid voor inwoners en partners behouden.

8. Economie, recreatie en toerisme

Indicator	*Wassenaar*	*Nederland*
Arbeidsmarkt		
Aandeel werkzame beroepsbevolking t.o.v. de gehele bevolking (2024)	70,7%	73,2%
Werkloosheid van de beroepsbevolking (juni 2025)	1,3%	4,0%
Gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden (2024)	€ 112.700	€ 60.200
Personen met een laag inkomen (2024)	37,6%	40%
Aantal geregistreerde ondernemers in Wassenaar (2025)	2.437	2.579.735
Ondernemingen		
Groot- en detailhandel (2025)	440	-
Horeca (2025)	135	-
Innovatieve bedrijven (2025)	28	-
Bedrijventerreinen	1	-

Wassenaar heeft een gevarieerde en stabiele lokale economie met herkenbare activiteiten in recreatie, toerisme, detailhandel en horeca. De groene omgeving, het culturele aanbod en de voorzieningen in de dorpskern dragen bij aan de aantrekkelijkheid van het dorp voor inwoners en bezoekers. De arbeidsmarkt is overwegend positief en kent weinig werkloosheid. Daarnaast is er een relatief groot aandeel zelfstandigen, wat wijst op een actief ondernemerschapsklimaat.

8.1 Waar staan we?

De afgelopen jaren heeft de gemeente Wassenaar gewerkt aan meerdere strategische ontwikkelingen. Zo is de economische visie[27] vastgesteld, waarmee richting wordt gegeven aan de toekomstige ontwikkeling van de lokale economie. Ook is de strandvisie[28] vastgesteld, waarin de gewenste ontwikkeling van De Wassenaarse Slag als familiestrand is uitgewerkt. Daarnaast is in deze periode de dorpskern opnieuw aantrekkelijk ingericht, waardoor het centrumgebied beter aansluit bij de ambities voor een leefbaar en functioneel dorp. Een toekomstbestendige lokale economie is essentieel voor een leefbare gemeenschap.

8.1.1 De lokale economie

Een toekomstbestendige lokale economie draagt bij aan een leefbare gemeenschap. Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, voorzieningen en betrokkenheid bij lokale activiteiten. Ook ondersteunen zij maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld via innovatie en leer-werktrajecten. De lokale economie van Wassenaar bestaat uit diverse sectoren, waaronder recreatie en toerisme, detailhandel, horeca en lokaal vakmanschap. De culturele sector heeft een eigen positie, terwijl zorg en welzijn veel werkgelegenheid bieden. Andere sectoren zijn in kleinere mate aanwezig.

Het centrum vervult een belangrijke rol voor detailhandel en dagelijkse voorzieningen. De dorpskern heeft een herkenbaar karakter. De horeca ontwikkelt zich stabiel en draagt bij aan de economie en de sociale dynamiek. Ook kleinere winkelgebieden, zoals het Stadhoudersplein, behouden hun functie.

Met het project Versterking Dorpskern heeft de gemeente Wassenaar de kwaliteit en samenhang van het centrum verder verbeterd. De herinrichting heeft gezorgd voor een aantrekkelijker, groener en logischer ingedeeld gebied, waardoor de beleving van het winkel- en verblijfsgebied is versterkt. De werkzaamheden zijn in fasen uitgevoerd en in december 2025 tijdens een feestelijke bijeenkomst officieel afgerond met de heropening van de dorpskern. Met deze oplevering beschikt Wassenaar over een vernieuwd centrum dat de lokale economie en de leefbaarheid duurzaam ondersteunt.

De centrumondernemers werken samen binnen een Bedrijveninvesteringszone (BIZ), die loopt tot en met 2026. Het BIZ-bestuur wil deze voortzetten voor de periode 2027–2031. De BIZ richt zich op activiteiten zoals gebiedsmarketing, extra schoon en veilig, parkeervoorzieningen en het organiseren van evenementen.

[27] Economische visie Wassenaar
[28] Visie Wassenaarse slag

8.1.1.1 Bedrijventerrein Maaldrift

Het bedrijventerrein Maaldrift ligt aan de noordzijde van Wassenaar en biedt ruimte aan verschillende soorten bedrijven, waaronder dienstverleners, productiebedrijven en ondernemingen met opslag- of kantoorfuncties. Ondernemers op het terrein zijn georganiseerd in een Bedrijveninvesteringszone, waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan het beheer van de openbare ruimte en het verbeteren van de veiligheid en toegankelijkheid van het gebied.

8.1.2 Recreatie en toerisme

De recreatieve en toeristische sector in Wassenaar blijft zich sterk ontwikkelen. De ligging tussen kust en natuurgebieden, zoals Meijendel en De Wassenaarse Slag, maakt het dorp aantrekkelijk voor bezoekers die rust en een groene omgeving zoeken. Ook bestaande voorzieningen dragen hieraan bij, waaronder attractie- en vakantiepark Duinrell, dat een belangrijke trekkende kracht vormt voor zowel dagtoeristen als verblijfsbezoekers. Deze combinatie van natuur, kust en recreatieve voorzieningen versterkt het imago van Wassenaar als een gastvrije en hoogwaardige verblijfsgemeente.

Binnen deze groeiende sector speelt de horeca een opvallend stabiele rol. Zij levert niet alleen een belangrijke bijdrage aan de lokale werkgelegenheid, maar ook aan gastvrijheid en sociale cohesie.

Horecagelegenheden in en rond het dorp, evenals die bij Duinrell, Meijendel en De Wassenaarse Slag, profiteren van de voortdurende toestroom van bezoekers. De sector als geheel ontwikkelt zich daarmee tot een stevige pijler onder de lokale economie, waarbij zowel inwoners als bezoekers profiteren van een divers en aantrekkelijk aanbod aan recreatie, natuurbeleving en ontspanning.

8.1.2.1 De Wassenaarse Slag

De gemeenteraad van Wassenaar heeft in maart 2025 de strandvisie voor De Wassenaarse Slag vastgesteld, waarin wordt ingezet op het behouden en versterken van het familiestrand met eigentijdse en toegankelijke voorzieningen. De visie richt zich op een veilige, toegankelijke en duurzame inrichting, met onder meer verbeterde strandopgangen, een bewaakte fietsenstalling, een verlengd toegangspad naar de hoogwaterlijn en een groen duinplein dat aansluit op het omliggende duingebied. In november 2025 is een start gemaakt met de uitvoering van deze maatregelen, zodat De Wassenaarse Slag toekomstbestendig blijft en bezoekers jaarrond een toegankelijke en aantrekkelijke kustomgeving biedt.

8.1.2.2 Meijendel

De gemeente Wassenaar, gemeente Den Haag en de provincie, werken samen met drinkwaterbedrijf Dunea aan plannen voor Meijendel. Gericht op het versterken van de natuur en het zorgvuldig begeleiden van recreatie. In gezamenlijke gebiedsvisies wordt toegewerkt naar een goed ingericht duinlandschap met verbeterde entrees en routes, terwijl Dunea het bezoekerscentrum en de omliggende buitenruimte vernieuwt om de natuurbeleving en bezoekersstromen te verbeteren.

8.2 Opgaven voor de komende jaren

Wassenaar ziet, net als veel andere Nederlandse gemeenten, brede maatschappelijke ontwikkelingen die de lokale situatie beïnvloeden. Zo is er sprake van dubbele vergrijzing, waarbij zowel het aandeel ouderen als de gemiddelde leeftijd binnen deze groep toeneemt, terwijl het aantal jongeren dat de beroepsbevolking instroomt relatief afneemt. Deze demografische verschuivingen hebben gevolgen voor de vraag naar voorzieningen, de samenstelling van de bevolking en de wijze waarop het dorp zich moet voorbereiden op toekomstige ontwikkelingen.

8.2.1 Lokale economie

De komende jaren staat Wassenaar voor verschillende uitdagingen in de ontwikkeling van de lokale economie. Door de vergrijzing verandert de vraag naar voorzieningen en diensten, wat vraagt om aanpassing van het aanbod en om het benutten van kansen die volgen uit een groeiende groep oudere inwoners. Tegelijkertijd blijft de krapte op de woningmarkt een belangrijke opgave: starters vinden moeilijk woonruimte, waardoor de instroom van jonge werkenden achterblijft en de vernieuwing van het economisch weefsel onder druk staat.

Ook netcongestie vormt een blijvend knelpunt dat bedrijven beperkt in hun mogelijkheden om te groeien en te verduurzamen.

In de komende periode ligt de focus op het versterken van sectoren die passen bij het profiel van Wassenaar, zoals ambacht, cultuur en hoogwaardige dienstverlening. Hiervoor is ondersteuning nodig op het gebied van innovatie, digitalisering en verduurzaming. Daarnaast blijft het vergroten van de ruimte voor lokaal ondernemerschap van belang, onder meer via mkbondersteuning en het stimuleren van stage- en leerwerktrajecten. De verbinding tussen ondernemers, scholen en opleidingen blijft essentieel om voldoende stageplaatsen, leerwerkplekken en traineeships beschikbaar te houden. Ook het stimuleren van een leven lang ontwikkelen binnen de beroepsbevolking blijft een aandachtspunt.

Het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening richting ondernemers vraagt eveneens om voortdurende inzet. Snellere vergunningprocessen, betere informatievoorziening, vaste aanspreekpunten en een structurele samenwerking met ondernemersverenigingen dragen bij aan een toegankelijk en voorspelbaar ondernemersklimaat. Tot slot vraagt de ontwikkeling van het centrumgebied blijvende aandacht. Het verminderen van winkelleegstand, actief vastgoedbeheer en het toelaten van nieuwe functies die inspelen op veranderend consumentengedrag zijn hierbij van belang. De verdere ontwikkeling van de Bedrijveninvesteringszone en een gevarieerd, duurzaam horecalandschap spelen een centrale rol in het toekomstbestendig maken van het centrum.

8.2.1.1 Bedrijventerrein Maaldrift

De ontwikkeling van Maaldrift vraagt om goede samenwerking met alle betrokken partijen en om een evenwicht tussen de uitbreidingsplannen van Defensie en het behoud van het gebied als belangrijk bedrijventerrein. Voor Wassenaar ligt er een opgave om voldoende ruimte te bieden aan kleine en middelgrote bedrijven en om toe te werken naar een toekomstbestendig bedrijventerrein. Met ruimte voor ambachtelijke en innovatieve bedrijven die passen bij het Wassenaarse economische profiel. De bestaande verkeersproblemen rond Maaldrift moeten worden aangepakt, omdat de druk nu al groot is. Daarbij speelt ook de beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet een rol; deze kan de ontwikkeling van bedrijven en voorzieningen vertragen en vraagt om nauwe afstemming met netbeheerders om vertraging te voorkomen en keuzes tijdig te maken.

8.2.2 Recreatie en toerisme

Wassenaar staat voor de opgave om in te spelen op de groei van recreatie en toerisme, terwijl natuur, leefbaarheid en draagkracht van het gebied behouden blijft. De ligging tussen kust, duinen en stedelijke regio's zorgt voor een toenemende stroom bezoekers, wat vraagt om een zorgvuldige afweging tussen gebruik en bescherming van kwetsbare natuur- en recreatiegebieden.

Daarbij is het versterken van de recreatieve infrastructuur een belangrijk aandachtspunt. Het verbeteren van routes, paden, voorzieningen en overstappunten draagt bij aan een betere spreiding van bezoekers en een toegankelijker netwerk van recreatieve verbindingen. Samenwerking met regionale partners, zoals de landschapstafel Duin, Horst en Weide en het Nationaal Park Hollandse Duinen, is daarbij noodzakelijk om recreatiestromen goed te begeleiden en de kwaliteit van het recreatief aanbod te behouden.

Voor het kustgebied is een duurzame en toekomstbestendige benadering nodig, waarin recreatie, natuurwaarden en veiligheid met elkaar in balans blijven. Dit vraagt om maatregelen die gericht zijn op behoud van natuur, goede toegankelijkheid en een veilige inrichting van het strand- en duingebied.

Het vergroten van de belevingswaarde en de bereikbaarheid is een belangrijk aandachtspunt. Daarbij is het van belang dat routes en voorzieningen aansluiten op zowel drukke als rustige perioden, zodat het gebied op een passende manier kan worden gebruikt. Zo kan Wassenaar bezoekers blijven ontvangen op een manier die past bij het karakter van het gebied.

8.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

Wassenaar staat de komende jaren voor keuzes om het dorp aantrekkelijk te maken voor jongeren, jonge gezinnen en mensen die in belangrijke sectoren werken, zoals onderwijs, zorg, horeca en dienstverlening. Door veranderingen in de bevolkingssamenstelling en een beperkte instroom van jonge inwoners ontstaat meer druk op voorzieningen en wordt het lastiger om voldoende personeel aan te trekken. Daarom is het belangrijk om te zorgen voor meer betaalbare en passende woningen, een prettige leefomgeving en een evenwichtige mix van voorzieningen die aansluiten bij zowel de behoeften van gezinnen en starters als die van ouderen.

Daarnaast vraagt de ontwikkeling van het centrum en bedrijventerrein Maaldrift om gerichte keuzes. Voor Maaldrift speelt de balans tussen ruimte voor Defensie en behoud van een vitaal mkb, in combinatie met de noodzaak om verkeersdruk en bereikbaarheid aan te pakken.

In recreatie en toerisme leidt een toenemende bezoekersstroom tot de opgave om natuurwaarden te beschermen, recreatie te spreiden en de infrastructuur te verbeteren. Een duurzame inrichting van kust- en duingebied en goede regionale samenwerking zijn daarbij essentieel.

Wanneer besluiten uitblijven, ontstaat het risico dat voorzieningen achterblijven bij de demografische ontwikkeling, dat het economische weefsel veroudert en dat bedrijven wegtrekken door gebrek aan ruimte, capaciteit en ondersteuning. Ook kunnen winkelleegstand, verkeersproblemen en een stijgende druk op natuur en leefomgeving toenemen.

9. Sport, cultuur en onderwijs

Indicator	*Wassenaar*
Aantal sportverenigingen	40
Bereik sportverenigingen (percentage inwoners lid van een sportvereniging 2025)	35%
Aantal sportaccommodaties	30
Aantal jeugdleden (conform de Jeugdledensubsidie 2025)	2.713
Aantal Scoutingroepen	2
Aantal basisscholen (regulier)	8
Aantal basisschoolleerlingen (regulier 2025)	2.030
Aantal scholen voor voortgezet onderwijs (regulier)	2
Aantal middelbare scholieren op de 2 scholen (regulier – 2025)	2.059
Aantal internationale (particuliere) scholen	2

Wassenaar heeft een breed aanbod aan sport, cultuur en onderwijs, met een actief verenigingsleven waarin clubs, culturele organisaties en scholen een belangrijke rol spelen. Deze activiteiten brengen inwoners op een natuurlijke manier samen en versterken zo de sociale samenhang in het dorp.

Door de verbinding tussen deze sectoren en het sociaal domein ontstaan bovendien meer mogelijkheden om inwoners te ondersteunen en te betrekken bij lokale initiatieven. Dit zorgt ervoor dat mensen zich sterker verbonden voelen met Wassenaar en minder geneigd zijn om voor sportieve of culturele activiteiten naar Den Haag uit te wijken.

9.1 Waar staan we?

In Wassenaar zijn de afgelopen periode belangrijke stappen gezet op het gebied van sport, onderwijs en cultuur. Eind september 2025 is de Sportvisie Wassenaar 2025[29] vastgesteld, waarmee de gemeente richting geeft aan de ontwikkeling van sport en bewegen in het dorp. In 2025 stelde de gemeenteraad bovendien het herijkte Integraal Huisvestingsplan 2024–2039[30] vast, dat de koers bepaalt voor de onderwijshuisvesting in de komende jaren.

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om te voorzien in adequate onderwijshuisvesting. Dit is opgenomen in de Wet op het primair onderwijs en de Wet voortgezet onderwijs. De gemeente ontvangt Rijksmiddelen om aan deze zorgplicht te voldoen. In het eerste kwartaal van 2026 is ook de Lokale Educatieve Agenda (LEA) met het onderwijs en maatschappelijke partners vastgesteld, waarmee afspraken voor de komende periode zijn verankerd.

Ondertussen is binnen de culturele sector veel in ontwikkeling en wordt in de volgende coalitieperiode gewerkt aan een nieuw uitvoeringsprogramma. Ook is begin 2025 het programma Cultuur met Kwaliteit (CmK4) van start gegaan en wordt er gewerkt aan de culturele professionalisering van docenten en de samenwerking tussen lokale culturele en kunstzinnige organisaties en het onderwijs verankerd.

9.1.1 Sport

De sportvisie van de gemeente Wassenaar geeft richting aan de verdere ontwikkeling van sport en bewegen in het dorp.

De visie is opgebouwd rondom vier pijlers: het versterken van sportaanbieders, het stimuleren van deelname aan sport en bewegen, het creëren van een beweegvriendelijke omgeving en het ontwikkelen van toekomstbestendige sportvoorzieningen. Op deze manier ontstaat een samenhangende aanpak waarin inwoners, sportverenigingen en de leefomgeving met elkaar worden verbonden.

Sportverenigingen vervullen een belangrijke functie binnen het sociale en sportieve leven in Wassenaar. Zij bieden inwoners ruimte om elkaar te ontmoeten, zich te ontwikkelen en in beweging te blijven, wat ook bijdraagt aan bredere doelstellingen binnen het sociaal domein. Om sport voor jeugd toegankelijk te houden, is extra subsidie beschikbaar gesteld voor jeugdleden. Hiermee wordt deelname aan sport voor kinderen en jongeren verder ondersteund.

In lijn met de sportvisie werkt de gemeente samen met sportverenigingen aan het verbeteren van het beheer en onderhoud van buitensportvoorzieningen. Deze samenwerking draagt bij aan een duidelijke en toekomstgerichte taakverdeling en biedt verenigingen ondersteuning in de uitvoering van hun maatschappelijke rol.

[29] Sportvisie Wassenaar 2025
[30] Herijking IHP 2024 - 2039 Onderwijshuisvesting PO en VO gemeente Wassenaar

9.1.1.1 Gezond en Actief Leven akkoord

Fit in Wassenaar ondersteunt inwoners bij een gezonde en actieve leefstijl en draagt als onderdeel van Kanslokaal bij aan de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de ambitie om in 2040 een gezonde generatie te bereiken. Het programma richt zich op sportdeelname, gezond gedrag, mentale gezondheid, het verkleinen van gezondheidsverschillen en het tegengaan van langdurig zitten, met speciale aandacht voor actief bewegen voor ouderen. Buurtsportcoaches spelen hierin een belangrijke rol: zij zijn zichtbaar in wijken, op scholen en bij verenigingen, helpen inwoners laagdrempelig meer te bewegen en ondersteunen sportverenigingen. Zo vormen zij een directe schakel tussen landelijke GALA-doelen en de uitvoering in Wassenaar, en maken zij gezond en actief leven voor iedereen beter bereikbaar.

9.1.1.2 Scouting

Scouting heeft weliswaar een sportief en avontuurlijk karakter, maar is in de kern een jeugdvereniging voor vrijetijdsbesteding en persoonlijke ontwikkeling. Wassenaar heeft twee scoutinggroepen: Scouting De Paauw en Scouting Van Woesikgroep. Beide spelen een belangrijke rol in het vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren.

De gemeente Wassenaar ondersteunt dit via jeugdledensubsidie, waarbij beide verenigingen jaarlijks subsidie kunnen aanvragen op basis van het aantal jeugdleden onder de 18 jaar.

9.1.2 Kunst en cultuur

Wassenaar beschikt over een breed en gevarieerd cultureel aanbod. De aanwezigheid van een relatief groot aantal professionele kunstenaars, een omvangrijke gemeentelijke kunstcollectie en voorzieningen zoals Museum Voorlinden en theater De Warenar vormen samen een stevige basis voor het culturele profiel van het dorp.

Cultuur speelt daarnaast een steeds grotere rol binnen het sociaal domein. Kunst en cultuur verrijken het dagelijks leven van inwoners en bevorderen de sociale cohesie. Ze creëren ontmoetingsmomenten, versterken onderlinge verbinding en dragen bij aan een hechtere gemeenschap.

Ook in het onderwijs heeft cultuur een belangrijke functie. Kunstzinnige activiteiten helpen leerlingen bij het ontwikkelen van uiteenlopende vaardigheden, zoals taalvaardigheid, communicatie, samenwerking en analytisch vermogen. Hierdoor levert cultuur een waardevolle bijdrage aan de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren.

9.1.2.1 De Warenar

De Warenar is het cultureel centrum en ontmoetingspunt van Wassenaar, met een belangrijke rol voor theater, cultuur en buurtactiviteiten. In 2025 stemde de gemeenteraad[31] in met een plan om het verouderde gebouw te renoveren en te verduurzamen, zodat het zijn functie als cultureel hart van het dorp kan blijven vervullen.

De renovatie richt zich op het behoud van de theaterfunctie en het toevoegen van flexibele ruimtes voor sociaal-culturele activiteiten en verenigingen. Ook wordt onderzocht hoe een dorpsmuseum en buurthuisfunctie kunnen worden geïntegreerd, zodat De Warenar een veelzijdig en toekomstbestendig cultuurhuis wordt. Het gebouw wordt daarnaast energiezuiniger gemaakt met betere isolatie en moderne installaties. De gemeente Wassenaar werkt hierbij nauw samen met inwoners, huurders en lokale organisaties. De werkzaamheden starten in 2026 en moeten in 2027 leiden tot een vernieuwde en vertrouwde Warenar.

9.1.3 Onderwijs

Goed onderwijs draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid van Wassenaar. De acht reguliere basisscholen en twee middelbare scholen stemmen regelmatig met elkaar af over leerlingenstromen, zorgstructuren en de doorgaande leerlijn. Ook met de American School of The Hague (ASH) is sprake van een constructieve samenwerking, waarbij ontwikkelingen worden gedeeld die relevant zijn voor de begeleiding en ontwikkeling van kinderen en jongeren. Deze structurele afstemming zorgt voor een samenhangend en goed afgestemd onderwijsaanbod.

In de afgelopen periode is hard gewerkt aan het versterken van de hele onderwijsketen. Scholen spelen daarbij een steeds belangrijkere rol in het sociaal-maatschappelijk domein, omdat signalen over welzijn, gedrag of een kwetsbare thuissituatie vaak als eerste in de school zichtbaar worden. Daarom is het onderwijs nauw betrokken bij nieuwe beleidsregels voor jeugdhulp en het Lokaal Jeugdbeleid.

Ook in de voorschoolse fase zijn stappen gezet: de toeleiding wordt verbeterd, doelgroepen worden duidelijker afgebakend en de overgang tussen peuteropvang en basisonderwijs wordt versterkt. Met gerichte subsidies wordt het bereik vergroot, zodat peuters die extra ondersteuning nodig hebben dit ook echt krijgen. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) ondersteunt deze doorgaande lijn door de ontwikkeling van integrale kindcentra te stimuleren.

[31] Haalbaarheidsonderzoek herbestemming De Warenar

De Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2026–2037 vormt de gezamenlijke koers voor de komende jaren. Onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke partners zoals het Sociaal Team Wassenaar en de gemeente werken hierin samen aan het vergroten van ontwikkelkansen, het stimuleren van brede talentontwikkeling en het versterken van de samenwerking binnen de onderwijsketen. Gelijkwaardigheid, gedeelde verantwoordelijkheid en het perspectief van kind en gezin staan daarbij centraal. De langetermijnafspraken bieden een stabiele en duurzame basis voor verdere samenwerking.

Een gezonde en duurzame onderwijshuisvesting is eveneens van belang voor een veilig en stimulerend leerklimaat. Het IHP ondersteunt dit door afspraken te maken over duurzaamheid, ventilatie en veiligheid binnen onderwijsgebouwen.

9.1.3.2 Leerplicht en voortijdig schoolverlaten

De gemeente Leidschendam-Voorburg voert voor Wassenaar de volledige uitvoering uit van leerplicht, kwalificatieplicht en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Zij behandelt meldingen van verzuim, voeren gesprekken met leerlingen, ouders en scholen, beoordelen vrijstellingsaanvragen en zorgen voor tijdige signalering en begeleiding wanneer problemen ontstaan.

Daarnaast verzorgt Leidschendam-Voorburg ook de taken van het Doorstroompunt, dat jongeren zonder startkwalificatie (tot 27 jaar) ondersteunt bij het vinden van een passende route naar school, werk of een combinatie daarvan. Dit Doorstroompunt volgt jongeren, biedt begeleiding en werkt samen met partners om uitval te verminderen en hun ontwikkelkansen te vergroten.

9.1.3.2 Onderwijshuisvesting

In 2025 heeft de gemeenteraad het herijkte Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024–2039 vastgesteld. Gemeenten hebben de wettelijke taak om te zorgen voor adequate huisvesting van reguliere scholen. Hoewel het onderwijs zelf een verantwoordelijkheid van het Rijk is, moeten gemeenten ervoor zorgen dat schoolgebouwen voldoen aan actuele eisen.

Het IHP is opgesteld in nauwe samenwerking met de schoolbesturen van het primair en voortgezet onderwijs. Het plan biedt duidelijkheid over de keuzes en verwachtingen voor de komende jaren en vormt de basis voor investeringsbeslissingen. Op basis van het IHP kunnen scholen kredietaanvragen indienen, die vervolgens afzonderlijk worden beoordeeld en goedgekeurd door de gemeenteraad. Hierdoor wordt zorgvuldig, transparant en voorspelbaar gestuurd op de ontwikkeling van de onderwijshuisvesting.

In het geactualiseerde plan is per schoolgebouw vastgelegd welke ingreep op termijn nodig is - renovatie, vernieuwbouw of nieuwbouw - en wanneer deze het meest passend en uitvoerbaar is. Daarnaast zijn afspraken opgenomen over duurzaamheid, multifunctioneel gebruik, tijdelijke huisvesting en de rol van schoolbesturen in de financiering. Dit biedt een compleet en realistisch beeld van de totale opgave. De herijking maakt het mogelijk om gericht te investeren in kwalitatief goede en toekomstbestendige onderwijsruimtes, zodat projecten tijdig, uitvoerbaar en betaalbaar kunnen worden gerealiseerd.

9.1.3.3 Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is bedoeld voor leerlingen die door afstand, beperkingen of andere omstandigheden niet zelfstandig naar school kunnen reizen. In Wassenaar is het systeem de afgelopen jaren vernieuwd. In 2025 is een nieuwe verordening vastgesteld, die sinds 1 januari 2026 geldt. Deze actualisatie leidt ertoe dat per situatie wordt bekeken welke vervoersvorm, zoals fiets, openbaar vervoer, eigen vervoer of een taxibus, het meest passend is. Ook kunnen afspraken over begeleiding, opstapplaatsen en eventuele bijdragen worden aangepast.

9.2 Opgaven voor de komende jaren

Ook op het gebied van sport, cultuur en onderwijs kent Wassenaar verschillende opgaven. Deze opgaven hebben invloed op de leefbaarheid van het dorp en worden mede bepaald door demografische ontwikkelingen, waaronder een relatief groot aandeel ouderen binnen de bevolking. Tegen deze achtergrond blijft het versterken van verbondenheid en het afstemmen van voorzieningen op een veranderende bevolkingssamenstelling van groot belang.

9.2.1 Sport

De komende jaren staat de sportsector in Wassenaar voor duidelijke opgaven. Sportverenigingen hebben te maken met dalende ledenaantallen, financiële druk door onder meer stijgende energielasten en een toenemende vergrijzing onder vrijwilligers, waardoor het lastiger wordt om teamtaken en bestuur duurzaam te bemensen. Deze ontwikkelingen vragen om gerichte ondersteuning, zodat verenigingen vitaal en toekomstbestendig blijven en hun belangrijke rol in de gemeenschap kunnen blijven vervullen.

Daarnaast bewegen veel inwoners minder dan wenselijk, en haken vooral jongeren en drukbezette volwassenen sneller af. Het vergroten van sport- en beweegdeelname is daarom een centrale opgave. Dit vraagt om een toegankelijk en passend aanbod voor verschillende doelgroepen, maar biedt ook ruimte om nieuwe vormen van sport en bewegen in de vrije tijd te stimuleren. Een beweegvriendelijke openbare ruimte, zoals goede wandelroutes en laagdrempelige sportplekken, kan inwoners helpen om vaker en spontaner actief te zijn.

Ook de kwaliteit van de sport- en scoutingaccommodaties vraagt om gerichte aandacht. Niet alle voorzieningen zijn toekomstbestendig; renovatie, verduurzaming, uitbreiding en modernisering zijn nodig om ze geschikt te houden voor zowel verenigingen als recreatieve sporters. Tegelijkertijd bieden deze investeringen kansen: door te kiezen voor duurzame en multifunctionele voorzieningen kan Wassenaar sport toegankelijker en betaalbaarder maken voor een brede groep inwoners.

Daarnaast is in de sportvisie opgenomen dat de verbinding tussen sport, gezondheid, onderwijs en welzijn steeds belangrijker wordt. Deze integrale benadering helpt om sport niet alleen als doel op zich te zien, maar als middel om sociale samenhang, vitaliteit en participatie te versterken.

9.2.1.1 Gezond en Actief Leven Akkoord

De uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) verandert de komende jaren: tot en met 2026 ontvangen gemeenten nog landelijke middelen, waarna het nieuwe Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) van start gaat en zorgt voor een eenvoudiger en meer samenhangende aanpak van preventie, gezondheid en welzijn. Voor Wassenaar betekent dit dat Fit in Wassenaar, inclusief de buurtsportcoaches, ook in de toekomst een belangrijke rol blijft spelen.

9.2.2 Cultuur

Ook op het gebied van kunst en cultuur staan Wassenaar de komende jaren belangrijke opgaven te wachten. Centraal daarbij staan het vergroten van toegankelijkheid, inclusie en participatie. Door de vergrijzing groeit de behoefte aan laagdrempelige activiteiten, ontmoetingsplekken en zinvolle vrijetijdsbesteding.

Kunst en cultuur kan hierin een verbindende rol vervullen door inwoners samen te brengen en sociale cohesie te versterken. Dit vraagt om een sterke koppeling tussen cultuur, zorg, welzijn, onderwijs en de wijken, zodat het aanbod beter aansluit op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften.

Daarnaast is actualisatie van het kunst- en cultuurbeleid nodig: delen zijn verouderd en eerdere ambities zijn door onder andere de coronaperiode niet volledig gerealiseerd. Belangrijke aandachtspunten zijn een steviger samenwerkingsstructuur binnen het culturele veld, toekomstbestendige accommodaties, versterking van cultuureducatie (ook richting het voortgezet onderwijs) en beter beheer en zichtbare inzet van de gemeentelijke kunstcollectie.

De wettelijke zorgplicht voor bibliotheken is inmiddels van kracht. Gemeenten moeten zorgen voor minimaal één volwaardige bibliotheekvoorziening die binnen redelijke afstand toegankelijk is, alle vijf wettelijke functies aanbiedt, beschikt over een fysieke collectie en professionele bezetting. Daarnaast stellen gemeenten samen met de bibliotheek een meerjarenplan op om de uitvoering van deze zorgplicht te borgen.

Om dit alles te realiseren is een sterk partnerschap tussen de gemeente, culturele instellingen en lokale verenigingen essentieel. Door samen te werken ontstaat een krachtig cultureel netwerk dat beter kan inspelen op maatschappelijke vraagstukken, talentontwikkeling stimuleert en cultuur zichtbaar maakt in alle leefgebieden van het dorp.

Tegelijkertijd liggen er duidelijke kansen. De verdere ontwikkeling van de Warenar als cultureel centrum kan uitgroeien tot een centrale plek voor ontmoeting, cultuurbeleving en samenwerking. Door deze ontwikkeling te verbinden met andere culturele voorzieningen en aanbieders in het dorp, kan Wassenaar toewerken naar een samenhangend, toegankelijk en toekomstbestendig cultureel aanbod.

9.2.3 Onderwijs

Wassenaar staat voor belangrijke onderwijsopgaven die gericht zijn op het vergroten van ontwikkelkansen voor alle kinderen. Dit vraagt om een sterke doorgaande lijn van voorschoolse educatie tot en met het voortgezet onderwijs en om hechte samenwerking tussen scholen, kinderopvang en jeugdhulp. Het onderwijs speelt daarbij een centrale rol in het vroegtijdig signaleren van zorgen en het ondersteunen van gezinnen, passend bij de preventieve koers van de Hervormingsagenda Jeugd. Daarbij blijkt dat onderwijsachterstanden niet alleen voorkomen in kwetsbare huishoudens, maar ook bij kinderen van hoogopgeleide, vaak internationale ouders met beperkte Nederlandse taalvaardigheid. Dit onderstreept het belang van een stevige taalbasis voor alle leerlingen.

Een goed georganiseerd en toegankelijk lokaal netwerk is essentieel om deze opgaven aan te pakken. Scholen zijn vaak de eerste plek waar signalen zichtbaar worden. Door nauwe samenwerking via het Sociaal Team Wassenaar, vaste overlegstructuren en korte lijnen met jeugdhulp kan vroeg worden ingegrepen en ontstaan er kansen om problemen te voorkomen. Zo krijgt iedere leerling tijdige en passende ondersteuning.

Daarnaast laat de prognose een groeiend aantal leerlingen zien, mede door nieuwe woningbouw. Scholen zien bovendien dat veel kinderen niet in groep 1 instromen, maar later, bijvoorbeeld door verhuizing of een internationale achtergrond. Hierdoor kunnen vooral midden- en bovenbouwgroepen sneller vollopen, wat het belang van tijdige capaciteitsplanning verder vergroot.

9.2.3.1 Leerplicht en voortijdig schoolverlaten

Binnen leerplicht en voortijdig schoolverlaten zijn duidelijke aandachtspunten zichtbaar. Het aantal meldingen van relatief verzuim is het afgelopen schooljaar gestegen, met vaker herhaald verzuim en meervoudige problematiek. Daarom zet de gemeente sterk in op preventie, onder meer via *De Overstap*, dat leerlingen ondersteunt bij risicovolle overgangsmomenten.

Met de Wet van school naar duurzaam werk (2026) is de doelgroep van het Doorstroompunt verbreed naar jongeren van 23–27 jaar. Regionaal werken gemeenten en onderwijsinstellingen nauwer samen en worden (preventieve) programma's breder ingezet. Er is daarnaast specifieke aandacht voor kwetsbare groepen, zoals jongeren uit het speciaal onderwijs en nieuwkomers.

9.2.3.2 Onderwijshuisvesting

De komende jaren staat de gemeente voor een grote opgave op het gebied van onderwijshuisvesting. Uit het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024–2039 blijkt dat vrijwel alle schoolgebouwen in Wassenaar aandacht vragen, uiteenlopend van renovatie tot vervanging en uitbreiding. In 2026 en 2027 staan drie grote projecten gepland: de nieuwbouw van de SKOW-fusieschool en de renovaties van de Kievietschool en het Adelbert College. Deze projecten maken deel uit van een bredere meerjarige opgave die een zorgvuldige planning, fasering en tijdelijke huisvesting vraagt, met bijbehorende investeringen.

De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor veilige, gezonde en toekomstbestendige onderwijsgebouwen. Hiervoor zijn aanzienlijke financiële middelen nodig, terwijl het beschikbare budget onder druk staat. Binnen dit financiële kader wordt zorgvuldig afgewogen hoe de huisvestingsopgave het best kan worden uitgevoerd. De bijbehorende investeringen worden jaarlijks opgenomen in de P&C-producten van de gemeente Wassenaar.

9.2.3.2 Onderwijs aan anderstaligen

In Wassenaar komt een groeiende groep anderstalige kinderen naar school, waaronder kinderen van expats, Oekraïense kinderen en statushouders. Een deel gaat naar internationale scholen, maar veel kinderen stromen in het reguliere onderwijs en volgen daarbij vaak eerst taallessen in regionale voorzieningen zoals de Internationale Taalklas (ITK) of de Internationale Schakelklas (ISK) in Leiden. Dit vraagt van scholen voldoende expertise om leerlingen met beperkte Nederlandse taalvaardigheid goed te begeleiden.

Voor oudere jongeren die niet meer in een ISK kunnen starten maar nog wel taal-ondersteuning nodig hebben, is lokaal een traject beschikbaar waarin zij de taal leren en werkervaring opdoen, wat helpt om succesvol door te stromen naar onderwijs of werk.

9.3 Aandachtspunten voor de komende jaren

De komende jaren vraagt de uitvoering van de Sportvisie 2025 om gerichte investeringen om sportverenigingen vitaal te houden en de sport- en beweegdeelname op peil te houden. Dat vraagt om duidelijke keuzes in het verduurzamen en toekomstbestendig maken van sportaccommodaties. Parallel daaraan verdienen ook de scoutingaccommodaties aandacht, omdat deze eveneens verouderd raken en een belangrijke rol spelen in de vrijetijdsbesteding van jongeren. Tijdige besluiten zijn nodig om te voorkomen dat zowel sport- als vrijetijdsvoorzieningen verder achteruitgaan en deelname onder druk komt te staan.

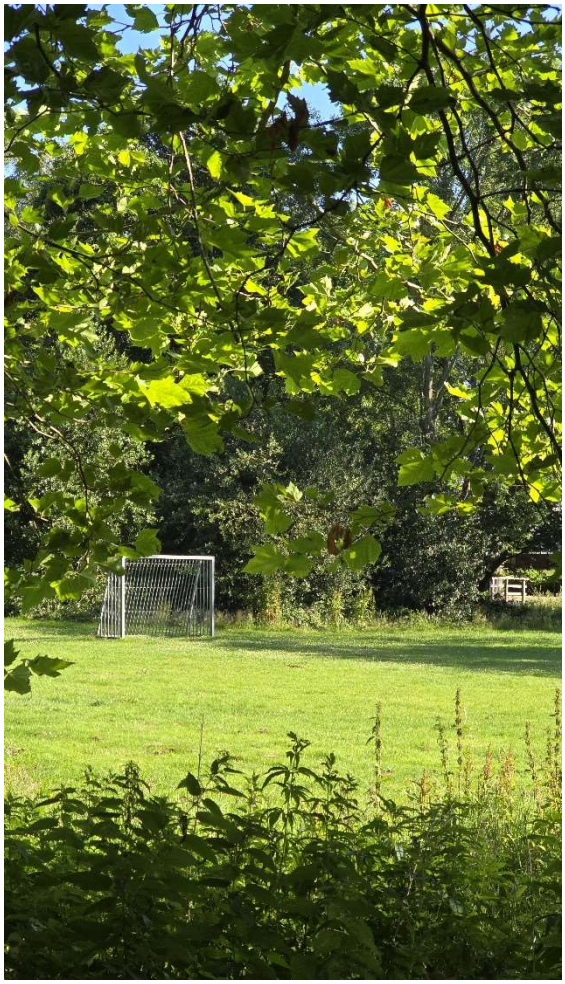

Tegelijkertijd is landelijk nieuw beleid in ontwikkeling waarvan de precieze uitwerking nog niet vaststaat. Dit maakt het belangrijk dat Wassenaar tijdig anticipeert om de inzet van Fit in Wassenaar, buurtsportcoaches en het bredere vrijetijdsaanbod goed te kunnen blijven ondersteunen en de samenhang in het lokale beleid te behouden.

Ook binnen kunst en cultuur zijn keuzes nodig om het aanbod toegankelijk en toekomstbestendig te houden. Dit vraagt om actualisatie van het cultuurbeleid, betere samenwerking tussen culturele organisaties en investeringen in passende voorzieningen, waaronder de Warenar als toekomstbestendige culturele accommodatie. Daarnaast blijven cultuureducatie en het voldoen aan de bibliotheekzorgplicht belangrijke opgaven.

De komende jaren vragen om extra aandacht voor de ontwikkelkansen van jeugdige inwoners en voor een sterke samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en het STW, zodat signalen vroeg worden opgepakt en ondersteuning op tijd wordt geboden. Tegelijk groeit het aantal leerlingen en stromen veel kinderen later in, waardoor vooral midden- en bovenbouwgroepen sneller vol raken. Dat maakt een toekomstgerichte capaciteitsplanning urgent, met duidelijke keuzes over onderwijshuisvesting en de fasering van het IHP 2025, waarin meerdere schoolgebouwen worden gerenoveerd, vervangen of uitgebreid en tijdelijke huisvesting nodig is. Daarnaast vragen ontwikkelingen binnen leerplicht en voortijdig schoolverlaten, zoals stijgend relatief verzuim en de toename van anderstalige leerlingen, om blijvende expertise en passende ondersteuning.

10. Projecten

Wassenaar staat voor een reeks bouw- en ontwikkelprojecten die de komende jaren grote invloed zullen hebben op de woningvoorraad, de gemeentelijke huisvesting, de huisvesting van maatschappelijke organisaties en de kwaliteit van de openbare ruimte. Het gaat daarbij niet alleen om projecten die de gemeente zelf ontwikkelt, maar ook om initiatieven van derden waarbij de gemeente een duidelijke faciliterende en sturende rol heeft, bijvoorbeeld bij planvorming, vergunningverlening en het bewaken van kwaliteit en samenhang in de fysieke leefomgeving.

De mogelijkheden voor nieuwbouw vormen een uitdaging, terwijl de vraag naar woningen voor verschillende doelgroepen toeneemt. Dit kan betekenen dat er keuzes nodig zijn om op bepaalde plekken verdichting toe te staan. Daarnaast is sprake van verouderde gemeentelijke infrastructuur, waardoor vervangende of vernieuwde huisvesting noodzakelijk wordt.

10.1 Woningbouwprojecten

De nieuwbouwopties vormen een uitdaging, terwijl de vraag naar woningen voor uiteenlopende doelgroepen blijft toenemen. Dit maakt scherpe keuzes maken noodzakelijk, waaronder het mogelijk toestaan van verdichting op zorgvuldig geselecteerde locaties. Tegelijkertijd is een deel van de gemeentelijke infrastructuur verouderd, waardoor vervangende of vernieuwde huisvesting onvermijdelijk wordt. Deze opgaven vragen om een samenhangende benadering waarbij ruimtelijke kwaliteit en beschikbaarheid van woningen centraal staan.

Om voorbereid te zijn op de toekomstige woonbehoefte worden op verschillende locaties plannen ontwikkeld. Zoals de voormalige Den Deijlschool, gemeentewerf, Het Kerkehout en de ANWB-locatie. Deze trajecten vormen een belangrijke basis om op termijn te kunnen voorzien in een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de groeiende vraag binnen de gemeente.

10.1.1 Herontwikkeling ANWB-locatie

Het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan van de voormalige ANWB-locatie zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Er loopt nog een beroepsprocedure bij de Raad van State. Een uitspraak wordt begin 2026 verwacht. Vervolgens wordt de omgevingsvergunning aangevraagd en doorlopen, met als doel om in het najaar van 2027 te kunnen starten met de bouw.

10.1.2 Investeren in Het Kerkehout

In 2026 wordt de gemeenteraad voorgesteld een besluit te nemen over de kredietstelling en de verdere uitwerking van de gebiedsontwikkeling onder de noemer *Investeren in Het Kerkehout*. Aansluitend is het voornemen om in datzelfde jaar een tender uit te schrijven voor de gebiedsontwikkeling, zowel voor het multifunctioneel centrum of te wel een buurthuis als voor de woningbouwopgave. Aansluitend is het voornemen om in datzelfde jaar een tender uit te schrijven voor de gebiedsontwikkeling, zowel voor het multifunctioneel centrum, oftewel het buurthuis, als voor de woningbouwopgave.

10.1.3 Herontwikkeling Gemeentewerf

Naar aanleiding van eerdere besluitvorming in 2021 is de keuze gemaakt om de locatie van de gemeentewerf en het gemeentekantoor te herontwikkelen. Deze keuze leidt tot twee samenhangende trajecten: de herhuisvesting van de gemeentelijke organisatie en de toekomstige ontwikkeling van de huidige gemeentewerflocatie.

Voor de herhuisvesting wordt Raadhuis De Paauw gerenoveerd en ingericht als bestuurscentrum. Het pand wordt per 1 mei 2026 leeg opgeleverd en volgens planning eind 2028 wordt afgerond.

Parallel hieraan wordt gewerkt aan de realisatie van een nieuwe gemeentewerf en milieustraat op de voorkeurslocatie aan de Maaldrift. In 2026 wordt de ruimtelijke procedure voor deze ontwikkeling afgerond. Bij een positief verloop, kan daarna gestart worden met de bouwwerkzaamheden. Zodra de gemeentewerf kan verhuizen, komt de huidige locatie vrij en kan deze worden herontwikkeld voor woningbouw en aanvullende voorzieningen. In 2026 zal de gemeenteraad worden voorgesteld het stedenbouwkundig kader vast te stellen, waarna de ruimtelijke procedures worden opgestart.

10.1.4 Uitbreiding woonwagenstandplaatsen

Om te komen tot een uitbreiding van de woonwagenstandplaatsen, conform het eerdere besluit in 2021 en het vaststellen van de Woonvisie 2021 – 2025, zal er in de komende jaren een besluit genomen moeten worden. Het besluit om te komen tot het uitbreiden van het aantal standplaatsen is genomen vanwege de bestaande vraag naar standplaatsen. In de begroting 2026 is geld opgenomen om de locaties bouwrijp te maken.

10.2 Projecten niet zijnde woningbouwprojecten

10.2.1 Draf- en renbaan Duindigt

De gemeente heeft in 2025 verschillende initiatieven voor de toekomst van draf- en renbaan Duindigt geïnventariseerd en laten uitwerken in onafhankelijke toekomst scenario's. Deze scenario's zijn gebaseerd op het bestaande bestemmingskader, zoals het hippische en recreatieve gebruik en het open groene karakter van het gebied, en op de wens om grondspeculatie te voorkomen. Met het opleveren van het rapport *De toekomst van Duindigt – een handelingsperspectief voor de gemeente Wassenaar* is deze fase afgerond. Het college spreekt geen voorkeur uit en legt de keuze voor een richting bij de gemeenteraad.

Voor de komende jaren blijft de huidige situatie leidend: zolang de renbaan zelfstandig blijft functioneren en niet te koop wordt aangeboden, blijft het terrein ongewijzigd en blijft de groene Zuidrand behouden. Mocht de situatie veranderen, dan biedt het bestaande voorkeursrecht de mogelijkheid om regie te houden over toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. De opgave voor de gemeenteraad is nu om, wanneer dat aan de orde komt, op basis van de aangereikte scenario's een zorgvuldige keuze te maken voor de verdere toekomst van Duindigt.

10.2.2 Renovatie De Paauw

De voorbereiding op de renovatie en restauratie van Raadhuis *De Paauw* is in volle gang. Het gebouw wordt op 1 mei 2026 leeg opgeleverd, waarna direct de demontage start. Tegelijkertijd loopt het aanbestedingstraject, zodat een geschikte aannemer kan worden geselecteerd terwijl de omgevingsvergunning wordt afgehandeld, waardoor de uitvoering zonder vertraging kan beginnen. In de tweede helft van 2026 start de daadwerkelijke bouw- en restauratiefase, met als doel het Rijksmonument voor 31 december 2028 volledig gerenoveerd op te leveren.

10.2.3 Nieuwbouw fusieschool en inrichting omgeving Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW)

Op 4 juni 2024 heeft de gemeenteraad de locatie voor de nieuwbouw van het Integraal Kindcentrum (IKC) van de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW) vastgesteld op het Huibregtseveld.

Het IKC vervangt de St. Jan Baptist- en St. Jozefschool en biedt straks ruimte aan ongeveer 480 leerlingen, in samenwerking met de naastgelegen kinderopvang van Norlandia.

Voor de start van de bouw ontvangt de gemeenteraad in 2026 zowel de kredietaanvraag als het verzwaard adviesrecht, zodat hierover een besluit kan worden genomen. Naast de stichtingskosten die al zijn opgenomen in het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan 2024–2039 worden aanvullende locatiegebonden investeringen verwacht. Deze worden toegelicht in de eerder genoemde kredietaanvraag.

10.2.4 Renovatie de Warenar

Cultureel Centrum en dorpshuis de Warenar aan de Kerkstraat 75 is eigendom van de gemeente Wassenaar. De grond onder het gebouw is door de Parochie H. Augustinus in erfpacht uitgegeven aan de gemeente.

De Warenar vervult met het theater en de dorpshuisactiviteiten een belangrijke maatschappelijke functie in het dorp. In het raadsbesluit van 19 augustus 2025 is de globale scope van het project vastgesteld. Het gaat om herbestemming van het gebouw, het wegwerken van achterstallig onderhoud, renovatie en verduurzaming. Daarmee wordt het pand toekomstbestendig gemaakt en blijft het functioneren zoals bedoeld. De werkzaamheden richten zich alleen op het oorspronkelijke hoofdgebouw, de entree en de corridor.

10.3 Uitvoeringsprogramma's

10.3.1 Uitvoeringsprogramma Noordrand

In 2025 heeft het college het Programma Noordrand vastgesteld. Dit programma bevat maatregelen voor natuurherstel, landschapsbescherming, recreatieve voorzieningen en verbetering van de leefbaarheid in het gebied tussen de bebouwde kom van Wassenaar en de gemeentegrens met Katwijk. Het programma is in 2023 en 2024 opgesteld na een uitgebreid participatietraject en sluit aan bij de werkwijze van de Omgevingswet.

De Provincie Zuid-Holland financiert de maatregelen voor natuur- en landschapsherstel volledig via het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG).

De recreatieve maatregelen worden voor 50% gesubsidieerd. De voorbereiding van de projecten is in 2025 gestart en de uitvoering loopt door tot 2032. Voor dit traject is een projectteam gevormd dat als pilot werkt volgens het model van Integraal Projectmanagement (IPM).

Deel III

Aanvullend

- Langetermijnagenda
- Bijlage 1: Verwijzingen
- Bijlage 2: Evaluatie College-uitvoeringsprogramma 2023-2026

11. Langetermijnagenda

De Langetermijnagenda (LTA) biedt een vooruitblik op de onderwerpen die in de komende periode aan de gemeenteraad worden voorgelegd en om besluitvorming vragen. Bijgevoegd vindt u een eerste opzet van de LTA voor 2026. Onderwerpen zijn opgenomen wanneer zij voortkomen uit een wettelijke taak (waaronder de verplichte planning- en controlproducten), zijn vastgelegd in de begroting 2026, of wanneer het gaat om dossiers die door de vorige gemeenteraad (2022–2026) zijn doorgeschoven naar een later moment.

In dit hoofdstuk is een voorlopige planning opgenomen. Deze schets biedt een basis voor verdere uitwerking en helpt het nieuwe gemeentebestuur om snel richting te geven aan de prioriteiten voor de komende jaren.

11.1 Wanneer komt een onderwerp op een LTA?

De afgelopen jaren heeft de gemeenteraad een groot aantal beleidsdocumenten, verordeningen en startnotities behandeld. Een deel daarvan was gebaseerd op de ambities uit het college-uitvoeringsprogramma 2023 - 2026 (CUP). Om inzichtelijk te maken welke van deze ambities zijn gerealiseerd is in bijlage 2 een evaluatie van het CUP 2023 – 2026 opgenomen.

Een nieuwe bestuursperiode biedt Wassenaar een goede gelegenheid om het gehele beleidshuis opnieuw in te richten. Door alle beleidsstukken opnieuw te ordenen en te koppelen aan de bevoegdheden van de gemeenteraad en het college ontstaat een duidelijke hiërarchie die hieronder nader wordt toegelicht:

<u>Raadsbevoegdheid:</u>

I. Visiedocumenten: is kaderstellend en geeft richting.
   Voorbeelden zijn: Omgevingsvisie, Integraal Veiligheidsbeleid 2024–2027, Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar 2024

II. Beleidsdocumenten: een uitwerking van de visie. Kan wettelijke bepaald zijn.
   Voorbeelden zijn: De gemeentelijke aanpak bestrijding ondermijnende criminaliteit Wassenaar 2025–2028, Beleidsnota Schuldhulpverlening Wassenaar 2025–2028

III. Juridische verankering: het formeel vastleggen van beleid in een gemeentelijke verordening of ander wettelijk kader, zodat het duidelijk, bindend en uitvoerbaar is voor zowel college als organisatie.
   Voorbeelden zijn: Omgevingsplan, Algemene plaatselijke verordening (APV) Wassenaar 2024, Verordening Jeugdhulp gemeente Wassenaar 2025

IV. Vaststellen van financiële kaders: verplichte planning- en controlproducten
   Voorbeelden zijn: de begroting, de kadernota, de voorjaarsnota (zie ook hoofdstuk 3)

V. Zienswijzen op Gemeenschappelijke Regelingen:
   De gemeenteraad heeft het wettelijke recht een zienswijze in te dienen op het ontwerp van een gemeenschappelijke regeling, evenals op de begroting van de GR.

Collegebevoegdheid:

I. Programma's; thematische bundels van activiteiten en doelen die samen bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke opgaven binnen de gemeente.
Voorbeelden zijn: Gebiedsprogramma's, Uitvoeringsprogramma Ondermijning, Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg

II. Beleidsregels en nadere regels: nadere uitwerkingen van hoe een verordening wordt toegepast, waarin criteria en werkwijzen worden vastgelegd om in vergelijkbare situaties hetzelfde te handelen.
Voorbeelden zijn: Beleidsregels en nadere regels voor de Wmo en Jeugdhulp

11.2 Eerste opzet LTA

De eerste inventarisatie voor de LTA – zoals deze hieronder is opgenomen - bevat onderwerpen die om verschillende redenen op de agenda staan. Sommige onderwerpen hebben een wettelijke termijn of verplichting, andere zijn opgenomen in de begroting 2026. Daarnaast zijn ook onderwerpen meegenomen waarover in de vorige raadsperiode afspraken zijn gemaakt. Deze drie bronnen vormen samen de basis voor de LTA 2026 voor de gemeente Wassenaar.

Titel	Toelichting	Raad
Verordening Wmo	Is in gemeenteraad van 24 februari besproken. Het gaat als hamerstuk richting de raadsvergadering van 30 maart.	30-mrt-26
Verzwaard adviesrecht SKOW	Op 4 juni 2024 heeft de gemeenteraad de locatie vastgesteld voor de nieuwbouw van de fuserende basisscholen St. Jan Baptist en Sint Jozefschool, onderdeel van de SKOW. Op basis van het definitief ontwerp vraagt SKOW een vergunning aan. Deze vergunning valt onder het verzwaard adviesraad van de gemeenteraad.	2-jun-26
Kredietaanvraag nieuwbouw huisvesting St. Jozefschool en St. Jan Baptistschool (SKOW)	Relatie met verzwaard adviesrecht fusieschool SKOW.	2-jun-26
3e wijziging Huisvestingsverordening Wassenaar 2023	De derde wijziging betreft een regionale wijziging van de Huisvestingsverordening Wassenaar 2023.	2-jun-26
Visienota religieus erfgoed gemeente Wassenaar 2025	De visienota religieus erfgoed legt de visie vast op een duurzaam toekomstperspectief voor het religieuze erfgoed van Wassenaar. De visienota wordt na vaststelling betrokken bij de opstelling van de Omgevingsvisie.	2-jun-26
Wijziging klachtenverordening	De verordening wordt aangepast om externe adviesinwinning bij een klachtenadviseur of klachtencommissie mogelijk te maken.	2-jun-26
Verzwaard Adviesrecht Rijksstraatweg 601 Land van Ons	De planologische functiewijziging van de bestaande bedrijfswoning naar een zelfstandige burgerwoning.	2-jun-26
Zienswijze ontwerpbegroting MRDH	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Zienswijze ontwerpbegroting Veiligheidsregio	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Zienswijze ontwerpbegroting Avalex	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26

Titel	Toelichting	Raad
Zienswijze ontwerpbegroting BSGR	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Zienswijze ontwerpbegroting KDB	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Zienswijze ontwerpbegroting Omgevingsdienst	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Zienswijze ontwerpbegroting Rekenkamer WVOLV	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Zienswijze ontwerpbegroting GGD Veilig Thuis	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Zienswijze ontwerpbegroting Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbjH)	Jaarlijks wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de begroting van Gemeenschappelijke Regelingen.	7-jul-26
Strategische agenda MRDH	Overeenkomstig de Wet op de gemeenschappelijke regelingen worden de gemeenteraden in staat gesteld een zienswijze te geven op koersbepalende documenten van de Gemeenschappelijke Regelingen. De strategische agenda van de MRDH wordt daarom voorgelegd.	7-jul-26
Startnotitie Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Wassenaar 2026 -2029	Krachtens de Wet publieke gezondheid (Wpg) stelt de gemeenteraad een nota lokaal gezondheidsbeleid vast binnen twee jaar nadat de landelijke Nota Gezondheidsbeleid is vastgesteld (december 2025). De prioriteiten worden eerst bepaald via een startnotitie - met participatie door diverse maatschappelijke partijen – en vervolgens uitgewerkt in de Beleidsnota Lokaal Gezondheidsbeleid Wassenaar.	7-jul-26
Intrekkingsbesluit Verordeningen	Verouderde verordeningen worden ingetrokken.	7-jul-26
Jaarstukken gemeente Wassenaar 2025	De gemeente moet jaarlijks de jaarstukken vaststellen en deze voor 15 juli aanbieden aan de provincie.	7-jul-26
Voorjaarsnota gemeente Wassenaar 2026	Het college informeert de raad via een tussentijdse rapportage over het lopende boekjaar.	7-jul-26
Programma-indeling en paragrafen begroting gemeente Wassenaar 2027-2030	De raad stelt bij de start van de raadsperiode de programma-indeling en paragrafen vast voor de gehele raadsperiode.	7-jul-26
Straatnaamgeving ANWB-locatie (zienswijze raad)	Voor de ANWB-locatie moeten nieuwe straatnamen worden vastgesteld. De ruimtelijke procedure ligt bij de Raad van State.	22-sep-26
Wijziging verordening Financiële materiële gelijkstelling Onderwijs	Actualisatie naar aanleiding van gewijzigde wetgeving. Deze verordening bepaalt hoe de gemeente extra gemeentelijke middelen (bovenop de rijksvergoeding) kan inzetten voor scholen in Wassenaar — zowel openbare als bijzondere scholen. Het gaat om materiële voorzieningen, dus niet om personeel maar om zaken zoals gebouwen, onderhoud, leermiddelen, ICT, schoolpleinen, enz.	22-sep-26

Titel	Toelichting	Raad
Startnotitie erfgoed gemeente Wassenaar 2026	In 2018 heeft de raad de Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 "Naar een erfgoedzorg voor iedereen" vastgesteld, gevolgd door het bijbehorend uitvoeringsprogramma "Programma Cultureel Erfgoed 2018-2024". In de startnotitie zal het huidige erfgoedprogramma worden geëvalueerd en worden de uitgangspunten voor een nieuwe erfgoedvisie worden geformuleerd die na vaststelling worden betrokken bij de opstelling van de Omgevingsvisie.	22-sep-26
Normen- en toetsingskader 2026	Jaarlijks stelt de raad het actuele normen- en toetsingskader vast ten behoeve van de controle op de jaarrekening door de accountant en de rechtmatigheidsverantwoording door het college.	22-sep-26
Actualisatie financiële verordening	Vanwege wijzigingen in het BBV ten aanzien van de toerekening van overhead is het nodig de financiële verordening te actualiseren. De accountant adviseerde dit in de managementletter van 2025.	22-sep-26
Startnotitie Kunst- en cultuurbeleid gemeente Wassenaar 2026	Naar aanleiding van de evaluatie van het huidige cultuurbeleid wordt dit geactualiseerd.	22-sep-26
Verzwaard adviesrecht horeca De Paauw	In mei 2020 heeft de gemeenteraad uitgesproken te willen onderzoeken of het mogelijk is een openbare horecavoorziening te realiseren in Raadhuis De Paauw. Voor het planologisch toestaan van horeca binnen De Paauw is een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) nodig, omdat zowel de functiewijziging als de beoogde ruimtelijke ingrepen niet passen binnen het geldende omgevingsplan. Op grond van de Omgevingswet is voor deze afwijking besluitvorming door de gemeenteraad vereist.	22-sep-26
Investeren in Kerkehout: woningbouw en Multifunctioneel Centrum (MFC)	Het stedenbouwkundig en financieel kader dient door de gemeenteraad te worden vastgesteld.	27-okt-26
Ontwerp Omgevingsvisie	Op basis van het participatiedocument en keuzes gemaakt door de raad in technische sessie wordt een eerste ontwerp van de Omgevingsvisie aan de raad opgeleverd. Het ontwerp bevat de ambities op lange termijn en vormt de basis voor de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie.	27-okt-26
Programmabegroting gemeente Wassenaar 2027	De wettelijke termijn voor het vaststellen van de programmabegroting in de raad is vóór 15 november.	3-nov-26
Straatnaamgeving evenementenplein	Op 25 november 2025 is een motie aangenomen om een naam voor het evenementenplein te bedenken. Bij straatnaamgeving wordt de raad om een zienswijze gevraagd.	3-nov-26
Belastingverordeningen 2027 1e set	De wettelijke termijn is dat Belastingverordeningen vóór 1 januari door de raad moeten zijn vastgesteld.	3-nov-26
Inburgeringsbeleid	Het nieuwe inburgeringsbeleid wordt in 2026 vastgesteld.	24-nov-26
Leegstandsverordening	Om beter te kunnen sturen op leegstand wordt de leegstandsverordening vastgesteld.	24-nov-26
Belastingverordeningen 2e set	De wettelijke termijn is dat Belastingverordeningen vóór 1 januari door de raad moeten zijn vastgesteld.	15-dec-26
Najaarsnota 2026	Het college informeert door middel van tussentijdse rapportages over het lopende boekjaar	15-dec-26
Beleidsnota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Wassenaar	Deze beleidsnota is de uitwerking van de Startnotitie Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Wassenaar 2026-2029.	15-dec-26

Titel	Toelichting	Raad
Duindigt	De agendering van onderwerp Duindigt is afhankelijk van de te doorlopen juridische procedures, de volgordelijke stappen van het voorkeursrecht en de nog in de raad te bespreken ruimtelijke ontwikkeling van het gebied.	n.t.b. 2026
Verzwaard adviesrecht voor vergunningaanvragen parkeerterrein Voorlinden	Voor het parkeerterrein P2 bij museum Voorlinden is in 2020 door de gemeenteraad aangegeven dat er geen Verklaring van geen bedenkingen (VVGB) nodig is voor het verlenen van de omgevingsvergunning. Vanwege actualisatie van de aanvraag en aanpassing o.b.v. structuurplan wordt de aanvraag opnieuw ingediend en geldt verzwaard adviesrecht door de raad (vanwege Omgevingswet).	n.t.b. 2026
Gemeentewerf	In 2027 zal opnieuw een plan aan de raad worden voorgelegd voor toekomstige woningbouw op de huidige locatie van het gemeentewerf.	Februari 2027
Definitieve Omgevingsvisie	Na verwerking van eventuele zienswijzen wordt de definitieve Omgevingsvisie ter besluitvorming aan de raad opgeleverd.	April 2027
Verkenning invoer tariefdifferentiatie afval	Uitwerking van de aangenomen motie van 25 november 2025	Q2 2027
Nota Grondbeleid	De Nota Grondbeleid zal het eerste kwartaal van 2027 worden opgeleverd. De nota Grondbeleid vormt de basis voor o.a. het Vereveningsfonds sociale woningbouw en de Grondprijsbrief.	n.t.b. 2027
Vastgoed- en accommodatiebeleid	Het is wenselijk het Vastgoed- en accommodatiebeleid te actualiseren.	n.t.b. 2027
Wijziging Verordening Inwonerparticipatie	Actualisatie van de huidige verordening uit 2021	n.t.b. 2027
Kostprijsdekkende huren	Om kostprijsdekkende huren in te voeren is het noodzakelijk dat de raad de kaders opnieuw vaststelt.	n.t.b. 2027
Ontwerpbeleidsplan Parkeren	Parkeerbeleid vrijgeven voor inspraak.	n.t.b. 2027
Startnotitie Herontwikkeling Sint Jozefschool naar woningbouw	Op 4 juni 2024 is de definitieve locatie voor de gefuseerde school vastgesteld. Startnotitie.	n.t.b. 2027
Verordening Onderwijshuisvesting	O.b.v. IHP en de geplande wetswijziging va 1 aug 2025, wordt de verordening geactualiseerd.	n.t.b. 2027
Kredietaanvraag Kievietschool	De kredietaanvraag voor de Kievietschool is opgenomen de Herijking IHP 2024-2028.	n.t.b. 2027
Verduurzamingskrediet Adelbert College	Het verduurzamingskrediet voor het Adelbert College is opgenomen de Herijking IHP 2024-2028.	n.t.b. 2027
Verordening cliëntenraad	De verordening moet worden geactualiseerd omdat: • De rechtsgrond is verouderd (WWB is vervangen door Participatiewet). • De participatie-structuur is verbreed naar het volledige sociaal domein (o.a. via de Adviesraad Sociaal Domein 2025). • Er loopt een bredere actualisatie en evaluatie, waarbij ook de cliëntenparticipatie opnieuw wordt ingericht.	n.t.b. 2027
Beleidsnota Kunst- en cultuurbeleid gemeente Wassenaar	Deze beleidsnota is de uitwerking van de Startnotitie Kunst- en Cultuurbeleid gemeente Wassenaar 2026-2029.	n.t.b. 2027
Evenementenbeleid	De Startnotitie Evenementenbeleid is door de raad vastgesteld in 2021. De uitwerking vindt plaats in de Omgevingsvisie.	

Bijlage 1: Verwijzingen

CBS. (2026). *opendata.cbs*. Opgehaald van Statline: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85146NED/table?ts=1768903835931

Gemeente Wassenaar. (2025, november). *Begroting 2026 Gemeente Wassenaar .* Opgehaald van Gemeentelijke Wassenaar: https://www.wassenaar.nl/begroting-2026

Gemeente Wassenaar. (2025). *Raadsvergadering 25 november 2025.* Opgehaald van Gemeentelijke website: https://wassenaar.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/3e13ce7b-2972-4a14-9e63-5f8a03b8dde6?documentId=a7aca3e0-ab0b-4061-80d7-63301fa5a2d3&agendaItemId=b6056161-8751-4a89-852c-5b92234b07ad

Gemeente Wassenaar. (2026). *Wassenaar in cijfers.* Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/bevolking

Gemeente Wassenaar. (2021). *Woonvisie Wassenaar 2021 - 2025.* Opgehaald van Gemeente Wassenaar: https://www.wassenaar.nl/_flysystem/media/woonvisie-wassenaar-2021-2025-grip-op-wonen.pdf

Gemeente Wassenaar. (2023). *Gemeentelijke website.* Opgehaald van Gemeente Wassenaar: https://www.wassenaar.nl/beheerplannen-openbare-ruimte

Gemeente Wassenaar. (2024). *Nota Internationals in Wassenaar.* Opgehaald van Bestuurlijke informatie: https://wassenaar.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/0f2230a2-4f06-4add-a5e0-0e25ffa97af8

Gemeente Wassenaar. (2024). *Beleidsplan Sociaal Domein.* Opgehaald van Gemeente Wassenaar: https://www.wassenaar.nl/beleidsplan-sociaal-domein

Gemeente Wassenaar. (2024). *Integraal Veiligheidsbeleid 2024 - 2027 .* Opgehaald van Overheid.nl: http://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR734580

Gemeente Wassenaar. (2025). *Motie GL PvdA D66 VVD CDA Reductie restafval en kostenbesparing afvalstoffenheffing*. Opgehaald van Bestuurlijke informatie: https://wassenaar.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/3e13ce7b-2972-4a14-9e63-5f8a03b8dde6?documentId=76cff862-0962-4859-85f7-a911708e963f&agendaItemId=a6645f92-6dff-4ca2-80b5-b396b0864d70

Gemeente Wassenaar. (2025). *Nota Woonbeleid.* Opgehaald van Bestuurlijke informatie: https://wassenaar.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/8f51ef1d-1b7a-4f0c-8343-4bf2f203930d?documentId=bdfb8868-7df2-422f-bfbe-dcd9528fbaa6&agendaItemId=88378d7f-f964-4391-90d3-01e88eb7752d

Gemeente Wassenaar. (2025). *Gemeentelijke aanpak bestrijding ondermijnende criminaliteit Wassenaar 2025-2028.* Opgehaald van Overheid.nl: http://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR735878

Gemeente Wassenaar. (2025). *Bestuurlijke informatie*: https://wassenaar.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/8f51ef1d-1b7a-4f0c-8343-4bf2f203930d?documentId=bdfb8868-7df2-422f-bfbe-dcd9528fbaa6&agendaItemId=88378d7f-f964-4391-90d3-01e88eb7752d

Gemeente Wassenaar. (2026). *Wassenaar in cijfers bevolking-prognoses.* Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/bevolking/prognoses

Gemeente Wassenaar. (2026). *Wassenaar in cijfers openbare-orde-en-veiligheid*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/openbare-orde-en-veiligheid

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/beleidsindicatoren-bbv/veiligheid*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/beleidsindicatoren-bbv/veiligheid

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/bevolking/huishoudens*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/bevolking/huishoudens

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/economie--werk-en-inkomen/inkomen-en-vermogen*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/economie--werk-en-inkomen/inkomen-en-vermogen

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/openbare-orde-en-veiligheid*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/openbare-orde-en-veiligheid

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/ruimte-en-leefomgeving/monitor-brede-welvaart*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/ruimte-en-leefomgeving/monitor-brede-welvaart

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/leegstand*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/leegstand

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/leegstand*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/leegstand

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/voorraad*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/voorraad

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/woningmarkt*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/wonen/woningmarkt

Gemeente Wassenaar. (2026). *wassenaar.incijfer.nl/dashboard/wonen/woningmarkt.* Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/kerncijfers

Gemeente Wassenaar. (z.d.). *wassenaar.incijfers.nl*. Opgehaald van Wassenaar in cijfers: https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/ruimte-en-leefomgeving/monitor-brede-welvaart

Overheid.nl. (2025). *Overheid.nl.* Opgehaald van Verordening Jeugdhulp gemeente Wassenaar 2025: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR749873/1

Overheid.nl. (2026). *Huisvestingsverordening Wassenaar 2023.* Opgehaald van Overheid.nl: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR697251

Overheid.nl. (2026). *Internetconsultatie Reikwijdte Jeugdwet.* Opgehaald van Internetconsultatie: https://www.internetconsultatie.nl/reikwijdtejeugdwet/b1

Overheid.nl. (2026). *Overheid.nl.* Opgehaald van Gemeente Wassenaar gemeenschappelijke regelingen: https://organisaties.overheid.nl/40204/Gemeente_Wassenaar#gemeenschappelijke-regelingen

Raad voor Openbaar Bestuur. (2019). *Adviesrapport Beleidsvrijheid geduid.* Opgehaald van Raad voor het Openbaar Bestuur: https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/2019/03/14/advies-beleidsvrijheid-geduid

Rijksoverheid. (2025). *Eindrapportage - Tijd voor stevige keuzes*. Opgehaald van Rijksoverheid - Documenten: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/10/31/eindrapportage-tijd-voor-stevige-keuzes

Waar staat je gemeente. (2026). *Waar staat je gemeente?* Opgehaald van Dashboard gemeentelijke monitor sociaal domein: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/gemeentelijke-monitor-sociaal-domein

Bijlage 2: Evaluatie College-uitvoeringsprogramma 2023-2026

Op 11 maart 2023 ondertekenden de coalitiepartijen VVD, CDA, D66, DLW en PvdA het Coalitieakkoord *'Samen voor Wassenaar, Koersvast, Open en Betrokken'*. Op basis hiervan is het Collegeuitvoeringsprogramma 2023–2026 (CUP) opgesteld, waarvan de structuur aansluit bij het akkoord en is ingedeeld naar de commissies Bestuur & Middelen, Fysieke Leefomgeving en Mens & Maatschappij.

Om inzichtelijk te maken welke onderdelen in de afgelopen jaren wel of niet zijn gerealiseerd, is onderstaand overzicht opgesteld. Het CUP biedt daarmee voortgangsinformatie op de beleidsambities, maar geeft geen totaalbeeld van de grote projecten en opgaven die daarnaast door het college en de ambtelijke organisatie worden uitgevoerd.

Bij deze evaluatie is een onderverdeling gemaakt in:

1. onderwerpen die zijn gerealiseerd (✓)
2. onderwerpen die gepland staan of in behandeling zijn ( )
3. aandachtspunten of een mogelijk knelpunt (!)

A. Bestuur en middelen

Onderwerp	Stand van zaken
In de kadernota 2024 uitwerking van het ambitieniveau	✓
Inschakeling subsidieverwerver	!
Verkoop onroerende zaken (zie onder Gemeentelijk vastgoed)	
Evaluatie toeristenbelasting	✓
Restauratie De Paauw met subsidies	
Een economische visie in samenspraak met de ondernemers in 2024 gereed	✓
Startnotitie economische visie	✓
Verdergaande ontvlechting Voorschoten en Wassenaar op het gebied van sociaal domein	✓

Onderwerp	Stand van zaken
Verbeteren bestuurscultuur	🏃
Invulling geven aan "aantrekkelijke werkgever zijn" door o.a. het verbeteren van arbeidsomstandigheden (thuiswerkplek o.a.) en doorontwikkeling van de jonge ambtelijke organisatie	✓
Jaarlijkse evaluatie van de voortgang binnen de ambtelijke organisatie	✓
Voor gemeentewinkel een Programma van Eisen vaststellen	✓
Een visie en uitvoeringsprogramma dienstverlening	✓
Een integraal huisvestingsplan plan voor het bestuurscentrum en de gemeentewinkel incl. financiële consequenties (ook in relatie met uitplaatsen gemeentewerf)	!
Bestuurlijke vertegenwoordiging in de regio optimaliseren door gebruik te maken van de geboden mogelijkheden	✓
Voldoende ambtelijke capaciteit voor (coördinatie van) inzet in de regio Nationaal Park Hollandse Duinen € 20.000, € 50.000 capaciteit en € 15.000 Samenwerking ruimte Haagse regio	✓
Nieuw integraal veiligheidsbeleid	✓
Toezicht door de politie, inspecteurs openbare ruimte en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en waar nodig optreden tegen misstanden en overtredingen	Doorlopend 🏃
Zorg en veiligheid in een lokale kamer samenbrengen	✓
Visie en aanpak handhaving	✓
Bezien handhavingscapaciteit i.r.t. visie en aanpak	🏃
Bewustwordingscampagne(s) onder inwoners en ondernemers m.b.t. hoe zij vormen van ondermijning kunnen melden	✓
Nieuw evenementenbeleid (o.b.v. de reeds vastgestelde startnotitie)	🏃
Helderheid verschaffen over de kaders voor de inwonerparticipatie	🏃

Onderwerp	Stand van zaken
Vastgestelde verordening en participatiekompas uitdragen en uitvoeren	✓
Nota "Internationale Wassenaarders" uitwerken (o.b.v. de reeds vastgestelde startnotitie)	✓
Maatregelen volgend uit Nota "Internationale Wassenaarders" w.o. onderzoek meerwaarde expats	🏃

B. Fysieke Leefomgeving

Onderwerp	Stand van zaken
Startnotitie Beheervisie openbare ruimte	✓
Vaststelling beheervisie openbare ruimte (waarin ook aandacht voor het onderhoudsniveau van de landgoederen)	✓
Instandhoudingsplannen/beheerplannen volgend uit de Beheervisie, waarbij maatwerk, prioritering en fasering van werkzaamheden in de openbare ruimte en per gebied doen wat nodig is, het uitgangspunt is.	✓
Inzetten van de samenwerkingsverbanden, zoals de landschapstafel Duin, Horst en Weide en het Nationaal Park Hollandse Duinen, om de ruimtelijke ambities te bereiken. Zie regionale inzet onder Gemeenschappelijke Regelingen.	🏃
Beleid zonnepanelen nogmaals bezien in het licht van verantwoord verduurzamen	🏃
Regionale en lokale woonzorgvisie, toegepast via verordeningen, samenwerking met corporaties en toezicht realisatie in geselecteerde bouwplannen	✓
Ontwikkeling Residentie Parkzicht (ANWB-locatie)	🏃
Sanering gemeentewerf en voorbereiding herontwikkeling gemeentewerf	!
Ontwikkeling nieuwe locatie gemeentewerf	🏃
Herontwikkeling gemeentewerf en -kantoor	!
Herontwikkeling Den Deylschool/Middelweg	✓

Onderwerp	Stand van zaken
Ontwikkeling multifunctionele accommodatie Kerkehout	!
Medewerking verlenen aan de realisatie van het burgerinitiatief tot zelfstandige seniorenwoningen met zorgfaciliteiten	!
Nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties	✓
RO-procedure nieuwbouw SKOW en herontwikkeling/-bestemming locaties die achterblijven	🏃
Locatiekeuzeonderzoek nieuwbouw St. Jozefschool en St. Jan Baptistschool	✓
Bouw appartementen op de vrijkomende locaties van de St. Jozefschool en de St. Jan Baptistschool met een evenwichtige verdeling sociale huur en middenhuur en koop	!
Vastgoed- en accommodatiebeleid, waarin opgenomen wat wel en geen maatschappelijk voordeel heeft te behouden (o.b.v. input integraal huisvestingsplan gemeente en o.a. sportvisie)	!
Verdergaande verkoop vastgoed	🏃
Informeren, stimuleren en faciliteren van eigenaren van monumenten	🏃
Een positieve grondhouding bij herbestemming van monumenten aannemen	🏃
Inzet specifieke kennis bij het project isolatie/warmtetransitie voor vooroorlogse panden en monumenten	🏃
Het Integraal Huisvestingsplan wordt herijkt (2023), waarbij wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om schoolgebouwen energieneutraal nieuw te bouwen i.p.v. de huidige norm van bijna energieneutraal (BENG) en per nieuwbouwproject de meerkosten in beeld zijn t.b.v. de keuze en besluitvorming van energieneutraal (ENG) in plaats van BENG.	✓
Gesprekken met scholen over duurzaamheid en ventilatie	✓
Renovatie van het Rijksmonument De Paauw ten behoeve van de functie gemeentelijk bestuurscentrum (als onderdeel integraal huisvestingsplan)	🏃
Inzet op financiering (voor De Paauw) te verkrijgen via subsidies, fondsen en/of crowdfunding	🏃

Onderwerp	Stand van zaken
Inzichtelijke projectkosten binnen de al eerder door de raad vastgestelde financiële kaders	✓
De Warenar blijft eigendom van de gemeente. Haalbaarheidsonderzoek combinatie van culturele en sociale functies, zoals cultuurhuis met een buurtfunctie en museum (bijv. Dorps- of brandweermuseum) en erfpachtovereenkomst verlengen	✓
Opnieuw in beheer nemen Warenar (onderhoud, e.d.)	✓
Informeren inwoners t.a.v. verduurzaming o.a. informatiefunctie in gemeentewinkel en faciliteren en stimuleren inwoners om zelf te verduurzamen	🏃
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed met maatregelen die zich binnen 20 jaar terugverdienen (in relatie tot regulier onderhoud opnemen in de beheerplannen)	🏃
Locatiekeuze onderzoek en businesscase nieuwe afvalbrengstation	!
Concreet plan voor reductie restafval	✓
Een rolstoeltoegankelijke openbare wc opnemen in het centrumplan	✓
Herzien van plannen om woningen boven winkels mogelijk te maken om leegstand te voorkomen, nieuwe winkels aan te trekken en meer evenementen mogelijk te maken; het versterken en vergroenen van de dorpskern gebaseerd op het beeldkwaliteitsplan en het stedenbouwkundig plan, waarbij mogelijkheden tot cofinanciering en fondsenwerving worden onderzocht en de looptijd van het gevelfonds wordt verlengd	✓
Het parkeerbeleid, evenementenbeleid en leegstandbeleid herijken, mede in het licht van het vernieuwen van de dorpskern	!
Ontwikkelen van een plan voor De Wassenaarse Slag waar (strand-) ondernemers bij worden betrokken met als doel om het strand beter te benutten en de verdiencapaciteit te vergroten	✓
De toegankelijkheid optimaliseren; leuningen bij de trappen en verharding van het pad naar zee en faciliteiten, zoals een rolstoelvriendelijke openbare wc en een bewaakte fietsenstalling met elektrische laadpalen	🏃
Wegencategoriseringsplan vaststellen	✓
Schoolzones en schoolstraten inrichten en aanwijzen	!

Onderwerp	Stand van zaken
Inperken sluipverkeer door Wassenaar door o.a. in gesprek met de provincie over afwaarderen N441	✓
Realisatie verkeersdoseerinstallatie onderzoek tegen sluipverkeer	🏃
Inzetten op termijn afwaarderen N44	🏃
Onderzoek VRI Rozenplein	✓
Agenderen de toenemende overlast van laagvliegend verkeer bij de relevante overleggen en belanghebbenden	🏃
Monitoren geluid Schiphol	✓
Aangesloten bij Omgevingsdienst West Holland	✓
Onderzoek van de mogelijkheden in Wassenaar voor zweefvliegen zonder belasting van natuur en milieu meenemen in de Omgevingsvisie/Visie Groene Zone	✓

C. Mens & Maatschappij

Onderwerp	Stand van zaken
Een breed scala aan bestaande en nieuwe activiteiten en daar gezamenlijk in optrekken (meenemen bij opstellen Subsidiebeleid)	✓
Herijkt bestaande beleid/kaders sociaal domein	✓
Accent op preventie	✓
Respijtzorg onderzoek en evt. maatregelen	✓
Wegwerken van wachtlijsten	🏃
Maatwerkfonds m.b.t. armoede inrichten en evalueren (en bij gebleken waarde een meer permanent karakter geven)	✓

Onderwerp	Stand van zaken
(door)Ontwikkeling Sociaal Team, invulling spilfunctie, integraal werken, communicatie rondom Sociaal Team en 1 nummer inrichten voor Sociaal Team	✓
Centrale huisvesting van het Sociaal Team Wassenaar	✓
Inventarisatie (met andere partijen) en een realistische begroting van kosten die nodig zijn voor versterken preventief veld (zie subsidiebeleid)	✓
Jeugd- en jongerenbeleid opstellen met participatie van jongeren en hun ouders inclusief onderzoek naar ontmoetingsplekken voor jongeren, plan voor Jeugdparticipatie, waarbij ook onderzocht wordt een Jeugd- en Jongerenraad en andere vormen van betrokkenheid Jeugd en w.o. voortzetten ambulant jeugd- en jongerenwerk en voorlichting over alcohol, drugs, mentale gezondheid, seksualiteit, voeding en sport samen met de scholen	✓
Multifunctioneel gebruik van accommodaties bewerkstelligen (zie ook onder gemeentelijk vastgoed)	!
Nieuw subsidiebeleid	✓
Onderzoek naar en inkoop/afsluiten meerjarige contracten	✓
Inclusieagenda opstellen	✓
Uitvoering acties inclusieagenda	🏃
Uitvoeren Sportakkoord II en Brede Regeling Combinatiefunctionarissen	✓
Sportvisie (en uitvoeren maatregelen daaruit vloeiend)	✓
Herzien subsidiebeleid op gebied van sport	✓
Sport een stevige plek geven in de inclusieagenda (zie onder Inclusie)	✓
Sport een stevige plek geven in het Preventiebeleid (zie onder Preventiebeleid)	✓

Onderwerp	Stand van zaken
Het initiatief van de Wassenaarse huisartsen om een gezondheidscentrum te vestigen in en om de voormalige Sint Jozefkerk bezien we vanuit een positieve grondhouding en ontwikkeling kan starten	✓
(Participatief) ouderenbeleid[32]	✓

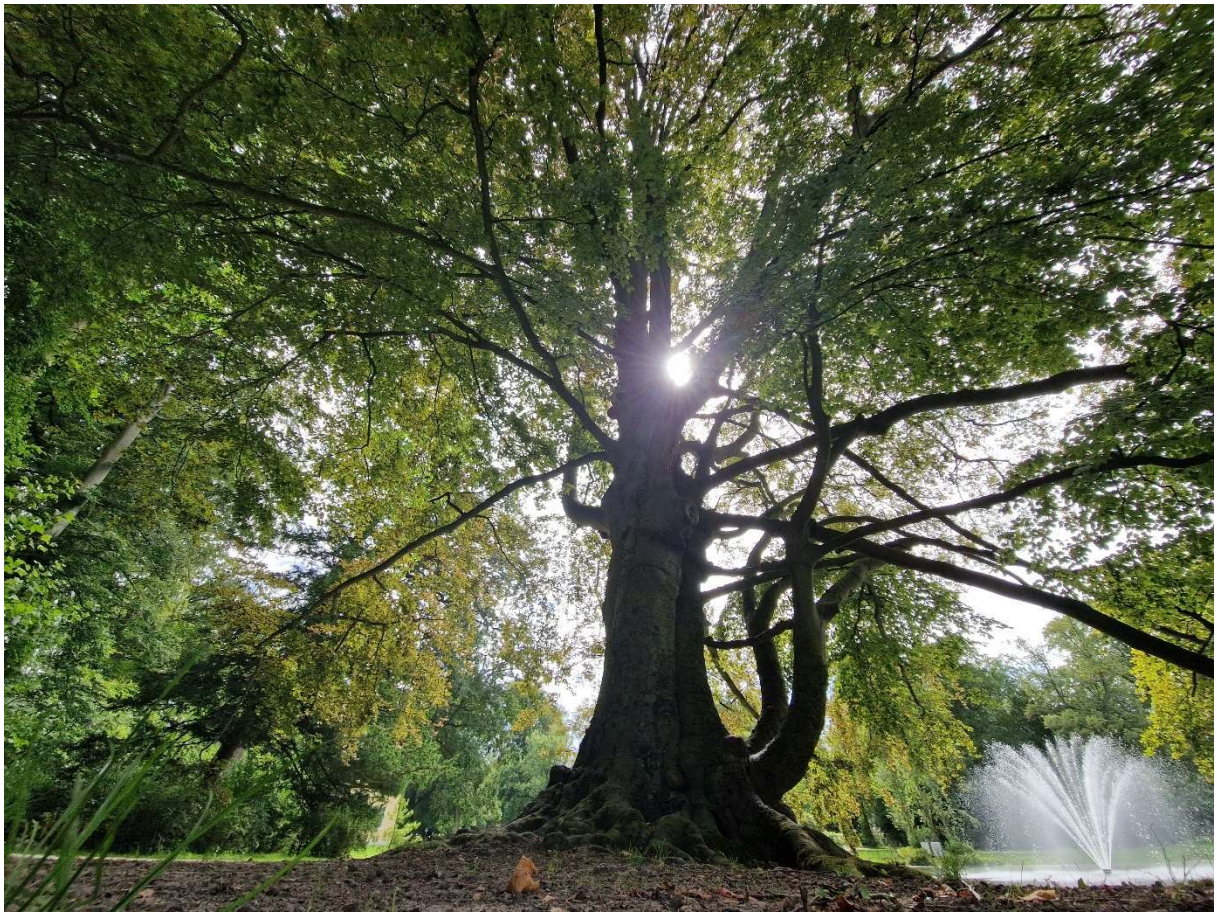

[32] Stond in het CUP 2023 – 2026 onder Bestuur & Middelen

Gemeente Wassenaar

www.wassenaar.nl